

"בּוֹרָא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאֲתוּי". (ישעיה נז, יט')

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרֶח ("תשובה" בקפיצות 7. "לרחוק" אותיות "לקורח") **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:21**

עֲרַשׁ"ק כַּט' סִיוֵן תשע"ז (23.6.17) bnei-zion.com **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:35** (ר"ת 21:17)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָד תִּפְדֶּה"

עַל מִצְוֹת פְּדִיּוֹן הַבֵּן הַכְּתוּבָה בַּפְּרָשָׁתָנוּ (יג', יג'), "וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָד תִּפְדֶּה", כּוֹתֵב הַרְמַב"ם (הַלְכוּת בִּיפּוּרִים פ"א ה"א): "מִצְוֹת עֲשֵׂה עַל כָּל אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל לַפְּדוֹת אֶת בְּנוֹ, שֶׁהוּא בְּכוֹר לְאִמּוֹ הַיִּשְׂרָאֵלִית, שְׁנֹאמֶר: 'פֶּטֶר רָחֵם לִי...'"

אִם כֵּן, צְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין אֶת עֲמֻק מִצְוֹת פְּדִיּוֹן הַבֵּן: מִדּוּעַ צְרִיכִים לַפְּדוֹת אֶת בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל? וְגַם יֵשׁ לְהַבִּין, מִדּוּעַ יֵשׁ לַפְּדוֹת אֶת הַבְּכוֹר דּוֹקָא בְּחִמְיָשָׁה סְלָעִים, כִּפִּי שְׁכַתוּב (בַּמְדָּבָר יח', טז): "וּפְדוּיָו מִבֶּן חֹדֶשׁ תִּפְדֶּה בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף חֲמִשָּׁת שֶׁקֶלִים?"

נִקְדִּים לְהַבִּיא מֵאָמֶר מוֹפְלָא בּוֹהֵר הַקְּדוֹשׁ עַל מִצְוֹת פְּדִיּוֹן הַבֵּן, הַמְבָאָר, שְׁמֵלֶאךְ הַחַיִּים וּמֵלֶאךְ הַמּוֹת נֶאֱבָקִים עַל חַיֵּי הַבֵּן הַבְּכוֹר – לַחַיִּים וְלַמּוֹת. אוֹלָם, כַּאֲשֶׁר מְקִימִים יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְוֹת פְּדִיּוֹן הַבֵּן, גּוֹבֵר מֵלֶאךְ הַחַיִּים עַל מֵלֶאךְ הַמּוֹת, וְהַבְּכוֹר יוֹצֵא מִמּוֹת לַחַיִּים.

וּכְפִי דְבָרֵי הַזֹּהָר הַקְּדוֹשׁ (הַקְּדָמָה יד', מֵתוּרָגִם): "מִצְוָה שֶׁלֶשׁ עֲשָׂרָה (לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל), לַעֲשׂוֹת פְּדִיּוֹן לְבָנוֹ, לְקוֹשְׁרוֹ בְּחַיִּים. (שְׁכָן)... שְׁנֵי מְמוּנִים הֵם (עַל הַבֵּן הַבְּכוֹר) – אֶחָד (מֵלֶאךְ) שֶׁל חַיִּים, וְאֶחָד (מֵלֶאךְ) שֶׁל מוֹת... וְכַאֲשֶׁר יִפְדֶּה הָאָדָם אֶת בְּנוֹ, מִיָּד אוֹתוֹ מְמוּנָה שֶׁל מוֹת... לֹא יִכּוֹל לְשַׁלּוֹט עָלָיו... וְלִכְוֵן, בְּאוֹתוֹ פְּדִיּוֹן מֵתֻקִּים זֶה שֶׁל (ה)חַיִּים, וְנִחְלַשׁ אוֹתוֹ (מֵלֶאךְ מְמוּנָה) שֶׁל מוֹת. (וְלִכְוֵן צְרִיךְ לְדַעַת), (ש)בְּפְדִיּוֹן זֶה הוּא קוֹנֶה לוֹ חַיִּים... וְאוֹתוֹ צָד רָע(=מֵלֶאךְ הַמּוֹת) עוֹזֵב אוֹתוֹ, וְלֹא נֶאֱחָז בּוֹ".

בְּהַגְהוֹת שֶׁל ה"בְּנֵי יִשְׁשֹׁכָר" עַל הַזֹּהָר (שָׁם), הוּא מְצִיֵּן כִּי דְבָרֵי הַזֹּהָר הֵם מְקוּר לְמָה שְׁכַתוּב בְּסִפְר חֲסִידִים (סִימָן שֶׁלד'): "מֵעֲשֵׂה בְּבַחֲרוֹר אֶחָד, שֶׁהִיָּה נְטוּי לְמוֹת, אָמַר (לְסוֹבְבִים אוֹתוֹ): תִּפְדוּנִי. כִּךְ הִיָּה צוּעֵק. אָמְרוּ לְחֻכְמָם: מָה הוּא אוֹמֵר? אָמַר לָהֶם: שְׁמָא הוּא בְּכוֹר. אָמְרוּ (לוֹ): כֵּן(=בְּכוֹר הוּא). אָמַר לָהֶם: לַפְּדוֹתוֹ וַיַּחְיָה. מִיָּד נִתְּנוּ לְכַהֵן ה' (=5) סְלָעִים(=סְכוּם כֶּסֶף) וַתְּחִה כ"ה שָׁנִים אַחֵר-כִּךְ".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מָה שְׁכַתֵּב הַגַּה"ק הַחִיד"א זצ"ל ("מְדַבֵּר קְדָמוֹת" מַע' פ', אוֹת י'): "מְסוּרַת בְּיַדֵּנוּ מִפִּי זְקֵנִים שְׁקִבְלוּ מֵהַקְּדָמוֹנִים, כִּי אִישׁ אֲשֶׁר יִקְיָם מִצְוֹת פְּדִיּוֹן בְּנוֹ הַבְּכוֹר פְּדִין, וַיִּתֵּן ה' סְלָעִים לְכַהֵן בְּשִׁמְחָה, וַהֲיָה לוֹ(=לְכַהֵן) לְגַמְרִי, שֶׁלֹּא יַחְזִיר הַכַּהֵן שׁוֹם דְּבַר בְּשׁוֹם אוֹפֵן, יִהְיֶה בְּטוֹחַ שֶׁתִּילָד יַחְיָה וַיִּנְצַל מִפְּגַעֵי חוֹלֵי הַיָּלָדִים, וַיִּגְדַּל וַהֲיָה לְאִישׁ".

וְהַגַּה, הַזֹּהָר הַקְּדוֹשׁ מְבָאָר ש-ה' (=5) הַסְּלָעִים הֵם כְּפִגְדַּת הָאוֹת ה', שֶׁהוֹסִיף הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם אַבְיָנוּ. וּכְפִי דְבָרֵי הַזֹּהָר (בֵּא מֵב'): "פְּדִיּוֹן הַבְּכוֹר כֶּסֶף ה' סְלָעִים, כְּחוֹשְׁבֵן(=כְּפִגְדַּת) ה' דְּאַבְרָהָם".

וְצְרִיךְ לְהַבִּין גַּם עֲנִין הַקָּשֶׁר בֵּין פְּדִיּוֹן הַבְּכוֹר לְבֵין הָאוֹת ה' שֶׁהוֹסִיף הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם?

וַיֵּשׁ לוֹמַר אֶת מָה שְׁדָרְשׁוּ חו"ל בְּגַמְרָא (מְנַחוֹת כַּט'): "מֵאֵי דְכְּתִיב (יְשַׁעְיָה כו') 'בְּטַחוּ בַּה' עַדִּי עַד, כִּי בִיָּה ה' צוֹר עוֹלָמִים...". דְּהֵינּוּ, הַקַּב"ה "צוֹר(=צִיר) עוֹלָמִים", צִיר וּבְרָא אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּאוֹתֵיּוֹת יָהּ. הָעוֹלָם הַבָּא נִבְרָא בְּאוֹת יָהּ, וְהָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּאוֹת ה' (כְּמוֹ שְׁכַתוּב "אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם" – אֵל תִּקְרָא "בְּהַבְּרָאָם", אֵלֶּא ב-ה' בְּרָאָם).

עוֹד מְבוֹאָר בּוֹהֵר הַקְּדוֹשׁ (נִשְׂא כַּכְג'), שֶׁהָאוֹת ה', שְׁבָה בְּרָא הַקַּב"ה אֶת הָעוֹלָם, הִיא שְׂרַשׁ כָּל הַחַיִּים לְכָל הַנִּבְרָאִים. וְלִכְוֵן, הַפּוֹגֵם בְּאוֹת ה', חָלִילָהּ, גּוֹרֵם לְסִילּוּק הַחַיִּים. וְזֶהוּ כּוֹחוֹ שֶׁל מֵלֶאךְ הַמּוֹת – לְהַתְּאָמֵץ לְסַלֵּק מִן הָאָדָם אֶת הָאוֹת ה', שְׂרַשׁ הַחַיִּים, וְעַל-יָדֵי כִּךְ אוֹתוֹ אָדָם מֵת, לֹא עֲלִינוּ.

וּכְפִי דְבָרֵי הַזֹּהָר הַקְּדוֹשׁ (מֵתוּרָגִם): "ב-ה' נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעָלֶיהָ קִימִים שָׁמַיִם וָאָרֶץ וַיְמִים, וְכָל הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ, דְּכְּתִיב: 'אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם' – ב-ה' בְּרָאָם. וְאִם הִיא(=הָאוֹת ה') מֵתְרַחֶקֶת מִן הָעוֹלָם אֲפִילוֹ לְרַגַע, הַכֵּל נִחְרַב וּמֵתְבַטֵּל, וְלֹא הִיָּה קִיּוּם בְּעוֹלָם. (עַל-כֵּן, אוֹת) ה' זֶה לֹא תִלְךְ מֵהַגּוֹף, וּבָהּ מֵתֻקִּים. וְכַאֲשֶׁר הִיא הוֹלֶכֶת מִמֶּנּוּ, הָרִי סֵם הַמּוֹת יָבוֹא וַיִּשְׂרָה עָלָיו... וּבְאוֹתוֹ זְמַן נִקְרָא בֵּן אָדָם מֵת".

זאת ועוד, מבואר בזוהר הקדוש (פינחס רטז), כי האות ה' שהוסיף הקב"ה לאברהם היא אותה האות שבה ברא הקב"ה את העולם. לפי האמור, הקב"ה מסר בידי אברהם אבינו וזרעו אחריו את הדרך להתקשר עמו, ולהמשיך שרש חיות לכל ישראל משרש החיים.

הנה כי כן, מטעם זה צוה הקב"ה לפדות את הבכור דוקא ב-ה' (=5) סלעים. שכן, ה' (=5) סלעים אלו הם כנגד האות ה', שרש החיים, שהוסיף הקב"ה לאברהם. ובזכות זה יוצא הבכור משליטת מלאך המות, שמבקש לנתק אותו מהאות ה', משרש החיים, כדי להמיתו, חלילה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"וכל ישראל אשר סביבתיהם נסו לקלם"

דרש החיד"א בספרו "פני דוד" ראשי התבות "מזמור שיר ליום השבת" (תהלים צב) הם "למשה" ללמדנו שמושה רבנו עליו השלום הוא שחבר מזמור זה.

ועוד הוסיף שאת סופו של המזמור נתן לדרש על מחלקת קרח ועדתו, וכך הוא פרושם של דברים: "ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני" – אלו שהביטו עלי בעין רעה "שורי" (מלשון ראיה) וקמו כנגדי ("בקמים עלי"), שמעו אזני את קול בליעתם באדמה.

"צדיק פתמר יפרח כארוז בלבנון ישגה", אהרן שערערו על כהנתו, זכה שהקדוש ברוך הוא הפריח את מטהו ובכך סרה המחלקת מעליו. "שתולים בבית ה' בחצרות אלקינו יפריחו" בני קרח שחזרו בתשובה ונתקבלה תפלתם, זכו שיצא מהם שמואל הנביא עליו השלום שהיה שתול בבית ה' מנעוריו. (ע"פ "וכל המאמינים")

"אל תפן אל מנחתם"

אמר כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א: מפסוק זה נוכל ללמד על גדל כחה של תשובה: שהרי חטאם של קרח ובניו היה כה חמור, עד שמושה רבנו בכבודו ובעצמו התפלל לפני הקדוש ברוך הוא: "אל תפן אל מנחתם" שלא יקבלם בתשובה (במ"ר יח' י'). ואף שערך תפלתו של משה גדול היה עד מאד, כששבו בני קרח בתשובה והתחרטו על חטאייהם התקבלה תשובתם ברצון לפני ה' (מגלה יד' א').

מטעם זה תקן האר"י הקדוש לומר את מזמור "למנצח לבני קרח" (תהלים מז) בראש השנה, הראשון בעשרת ימי תשובה (קדם תקיעת שופר), כדי להזכירנו וללמדנו כי בכל מצב שהוא יכולים אנו לשוב בתשובה שלמה, והבורא יתברך יקבל תשובתנו לרצון. (ע"פ "וכל המאמינים")

"טלית שכלה תכלת, מהי שתהא (=האם היא) פטורה מן הציצית (=מהחוט של התכלת)?"

השמועה התפשטה במהירות. האדמו"ר מצאנו הגיע לבקר את פליטי השואה, השוהים בעיר גוטניק שבגרמניה. כל היהודים החלו לרוץ לעבר מקום המפגש, בתקווה לפגוש את האדמו"ר, ולהתברך ממנו. גם ר' מנדל פשיטיק זצ"ל, מחסידי גור, ששהה במקום בבית החולים, הגיע מדדה לכיוונו של האדמו"ר. לפתע, קלטו עיניו של ר' מנדל, שהאדמו"ר אוחז בידיו משהו מופר. לבו החל פועם בהתרגשות, והוא צעק: "האם האדמו"ר הביא לנו גדילים, לעשות מהם ציצית?", שאל כשכלו תקוה. האדמו"ר – שהתמלא התרגשות לראות יהודי, שלאחר שנות האימה הנוראות, עדין כל-כך שמח לקים מצות ציצית – הנהן בראשו בשמחה. "אולם", אמר האדמו"ר, "לצערי יש עמי רק סט אחד של חוטים, ורק אחד מהנוכחים יוכל לזכות במצוה". בכונתו היה לערוך הגרלה בין הנוכחים, ולתת לזוכה את הציצית.

ר' מנדל, שהבין כי רק אחד יזכה במצוה, החליט לעשות מעשה. הוא קרע את חולצתו, כך שהיתה בעלת ארבע כנפות, ואז אמר לרבי, שהיות והוא כעת חייב מדאורייתא בהטלת ציצית בבגדו, לכן, מן הראוי, שהוא יקבל את הציצית. דמעות עלו בעיני הרבי, דמעות של התרגשות, בראותו עד כמה המצוה חביבה על יהודי.

אולם, אז פנה האדמו"ר לרבי מנדל, ואמר: "עוד קדם שבאתי לכאן היה בכונתי לערוך הגרלה בין הנוכחים. ולכן, כלם קנו את הזכות להשתתף בהגרלה, עוד לפני החיוב שלך במצוה. לכן נערוך את ההגרלה בכל זאת". הסתכל הרבי במבט אוהב בפני הנוכחים, וכשנח מבטו על פני ר' מנדל, המשיך ואמר: "אולם, אין לי ספק, שאם פונתך אכן לשם שמים, אזי תזכה אתה בהגרלה, והציצית תעבור לידיך". המתח ששרר בין מאות משתתפי ההגרלה היה רב, ואז נשמעה קריאת התפעלות גדולה, כשהתברר, שאכן ר' מנדל זכה בהגרלה.

שבת שלום לכל בית ישראל! לשמור על קדושת הגיליון

”בֹּרָא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאֵתוּ” (ישעיה נז, יט)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרֶח (”תְּשׁוּבָה” בקפיצות 7. ”לְרַחוּק” אוֹתוֹת ”לְקוֹרֵחַ”)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 19:21

עֲרַשׁ”ק כֹּט’ סִיּוֹן תִּשְׁע”ז (23.6.17) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:35 (ר”ת 21:17)

הַפְּטָרָה: ”וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל” (לקבלת העלון בדוא”ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָד תִּפְדֶּה”

עַל הַפְּתוּב (בְּרֵאשִׁית לֵב, כֹּד), ”וַיּוֹתֵר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ... וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכַל לוֹ וַיַּגַּע בְּכַף יָרְכוֹ וַתִּקַּע כַּף יָרֶךְ יַעֲקֹב”, אָמְרוּ חוֹ”ל, שֶׁהַמְּלֶאךָ שְׁנֵאבֵק עִם יַעֲקֹב הָיָה שָׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְשָׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ הוּא ”סַמְאֵל”, הוּא יֶצֶר הָרַע, הוּא הַשָּׂטָן, הַמִּסִּית אֶת הָאָדָם לְדַבֵּר עֲבִירָה, וְכַמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא: ”וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ” – זֶה סַמְאֵל, שָׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ”. וְכֵן גַּם בְּזֶהֱרַר הַקְּדוֹשׁ כְּתוּב: ”וְהָהוּא מְלֶאךָ – שָׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ הָיָה, וְאִיהוּ (=וְהוּא) סַמְאֵל”.

וְהֵנָּה, כְּאֲשֶׁר נִתְּבוּנָה, נִרְאָה כִּי שָׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ נֹאבֵק עִם יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכוֹת שֶׁלְקַח יַעֲקֹב מֵעֵשׂוֹ. עֲנִיָּן זֶה אָנוּ לְמַדִּים מִדְּבַר הַסַּ”מ לִיעֲקֹב, לְאַחַר שֶׁלֹּא הִצְלִיחַ לְנַצְחוֹ: ”וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשְּׁחַר”. וְעַל-כֵּן עָנָה לוֹ יַעֲקֹב ”וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלְּחֶךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי”. וּפְרַשׁ רַש”י, שִׁיעֲקֹב בְּקֶשׁ מִהַמְּלֶאךָ: ”הוֹדָה לִי עַל הַבְּרָכוֹת שֶׁבְּרַכְּנִי אָבִי, (ש) עֵשׂוֹ מְעַרְעֵר עָלֶיךָ”.

הֵנָּה, אָנוּ רוֹאִים, שֶׁשָּׂרֵשׁ הַמְּלֶאכְמָה שֶׁל עֵשׂוֹ וְשָׂרוֹ (=ה-ס”מ), הוּא עַל הַבְּרָכוֹת שֶׁקָּנָה יַעֲקֹב בְּנִזִּיד עֲדָשִׁים, כְּפִי שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כו, לו’): ”וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעַמִּים אֶת בְּכֻרְתִּי לְקַח וְהֵנָּה עֲתָה לְקַח בְּרַכְתִּי”.

וּפְרַשׁ רַש”י, בְּשֵׁם מִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא: ”לְמָה חֲרַד יִצְחָק? אָמַר, שְׁמָא עוֹן יֵשׁ בִּי, שֶׁבְּרַכְתִּי קִטְּוִן (=יעֲקֹב) לְפָנַי גְּדוּל (=עֵשׂוֹ), וְשִׁנִּיתִי סֹדֵר הַיַּחֲסָ? הַתְּחִיל עֵשׂוֹ מִצְעַק וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעַמִּים! אָמַר לוֹ (יִצְחָק) אָבִיו: מָה עָשָׂה לְךָ? אָמַר לוֹ: אֶת בְּכוֹרְתִי לְקַח. אָמַר (יִצְחָק): בְּכֹךָ הָיִיתִי מִצַּר וְחֲרַד, שְׁמָא עָבַרְתִּי עַל שׁוֹרַת הַדִּין. עַכְשָׁיו, לְבְּכוֹר בְּרַכְתִּי – גַּם בְּרוּךְ הָיִיתִי!”

הָרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים, שִׁיעֲקֹב זָכָה בְּבְרָכוֹת בְּזֻכוֹת הַבְּכוֹרָה שֶׁקָּנָה מֵעֵשׂוֹ בְּנִזִּיד עֲדָשִׁים. מִפָּאן נִשְׁפִּיל לְהַבִּין, שֶׁשָׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, הַסַּ”מ, שָׁבָא לְהִלָּחֵם עִם יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכוֹת, הַתְּפוּן בְּעֵצָם לְהִלָּחֵם עַל מְכִירַת הַבְּכוֹרָה לִיעֲקֹב, אוֹתָהּ מְכִירָה שְׁגֵרְמָה לוֹ (=לִיעֲקֹב) שִׁיזְכָּה בְּבְרָכוֹת.

לְכֵן, מִטַּעַם זֶה, כָּל בְּכוֹר שְׁנוּלָד בְּיִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן שֶׁקָּבַל קְדוּשַׁת בְּכוֹר שֶׁל יַעֲקֹב, מִיָּד בֶּא מְלֶאךָ הַמּוֹת, שָׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְנִלָּחֵם עִם מְלֶאךָ הַחַיִּים, כְּדִי לְהַרוֹג אֶת הַבְּכוֹר, בְּדִיוֹק כְּפִי שְׁנִלָּחֵם שָׂרוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ עִם יַעֲקֹב אָבִינוּ, עַל שֶׁלְקַח מֵעֵשׂוֹ אֶת הַבְּכוֹרָה.

וְרֹאֵי לְהוֹסִיף מָה שֶׁכְּתַב רַבִּי אַבְרָהָם גְּלָאֲנָטִי, שֶׁמְלֶאךָ הַמּוֹת רוּצָה לְהַרוֹג אֶת בְּכוֹר יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם שֶׁהוּא כּוֹעֵס עַל הַרִיגַת בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, וְהַשְּׂאֲרַת בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל בְּחַיִּים. כְּפִי שְׁאָמַר הַקַּב”ה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ: ”וְאָמַרְתָּ אֶל פְּרַעֲזָה כַּה אָמַר ה’ בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר אֲלֵיךְ שְׁלַח אֶת בְּנֵי וַיַּעֲבֹדֵנִי וַתִּמָּאֵן לְשַׁלְּחוֹ הֵנָּה אֲנֹכִי הִרַג אֶת בְּנֶךָ בְּכֹרְךָ”. וּפְרַשׁ רַש”י: ”כָּאֵן חָתַם הַקַּב”ה עַל מְכִירַת הַבְּכוֹרָה שֶׁלְקַח יַעֲקֹב מֵעֵשׂוֹ”. הָרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים: מִפְּתַת בְּכוֹרוֹת הַיָּא עוֹנֵשׁ לְמִצְרַיִם מִכִּיּוֹן שֶׁשְׁעָבְדוּ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּכוֹר שֶׁל הַקַּב”ה (”בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל”).

וְרֹאֵי לְהוֹסִיף יְסוּד נִפְלָא מַחוּ”ל, שֶׁבְּעֵצָם שָׂרֵשׁ כָּל הַשְּׁוֹרְשִׁים שֶׁל קְדוּשַׁת הַבְּכוֹר הַיָּא מֵהַקַּב”ה עֲצָמוֹ, יִתְּבַרְךָ שְׁמוֹ. שְׁהָרִי, בְּהִיוֹת הַקַּב”ה רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן לְכָל הַנְּבִרָאִים, הָרִי הוּא קְדוֹשׁ בְּקְדוּשַׁת הַבְּכוֹרָה.

וְכְפִי שֶׁכְּתוּב רַבֵּנוּ בְּחַיִּי (שְׁמוֹת ד’, כב’): ”אִם תַּחֲפֹשׂ בְּכַתּוּבִים, תִּמְצָא, כִּי כְּשֵׁם שֶׁקָּרָא הַקַּב”ה לְיִשְׂרָאֵל בְּכוֹר בְּמִכְתַּת בְּכוֹרוֹת – כֵּךְ קָרָא אֶת עֲצָמוֹ בְּכוֹר. הוּא שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יג) ’קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר’ – וּפְרִירוּשׁ: קִדְשׁ אוֹתִי בְּכָלֵל הַבְּכוֹרוֹת...וְהַעוֹלָה לָנוּ מִזֶּה, כִּי מָה שֶׁקָּרָא ’בְּכוֹר’ לְיִשְׂרָאֵל וְלִעֲצָמוֹ יִתְּבַרְךָ, לְאַחַר מִכְתַּת בְּכוֹרוֹת, שֶׁהוּא זְמַן הַגְּאוּלָּה, מָה שֶׁלֹּא קָרָא קוֹדֵם לְכֵן, יִתְּבַאֵר מִזֶּה שֶׁהָיָה עִמָּהֶם בְּצִרַת הַשְּׁעָבוּד, וְאִין הַבְּכוֹרָה נִיכְרַת בָּהֶם כְּבִיכּוֹל. וְכֵךְ מִצְאָתִי בְּסֹפֵר הַבְּהִיר: שְׁאָלוּ תַלְמִידָיו לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר: רַבִּי, מֵאִי דְכָתִיב ’קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר’? וְכִי הוּא הַקַּב”ה בְּכוֹר? אָמַר לָהֶם: אִין ’קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר’, אֲלֵא שְׁנַתְקַדֵּשׁ וְנִקְדַּשׁ עַל שֵׁם יִשְׂרָאֵל, דְכָתִיב ’בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל’ – כְּבִיכּוֹל עִמָּהֶם הָיָה בְּשַׁעַת הַשְּׁעָבוּד, וְהִינוּ דְכָתִיב ’שְׁלַח אֶת בְּנֵי וַיַּעֲבֹדֵנִי’, וְלֹא אָמַר ’שְׁלַח אֶת בְּכוֹרֵי...”.

הָרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים, שֶׁשָּׂרֵשׁ קְדוּשַׁת הַבְּכוֹרָה הוּא מִבּוֹרָא עוֹלָם, הַקַּב”ה עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא רֵאשִׁית לְכָל הַנְּבִרָאִים.

4
ומאחר וישראל הם בני אל חי, דבוקים בה' יתברך, אשר נפח בהם נשמה אלקית, חלק אלק ממעל (כמו שכתוב
(בראשית ב' / ז): "ויפח באפיו נשמת חיים"). על-כן נתקדשו ישראל גם הם בקדושת הבכורה של הקב"ה, יתברך
שמו. ועתה, מכל האמור נשכיל להבין, שעיקר המלחמה היא בין בכור ישראל, שהוא מצד הקדושה, לבין
הנחש/שרו של עשו, הבכור מצד הקליפה.

שכן, ה-**ס"מ** רוצה לעקור את קדושת בכור ישראל, על-ידי ניתוקו מהקב"ה, כפי שעשה עם אדם ראשון,
שהכניס בו דברי כפירה. (כפי שאנו למדים מהכתוב בחטא עץ הדעת: "ויאמר הנחש אל האשה: לא מות תמותן,
כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו (=מעץ הדעת), ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים..."). ופרש רש"י, בשם
המדרש, שהנחש אמר לתוה: "...מן העץ אכל (הקב"ה), וברא את העולם". הרי שהנחש, ברוב ערמומיותו,
השחיל כאן כפירה נוראה באמונה שהעולם לא נברא מאפס לממשות, שהרי אם הקב"ה אכל מעץ הדעת וברא
את העולם, אם כן, הרי מוכרח שהעולם לא נברא מאפס לממשות, אלא היה קים לפני-כן).

והנה, מטעם זה צוה הקב"ה לפדות את בכור ישראל, על-ידי שנותנים לכהן (שהוא שליחו של הקב"ה) ה'
סלעים, אשר כפי שמבואר בזהר הקדוש, ה' הסלעים הם כנגד האות ה', שהוסיף הקב"ה לשמו של אברהם
אבינו, שהיא כנגד האות ה' שבה ברא הקב"ה את העולם הזה. שכן, בנתינת ה' הסלעים אנו מקשרים את בכור
ישראל עם הקב"ה, אשר ממנו יתברך שואב הבכור את קדושתו.

ועל-ידי אותם ה'(=5) הסלעים אנו פודים את בכור ישראל מידיו של מלאך המות, ומכניסים אותו תחת שליטתו
של **מלאך החיים**, השואב את כוחו מחי החיים, הקב"ה, שרש כל החיים. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג"

התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי (=רשב"י) כותב בזהר הקדוש: "בא וראה מה היא מלה היוצאת מפה
האדם עולה למעלה למעלה, ומעוררת התעוררות מלמעלה, או **לטוב** או **לרע**".

מדברי הזהר הקדוש אנו למדים, כמה גדול פח הדיבור של איש ישראל, שעל-ידי דיבורו הוא קובע איזו
השפעה תרד לעולם. שכן, בזמן שהוא מדבר רק דיבורי **קדושה**, הרי הוא גורם לכך שתרד השפעה **טובה**
לעולם הזה. וחס וחלילה, כאשר הוא מדבר דיבורים **אסורים**, הרי הוא גורם, חס וחלילה, שתרד
השפעה **רעה**...

ולכן, אומר הזהר הקדוש (שלח קעה'), כבר בבקר, כאשר האדם קם משנתו, מזהירים אותו המלאכים,
ואומרים לו "נצר לשונך **מרע** ושפתיך מדבר **מרמה**".

בא וראה מה שכותב האריז"ל (ליקוטי תורה, "עקב"), שכל דיבור היוצא מהאדם הוא חלק מנשמתו. לכן צריך
להקפיד, שלא לדבר דברים בטלים, שהרי האדם מפסיד בכך חלק מנשמתו. ועוד אומרים חז"ל, שמכל
דיבור ודיבור שיוצא מפיו, בורא האדם **סניגורים**, או חלילה **קטגורים**. אם כך, מי לא יחרד לפני
שמוציא דיבור מפיו, בזוכרו שהוא הולך לברוא **מלאכים טובים**, שילמדו עליו **זכות**, או, חלילה,
מלאכים רעים שיקטרגו עליו.

ומה נוראים הם דברי הזהר הקדוש (פקודי רמט', ב' מתורגם): "...כל אלו שהוציאו מפייהם דבר שאינו צריך,
ומטנפים פיהם - **מחרימין** אותם, והוא עומדים בחרם **ארבעים יום**, ותפילתם אינה מקובלת, ואינם
נכנסים למחיצת הקב"ה, אלא עומדים **נזופים** בחוץ".

על-כן, צריך שכל דיבור ודיבור היוצא מהפה יהיה "מעשה ארג", כמו שכתוב בתורה (שמות כח', לב'): "והיה
פי ראשו בתוכו שפה...מעשה ארג". שהרי, ישראל נקראים תולעת, כמו שכתוב (ישעיה מא', יד'): "אל תיראי
תולעת יעקב". ומה תולעת, אין כוחה, אלא בפיה - כן ישראל, אין כוחם, אלא בפיהם. ולכן, כמו שיש
מיני תולעים, שאורגים מיני משי בפיהם, ומהם עושים **לבושי מלכות**, כך צריך להיות הפה של ישראל
"מעשה ארג", שעל-ידי הדיבור יארגו לו בשמים לבושים, שהם "**חלוקי רבנו**" (=לבוש לנשמה בגן עדן).

"טלית שפלה תכלת, מהי שתהא (=האם היא) פטורה מן הציצית (=מהחוט של התכלת)?"

מובא במדרש (מדרש רבה קרח יח', ג'): "מה כתוב למעלה (=בסוף הפרשה הקודמת)? 'דבר אל בני ישראל...ועשו להם
ציצת...ונתנו על ציצת הפנף פתיל תכלת'. (לכן) קפץ קרח ואמר למשה: טלית שפלה תכלת, מהי שתהא (=האם היא)
פטורה מן הציצית (=מהחוט של התכלת)? אמר לו (משה): תיבת בציצית (=תיבת בחוט של תכלת). אמר לו קרח:
טלית שפלה תכלת אין פוטרת עצמה, (ו)ארבע חוטין (של תכלת) פוטרות אותה?"

פעם בא לפני מורנו ורבנו, רבי מאיר אבוחצירא זצוק"ל, אדם שהיה חולה בלבו, ובקש מהרב שיברכהו
ברפואה שלימה. יעץ לו רבנו: היה זהיר במצות ציצית! אמת, שגם אם ניתק אחד החוטים, הציצית עדין
כשרה. אבל, מוטב שתקפיד על החוטים, שפלים יהיו שלמים. הבן נא, בציצית ישנם שלשים ושנים
חוטים, כמנין "**לב**". וכשכל החוטים כראוי - אף ה**לב** פועל כשורה. ("אביר יעקב", עמוד 543). **שבת שלום**

”בֹּרָא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם וְלִרְחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאֵתוּ” (ישעיה נד, יט)

כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:21

(”תשובה” בקפיצות 7. ”לרחוק” אותיות ”לקורח”)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבִיט: קֶרַח

יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:35 (ר”ת 21:17)

ערש”ק כט’ סיון תשע”ז (23.6.17) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: ”וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל” (לקבלת העלון בדוא”ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנֵתָה בֵּיתָה” (משלי יד, א) (על פי ”אורה של תורה” להרה”ק פינקס פרידמן)

אָמַר רַב: אוֹן בֶּן פֶּלֶת, מֵרָאשֵׁי עֲדַת קֶרַח – אֲשֶׁתוֹ הִצִּילָה אוֹתוֹ. אָמְרָה לוֹ: מָה יוֹצֵא לָךְ מֵהַשְּׁתַּתְּפוּתְךָ בְּמַחְלוֹקֶת קֶרַח? אִם מֹשֶׁה הָרַב – אֵתָה הַתְּלַמִּיד, וְאִם קֶרַח הָרַב – אֵתָה הַתְּלַמִּיד!

אָמַר לָהּ אוֹן בֶּן פֶּלֶת: וּמָה אֶעֱשֶׂה? עִמָּהֶם (=עַם עֲדַת קֶרַח) הֵייתִי בְּעֵצָה, וְנִשְׁפָּעֵתִי לָהֶם שְׁבוּעַת אֲמוּנִים. אָמְרָה לוֹ: שֵׁב בְּאַהֲלֶךָ, וְאֲנִי אֶצִּיל אוֹתְךָ. הַשְּׁקֵתָה אוֹתוֹ יַיִן לְרוּיָהּ, עַד שֶׁהִשְׁתַּכַּרְתָּ, וְנִפְלָה עָלָיו תְּרַדְמָה. וְהִיא יֹשֶׁבֶת עַל פֶּתַח הָאֵהָל, וּפְרָעָה שְׁעֵרוֹתֶיהָ. וְכֹךְ, כָּל מִי שֶׁבָּא לְקֶרֶת לְאוֹן בֶּן פֶּלֶת, כְּדִי לְהַתִּיצֵב כִּנְגַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, רָאָה אֶת אֲשֶׁתוֹ (שֶׁל אוֹן), פְּרוּעַת הַשִּׁיעָר בְּפֶתַח הָאֵהָל, וּמִיד חֹזֵר לְאַחֲרָיו. בֵּין לְבֵינוּ, עַד שֶׁהֵם הִלְכוּ וּבָאוּ, נִבְלָעוּ קֶרַח וְכָל עֲדַתוֹ, וּבִעֲלָהּ, אוֹן בֶּן פֶּלֶת, נִיצַל. זֶהוּ שְׁנֵאמַר: ”חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנֵתָה בֵּיתָה” – זוֹ אֲשֶׁתוֹ שֶׁל אוֹן בֶּן פֶּלֶת, ”וְאוֹלֶת בְּיָדֶיהָ תַּהַרְסֶנּוּ” – זוֹ אֲשֶׁתוֹ שֶׁל קֶרַח, שֶׁהִיא הִסִּיתָה אֶת בְּעֵלָהּ לְהַתְּקוּסֵט עִם מֹשֶׁה רַבְּנוּ.

וּבַעֲנִין זֶה שֶׁל הָאִשָּׁה, שֶׁהִיא ”עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ (=כְּנֶגַד הַבַּעַל)”, צְרִיכִים אֲנִי לְדַעַת, שֶׁכַּאֲשֶׁר שׁוֹלֵט יֵצֵר הָרַע בְּאִשָּׁה, הָרִי זֹאת לֹא אֲשַׁמַּת הָאִשָּׁה, אֲלֵא אֲשַׁמַּת הַבַּעַל, כְּפִי שֶׁנִּבְאָר לְהֵלֵךְ.

הִנֵּה, עַל הַפְּתוּב בְּמִשְׁלֵי (טו, ז), ”בְּרֻצוֹת ה’ דְּרָכֵי אִישׁ, גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ”, בְּאֵרוֹ חוֹ”ל וְאָמְרוּ: ”אוֹיְבָיו” – זֹאת אֲשֶׁתוֹ כְּפִי שְׁמוּבָא בְּמִדְרַשׁ (ב”ר נד): ”בְּרֻצוֹת ה’ דְּרָכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ... רַבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר: זוֹ אֲשֶׁתוֹ”.

וַיֵּשׁ לָנוּ כָּאֵן לְתַמּוּהָ עַל חוֹ”ל, מְדוּעַ מְכַנִּים אֶת אֲשֶׁתוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּתֵאֵר ”אוֹיְבָיו”? הֲלֹא הָאִשָּׁה נִבְרָאָה כְּדִי לְהִיּוֹת עֵזֶר לְבַעֲלָהּ, כְּפִי שֶׁכְּתוּב: ”וַיֹּאמֶר ה’ אֱלֹהִים לֹא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ”.

וְנִרְאָה לְיִשָּׁב כָּל זֶה, עַל-פִּי מָה שֶׁכְּתוּב הַ”יְעֵרוֹת דְּבַשׁ” (חֶלֶק א, דְּרוֹשׁ א), עַל הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת יז): אָמַר לִיהִי רַב לְרַבֵּי חֵיָא: נָשִׁים, בְּמֵאֵי זְכִיִן? (=בְּמָה זֹכּוֹת הַנָּשִׁים לְעוֹלָם הַבָּא?). עָנָה לוֹ רַבִּי חֵיָא: ”בְּאַקְרוּיֵי בְּנֵיִיהוּ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וּבְאַתְנֻוּיֵי גְבַרְיִיהוּ בִּי רַבְּנָן (=הֵן זֹכּוֹת בְּזֹכּוֹת זֶה שֶׁהֵן שׁוֹלְחוֹת אֶת בְּנֵיהֶן לְלַמּוֹד תּוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. וְכֵן, שְׁמֵאֲפִשְׁרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן לְלַמּוֹד תּוֹרָה בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ, וּמִחְכּוֹת לָהֶם עַד שׁוֹבָם).

וַיֵּשׁ לָנוּ לְתַמּוּהָ עַל שְׁאֵלָתוֹ שֶׁל רַב, ”נָשִׁים, בְּמֵאֵי זְכִיִן? (=בְּמָה זֹכּוֹת הַנָּשִׁים?). שֶׁהֲרִי יֵשׁ בִּידָן הַרְּבָה מִצּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, מִכִּיּוֹן שֶׁהַנָּשִׁים חִיבוֹת בְּמִצּוֹת ”עֲשֵׂה” שְׁאִין הַזְּמַן גְּרָמָא, וּבְכָל מִצּוֹת ”לֹא תַעֲשֶׂה”.

אֲלֵא, שֶׁהַבִּיאוֹר הוּא עַל-פִּי מָה שֶׁאָמְרוּ חוֹ”ל (קִידוּשֵׁין ל’): ”אָמַר לָהֶם הַקַּב”ל לְיִשְׂרָאֵל: בְּנֵי, בְּרֵאֵתִי יֵצֵר הָרַע וּבְרֵאֵתִי לוֹ תּוֹרָה (כְּ)תַבְלִין, וְאִם אַתֶּם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה, אִין אַתֶּם נִמְסְרִים בִּידוֹ”.

הִנֵּה, מְבוֹאָר מְכָאן, שְׁאִי-אֶפְשָׁר לְנַצַּח אֶת יֵצֵר הָרַע, אֲלֵא רַק עַל-יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה. וְלָכֵן, לְפִי זֶה יֵשׁ לָנוּ לְשִׁאוֹל, אִיךָ יֵשׁ בְּכַח הַנָּשִׁים לְנַצַּח אֶת יֵצֵר הָרַע? וְהֲלֹא, כִּידוּעַ, הַנָּשִׁים פְּטוּרוֹת מִלִּימוּד תּוֹרָה. כְּפִי שְׁמוּבָא בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין כט’): ”וְלַמְדַּתֶּם אֹתֶם אֶת בְּנֵיכֶם. (וְדַרְשׁוּ חוֹ”ל, מִמָּה שֶׁכְּתוּב ’אֶת בְּנֵיכֶם’) – (מִשְׁמַע מְכָאן) וְלֹא (אֶת) בְּנוֹתֵיכֶם”.

וְזֶהוּ שֶׁשְּׁאֵל רַב אֶת רַבִּי חֵיָא: ”נָשִׁים, בְּמֵאֵי זְכִיִן? (=בְּמָה זֹכּוֹת הַנָּשִׁים?). כְּלוּמַר, בְּאִיזוֹ זֹכּוֹת יֵשׁ בְּכַח הַנָּשִׁים לְנַצַּח אֶת יֵצֵר הָרַע? שֶׁהֲרִי, אִין בִּידָן אֶת הַ”תַּבְלִין” (=לִימוּד הַתּוֹרָה) כְּנֶגְדַּת הַיֵּצֵר.

עַל-כֵּן הִשִּׁיב לוֹ רַבִּי חֵיָא: ”בְּאַקְרוּיֵי בְּנֵיִיהוּ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, וּבְאַתְנֻוּיֵי גְבַרְיִיהוּ בִּי רַבְּנָן (=הֵן זֹכּוֹת בְּזֹכּוֹת זֶה שֶׁהֵן שׁוֹלְחוֹת אֶת בְּנֵיהֶן לְלַמּוֹד תּוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. וְכֵן, שְׁמֵאֲפִשְׁרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן לְלַמּוֹד תּוֹרָה בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ, וּמִחְכּוֹת לָהֶם עַד שׁוֹבָם). כְּלוּמַר, עַל-יְדֵי שֶׁהַנָּשִׁים מְסִיעוֹת לְבַעֲלֵיהֶן וְלְבְנֵיהֶן לְעֶסוֹק בְּתוֹרָה, יֵשׁ לָהֶן חֶלֶק בְּתוֹרָה שֶׁל הַבַּעַל, וּכְפִיִּלּוֹ הֵן עֲצָמוֹן עֶסְקוֹ בְּתוֹרָה. וּבְכַח תּוֹרָה זוֹ יֵשׁ לְאִשָּׁה אֶת הַיְכוּלָת לְהַתְּגַבֵּר עַל הַיֵּצֵר הָרַע שְׁלָהּ. וְלָכֵן נִמְצְאוּ לְמִדִּים, שֶׁהָאִשָּׁה יְכוּלָה לְהַתְּגַבֵּר עַל יֵצֵרָהּ, רַק עַל-יְדֵי תּוֹרָתוֹ שֶׁל בְּעֵלָהּ!

עַנִּין זֶה פּוֹתַח לָנוּ פֶּתַח לְהַבִּין אֶת כּוֹנֵת חוֹ”ל, הָאוֹמְרִים בְּגִמְרָא (בְּמִמוֹת סב’): ”...הַשְּׂרׁוּי בְּלֹא אִשָּׁה שְׂרׁוּי בְּלֹא תּוֹרָה”.

שְׁכֵן, יֵשׁ לָנוּ לְשִׁאוֹל, מְדוּעַ אִין הָאָדָם יְכוּל לְלַמּוֹד תּוֹרָה כְּרֵאוּי, לְלֹא הָאִשָּׁה?

6
אֵלָא, צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁדַרְכּוּ שֶׁל הַיָּצֵר הָרַע הִיא לְפָתוֹת אֶת הָאָדָם, שֶׁהוּא בְּתַכְלִית הַשְּׁלִימוֹת בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה' וְעַל-כֵּן מִנְסָה הַיָּצֵר בְּכָל כּוּחוֹ לְהַגְדִּיל בְּעֵינֵי הָאָדָם אֶת עֹסֵק תּוֹרָתוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה לָאָדָם שֶׁהוּא הוֹגֵה בַּתּוֹרָה יוֹמֵם וְלַיְלָה, וְאִין דּוֹמָה וְשֵׁנִי לוֹ בְּעוֹלָם.

אִם כֵּן, אֵיךְ יָכוֹל הָאָדָם לְדַעַת, שֶׁהַיָּצֵר "עוֹבֵד עָלָיו", וּמִסְמָא לוֹ אֶת הָעֵינָיִם?
אוֹלָם, לְפִי דְבַרֵי הַ"יְעוּרוֹת דְּבִש", מְצִינּוּ מִבְּחֵן אֲמִיתִי, שְׁבוּ יוֹכֵל הָאָדָם לְבַחֲוֹן, הָאֵם הוּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה כְּרָאוּי, אוֹ חֲלִילָה לֹא.

שֶׁהֵנָּה, לְמִדְנּוּ, שֶׁהָאִשָּׁה יְכוּלָה לְהַתְגַּבֵּר עַל יָצְרָהּ, רַק עַל-יְדֵי תּוֹרָתוֹ שֶׁל בְּעֵלָהּ. עַל-כֵּן, אִם הָאִשָּׁה הִיא עוֹר לְבַעֲלָהּ, וְהוּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה' מִתּוֹךְ הִרְחַבְתּוֹת הַדַּעַת, סִימָן יָפֵה הוּא לְבַעַל, שֶׁהוּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה כְּרָאוּי, שֶׁהָרִי, אִין הָאִשָּׁה מְפָרִיעָה לוֹ, בְּהִיוֹתָהּ מִתְגַּבֵּרַת עַל יָצְרָהּ.

אֲבָל, אִם הָאִשָּׁה הִיא כְּנַגְדּוֹ, לְהִילָחֵם בּוֹ כָּל הַזְּמָן, וְהִיא אֵינָנָה מְסִיעַת לְבַעֲלָהּ לְעֹסוֹק בַּתּוֹרָה כְּרָאוּי, סִימָן הוּא שֶׁהִבְעֵל מְצַד עֲצָמוֹ אֵינּוּ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה כְּרָאוּי. עַל-כֵּן אִין לְאִשְׁתּוֹ אֶת הַכַּח לְהַתְגַּבֵּר עַל יָצְרָהּ, הַמְּפָתָה אוֹתָהּ לְהַפְרִיעַ לוֹ בְּעִבּוּדַת ה' (וְזֶהוּ מָה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י: "עוֹר כְּנַגְדּוֹ", זָכָה - עוֹר. לֹא זָכָה - כְּנַגְדּוֹ, לְהִילָחֵם (בו'))
מֵעַתָּה מְבוֹאֵר הֵיטֵב מָה שֶׁאָמְרוּ חו"ל: "הַשְּׂרוּי בְּלֹא אִשָּׁה שְׂרוּי בְּלֹא תּוֹרָה". שֶׁהָרִי, בְּלִי אִשָּׁה אִין לְבַעַל אֶת הַמְּבַחֵן לְדַעַת, אִם הוּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה כְּרָאוּי, אוֹ חֲלִילָה לֹא.

עַל-פִּי זֶה יוֹמַתֵק לָנוּ גַם לְהַבִּין מָה שֶׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה: "וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ". כְּלוֹמֵר, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם לְבַדּוֹ, בְּלֹא אִשָּׁה, אִין הוּא יְכוּל לְזַכּוֹת לְהַשְׁגוֹת הַתּוֹרָה, הַנִּקְרָאת טוֹב, כְּמֵאֲמַר חו"ל (בְּרִכּוֹת ה'): "אִין טוֹב - אֵלָא תּוֹרָה". לְכֵן, הַעֲצָה הַיְעוּצָה הִיא - "אֲעֲשֶׂה לוֹ עוֹר כְּנַגְדּוֹ". כְּלוֹמֵר, אִם זָכָה לְעֹסוֹק בַּתּוֹרָה כְּרָאוּי, כִּי אֵז יֵשׁ לְאִשְׁתּוֹ כַּח לְהַתְגַּבֵּר עַל יָצְרָהּ, וְהִיא עוֹר לוֹ, שִׁמְשִׁיךְ בַּתּוֹרָה וּבַעֲבוּדַת ה' שְׁלוֹ. אֲבָל, אִם "לֹא זָכָה" - שְׂאִין הוּא לוֹמֵד תּוֹרָה כְּרָאוּי, כִּי אֵז, הָאִשָּׁה, בְּעַל כּוֹרְחָהּ, הִיא כְּנַגְדּוֹ, לְהִילָחֵם בּוֹ. וְזֹאת, מִכִּיּוֹן שְׂאִין לָהּ אֶת כַּח תּוֹרָתוֹ שֶׁל הַבְּעַל לְהַתְגַּבֵּר עַל יָצְרָהּ.

לְפִי זֶה נִמְצָא, שְׁגַם אִשָּׁה, שֶׁהִיא "כְּנַגְדּוֹ" (=כְּנַגְדַּת בְּעֵלָהּ), הִיא טוֹב לוֹ. שְׂכֵן, עַל-יְדֵי זֶה הוּא (=הַבְּעַל) יוֹכֵל לְבַחֲוֹן אֶם תּוֹרָתוֹ הִיא כְּרָאוּי אוֹ לֹא. וְעַל-כֵּן, יָפֵה אָמַר הַכְּתוּב: "וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֲעֲשֶׂה לוֹ עוֹר כְּנַגְדּוֹ". שְׂכֵן, עַל-יְדֵי שְׁנֵי הַמְּצָבִים, אִם הָאִשָּׁה הִיא "עוֹר" אוֹ "כְּנַגְדּוֹ", יוֹכֵל הַבְּעַל לְדַעַת אֶת מְצַב תּוֹרָתוֹ, בְּלִי שֶׁהַיָּצֵר יִסְמָא אוֹתוֹ, אֶת עֵינָי שְׂכָלוֹ, בְּדַמְיוֹנוֹת שְׂוָא, שֶׁהוּא גְדוֹל בַּתּוֹרָה.
"וְנַחֲשֵׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם..."

כְּאֲשֶׁר הַקַּב"ה מְרוֹמֵם וּמְנַשֵּׂא אֶת אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת רֹאשׁ וְנָשִׂיא עַל חֲבָרָיו, צָרִיךְ אוֹתוֹ אָדָם לְהַתְבַּוֵּן, שְׂזֵהוּ רְצוֹן ה' יִתְבַּרַךְ שִׁיְהִיָּה הוּא רֹאשׁ, וְעָלָיו נִפְל הַגּוֹרֵל לְהִיּוֹת רֹאשׁ וְנָשִׂיא, וְאֶסוּר לוֹ לְהַתְנַאֲוֹת עַל-כֵּךְ. שְׂכֵן, בְּאֲמַת אִין לוֹ שׁוּם מַעֲלָה וְיִיחוּס עַל אַחֲיוֹ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
וְזֶהוּ שְׂרוּמּוֹ לָנוּ הַכְּתוּב: "וְנַחֲשֵׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם..." (= "תְּרוּמָה" הוּא מְלִשׁוֹן הַרְמָה) - כָּל אֶחָד הַמוֹרָם מֵאַחֲיוֹ, וְהוּא מְנַהֵיג אוֹ רֹאשׁ - נַחֲשֵׁב לוֹ הַדְּבָר "כְּדָגוֹן מִן הַגֶּזֶן" - כְּמוֹ גֶרְגִיר חִטָּה שֶׁנִּבְחַר מִתּוֹךְ כָּל עֲרִימַת הַגֶּרְגִירִים לְהִיּוֹת תְּרוּמָה. וְהֵנָּה, עַל מִשָּׂה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, כְּתוּב: "וְהָאִישׁ מִשָּׂה עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה". וְתַמָּהוּ עַל-כֵּךְ כָּל הַמְּפָרְשִׁים: אֵיךְ יִתְכַן שְׂמִשָּׂה רַבֵּנוּ - שְׂזָכָה לְדַבֵּר עִם הַקַּב"ה פְּנִים אֶל פְּנִים בְּאֶסְפִּקְלָרְיָא מֵאִירָה, וְכֵן זָכָה לְתַת אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל - יְהִיָּה יוֹתֵר עָנּוּ מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה? וְכִי לֹא הִרְגִישׁ מִשָּׂה רַבֵּנוּ שְׂזָכָה הוּא לָמָּה שְׂלֹא זָכָה שׁוּם אָדָם עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה?

וּבְאֵרוֹ בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שְׂמִשָּׂה רַבֵּנוּ חָשַׁב שְׂמַצְד עֲצָמוֹ אֵינּוּ רָאוּי לְשׁוּם קְדוּשָׁה, אֵלָא הִיּוֹת וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מְנַהֵיג עַל הָעָם, לְכֵן נִפְל עָלָיו הַגּוֹרֵל, לְקַבֵּל מִכָּל יִשְׂרָאֵל אֶת חֶלֶק מִקְדוּשְׁתָּם, וְקְדוּשָׁה זֹ אֵינָה שְׂיַכַּת לוֹ, אֵלָא שֶׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ הַפִּירוּשׁ "וְהָאִישׁ מִשָּׂה עָנּוּ מְאֹד" - מָה הַטַּעַם לְכֵךְ שֶׁהִיָּה מִשָּׂה עָנּוּ מְאֹד? אֵלָא מִפְּנֵי שֶׁחָשַׁב מִשָּׂה, שֶׁקְדוּשָׁתוֹ בָּאָה לוֹ "מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה".
מַעֲלַת הַשְּׁלוֹם

הַגָּאוֹן רַבֵּי חַיִּים מוּלוּז'יִן הַשְּׂקִיעַ פַּעַם מֵאַמְצִים רַבִּים, כְּדִי לְהַשְׁלִים בֵּין שְׁנֵי יְהוּדִים פְּשוּטִים, שֶׁהִסְתַּכְּסְכוּ בֵּינֵיהֶם. הַעִירוֹ לוֹ מְקוֹרְבָיו, שְׂאִין זֶה מְכַבֹּדוֹ שֶׁל הָרַב לְהַשְׁפִּיל אֶת עֲצָמוֹ כַּל-כֵּךְ, וְלַהֲקַדִּישׁ מִזְּמָנוֹ הַיָּקָר בְּהַתְעַסְקוֹת עִם אַנְשֵׁים בּוֹרִים וְעַמֵי הָאָרֶץ, הַרְבִּים בֵּינֵיהֶם בְּעֵינָיִם שֶׁל מָה בְּכֵךְ.
הַשִּׁיב הַגָּאוֹן לְמְקוֹרְבָיו: שְׂנִינּוּ בְּמִסְכַּת יוֹמָא (נ"ג, ע"ב): "הַמְתַּפְּלֵל - (בְּסוּף תְּפִילַת הַעֲמִידָה) צָרִיךְ שִׁיפְסַע שֶׁלֹּשׁ פְּסִיעוֹת לְאַחֲרָיו, וְאַחַר-כֵּךְ יִתֵּן שְׁלוֹם" (= יֹאמֶר "עוֹשֶׂה שְׁלוֹם..."). נִמְצָאנוּ אֶפּוֹא לְמַדִּים מְכָאן, שֶׁבְּגִלְלַת הַשְּׁלוֹם צָרִיכִים לְפַעְמִים לְפַסּוֹעַ כְּמָה וְכְמָה פְּסִיעוֹת אַחֲרֹנִית... שְׂבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

”בּוֹרָא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּה וּרְפָאֲתִיו”. (ישעיה נז, יט)

כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:21

(”תשובה” בקפיצות 7. ”לרחוק” אותיות ”לקורח”)

פְּרִשַׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:35 (ר”ת 21:17)

ערש”ק כט’ סיון תשע”ז (23.6.17) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: ”וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל” (לקבלת העלון בדוא”ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי”

בפְּרִשַׁת קֶרַח אָנּוּ לְמַדִּים עַל אַחַת הַמַּחְלֹקוֹת הַקְּשׁוֹת בְּיוֹתֵר שֶׁהַתְּלַקְחָה בְּיִשְׂרָאֵל, כַּאֲשֶׁר קֶרַח, וְאֵתוֹ מְאֵתִים וַחֲמִישִׁים נְשִׂיָּאֵי עֵדָה, אֲנָשֵׁי שֵׁם, הֵעִזּוּ בְּרוֹב חוֹצְפָתָם לְחַלּוֹק עַל אֲדוֹן הַנְּבִיאִים, מֹשֶׁה רַבְּנּוּ.

רש”י מְבָאֵר, שֶׁהַסִּיבָה שֶׁהֵבִיָּאָה אֶת קֶרַח לְחַלּוֹק עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הִיא, כִּיּוֹן ”שֶׁנִּתְקַנָּא בְּאַלְיָצְפֵן בֶּן עוֹזִיאֵל, עַל שְׁמָנָה אוֹתוֹ מֹשֶׁה לְנְשִׂיָּא עַל בְּנֵי קָהָת, עַל-פִּי הַדְּבוּר (=עַל-פִּי ה’).”

וּכְפִי שְׁמוּבָא בְּמִדְרַשׁ (ב”ר אוֹת א): ”וַיִּקַּח קֶרַח, אֵין וַיִּקַּח, אֲלֵא מְשִׁיכַת דְּבָרִים רַבִּים, שְׁנַמְשְׁכוּ כָּל גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל וְהַסְנֵהֲדָרָאוֹת אַחֲרָיו... וַיִּקַּח קֶרַח, עַל-יְדֵי מָה נַחֲלֵק? עַל-יְדֵי אֲלִיָּצְפֵן בֶּן אַחֵי אָבִיו שְׁנַעֲשָׂה נְשִׂיָּא עַל מִשְׁפַּחְתּוֹ, (כְּפִי שְׁכָתוּב): ”וְנְשִׂיָּא בֵּית אָב לְמִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי אֲלִיָּצְפֵן בֶּן עוֹזִיאֵל” (בְּמִדְרַג, ג, ל). אָמַר קֶרַח: אַרְבַּעָה אַחִים הָיוּ אַחֵי אָבִיא (שְׁמוֹת ו, יח): ”וּבְנֵי קָהָת עִמָּרָם וַיִּצְהָר וַחֲבֵרוֹן וְעוֹזִיאֵל. עִמָּרָם, הַבְּכוֹר, זָכָה (שְׁ)אַהֲרֹן בְּנוֹ (עֲלָה) לְגִדְלָה, וּמֹשֶׁה (זָכָה) לְמַלְכוּת. (וְעֵתָה), מִי רָאוּי לִיטוֹל אֶת (הַגְּדֻלָּה) הַשְּׁנֵיָּה? לֹא הַשְּׁנֵי (=יִצְהָר)? שְׁנַאֲמַר: ”וּבְנֵי קָהָת עִמָּרָם וַיִּצְהָר. אֲנִי (=קֶרַח) בְּנוֹ שֶׁל יִצְהָר, הָיִיתִי רָאוּי לְהִיּוֹת נְשִׂיָּא עַל מִשְׁפַּחְתִּי, וְהוּא (=מֹשֶׁה) עָשָׂה (אֵת) בְּנוֹ שֶׁל עוֹזִיאֵל, קָטָן שֶׁל אַחֵי אָבִיא (שְׁ)יְהִי גְּדוֹל עָלָיו (לָכֵן) הָרִינִי חוֹלֵק עָלָיו (=עַל מֹשֶׁה), וּמִבְּטֵל כָּל מָה שְׁנַעֲשָׂה עַל יְדוֹ, לְכַךְ וַיִּקַּח קֶרַח.”

אוֹלָם, לְפִי זֶה צָרִיף לְהַבִּין, אִם קֶרַח נִתְקַנָּא בְּנְשִׂיאוֹתוֹ שֶׁל אֲלִיָּצְפֵן בֶּן עוֹזִיאֵל, מָה הוּא רָאָה, בְּרוֹב חוֹצְפָתּוֹ, לְחַמוֹד אֶת הַכְּהוּנָה הַגְּדוּלָּה שֶׁל אַהֲרֹן, שֶׁהָיָה בֶּן עִמָּרָם הַבְּכוֹר מִבְּנֵי קָהָת? וּמְצִינּוּ חִידוּשׁ גְּדוֹל בְּדַבְרֵי חוֹ”ל, שֶׁמָּה שָׁגַרְם לְקֶרַח לְחַלּוֹק עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הָיָה מְצַד הַיּוֹתוֹ ”בֶּן יִצְהָר”. שְׁכּוֹן, ”יִצְהָר” פִּירוּשׁוֹ שְׁמֹן, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּמִדְרַשׁ (ב”ד יח, טו): ”אָמַר רַבִּי לֵוִי: לְמָה חָלַק קֶרַח עַל מֹשֶׁה? אָמַר (קֶרַח): אֲנִי בְּנוֹ שֶׁל שְׁמֹן בֶּן יִצְהָר, שְׁנַאֲמַר (דְּבָרִים ז, יג): ”וְתִירִשֶׁף וַיִּצְהָרֶךְ שֹׁגֵר אֶלְפִיךָ וְעֵשְׂתִירַת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּיִךְ לְתֵת לְךָ. ”תִּירוּשׁ, זֶה יֵינ. ”וַיִּצְהָרֶךְ, זֶה הַשְּׁמֹן. וּבְכָל מְשָׁקִים שֶׁתִּתֵּן אֶת הַשְּׁמֹן הוּא נִמְצָא עָלֶיךָ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁכָתוּב (זְכַרְיָה ד, יד): ”אֵלֶּה שְׁנֵי בְנֵי הַיִּצְהָר הָעֹמְדִים עַל אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. וְכִי יֵשׁ לְשְׁמֹן בְּנִים? אֲלֵא זֶה אַהֲרֹן וְדוֹד שְׁנַמְשְׁחוּ בְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. אַהֲרֹן נָטַל כְּהֵנָּה, וְדוֹד מַלְכוּת. אָמַר קֶרַח: ”וּמָה אֵלּוֹ שְׁנַמְשְׁחוּ בְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה בְּלִבְד נָטְלוּ כְּהֵנָּה וּמַלְכוּת, אֲנִי שְׁאֲנִי בְּנוֹ שֶׁל שְׁמֹן (=שֶׁל יִצְהָר), אֲנִי נִמְשַׁח וְנַעֲשֶׂה כְּהֵן וּמְלִךְ? מִיָּד נַחֲלֵק עַל מֹשֶׁה.”

וַיֵּשׁ לְתַמוּהָ עַל מִדְרַשׁ זֶה הַפְּלֵא וּפְלֵא עַל קֶרַח. שְׁכּוֹן, ”קֶרַח, שְׁפַקַח הָיָה, מָה רָאָה לְשִׁטוֹת זוֹ?” דְּהֵינּוּ, אֵיךְ עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל קֶרַח לְחַשׂוֹק בְּמִשְׁרָה הַרְמָה שֶׁל כְּהֵן גְּדוֹל, רַק מְשׁוּם שֶׁהָיָה בֶּן יִצְהָר, שְׁפִירוּשׁוֹ ”שְׁמֹן?”. תַּחֲלִילָה, נִקְדָּים לְהֵבִיא מָה שְׁאֲמָרוּ חוֹ”ל, כִּי שְׁמוֹ שֶׁל הָאָדָם מוֹרָה עַל מְהוּתוֹ וּבְחִינָתּוֹ, כַּמְבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (בְּרַכּוֹת ז): ”וּמִנָּא לָן דְּשִׁמְא גְרָיִם? (=מִנֵּי לָנוּ שְׁשֵׁם הָאָדָם הוּא מְהוּתוֹ?) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר קֶרַא (תְּהִילִים מו): ”לְכוּ חֲזוּ מִפְּעֻלוֹת ה’ אֲשֶׁר שֵׁם שְׁמוֹת בְּאָרְץ. אֵל תִּקְרִי שְׁמוֹת, אֲלֵא שְׁמוֹת”. (דְּהֵינּוּ, ”ה’ אֲשֶׁר שֵׁם שְׁמוֹת (=שְׁמוֹת) בְּאָרְץ, וְנוֹתָן בְּעוֹלָם הַזֶּה לְאָדָם שֵׁם הַמְּשַׁקֵּף אֶת מְהוּתוֹ).

וְכֵן מְבּוֹאֵר בְּמִדְרַשׁ (יִלְקוּט יִשְׁעִיָּה ס, תַּמְט): ”אֵילּוֹ זְכוּ הַדּוֹרוֹת, הָיָה הַקַּב”ה קוֹרָא שְׁמוֹתָם, כְּשֵׁם שֶׁקָּרָא לְאָדָם וּלְחוּהָ, שְׁנַאֲמַר: ”וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם. וְכֵן אֵתָה מוֹצֵא כְּשֶׁהָיָה הַקַּב”ה רוֹאֵה צְדִיק נוֹלָד, הוּא בְּכַבּוּדוֹ הָיָה קוֹרָא שְׁמוֹ. קָרָא לְאַבְרָהָם וְהָיָה שְׁמוֹ אַבְרָהָם, וְכֵן לְיִצְחָק וְקָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק, וְכֵן לְיַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל יְהִיָּה שְׁמוֹ... וְאֵילּוֹ זְכוּ הַדּוֹרוֹת הָיָה הַקַּב”ה קוֹרָא שֵׁם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וּמִשְׁמוֹ, וְהָיוּ יוֹדְעִים אֶת טִיבוֹ וְאֵת מַעֲשָׂיו... וְכֵן אֵתָה מוֹצֵא בְּמִצְרַיִם, אֵלֶּה מִשְׁפַּחוֹת לֵוִי מִשְׁפַּחַת הַלְּבִנִי עַל שֵׁם טִיט וּלְבָנִים, מִשְׁפַּחַת הַשְּׁמַעִי שְׁשֻׁמַּע הַקַּב”ה אֶת תְּפִילָתָם, מִשְׁפַּחַת הַחֲבֵרוֹנִי שְׁנַתְּחַבְּרָה לָהֶם שְׁכִינָה.”

וְלָכֵן יֵשׁ לוֹמַר, שְׁכַאֲשֶׁר רָאָה קֶרַח שְׁסָבוּ קָהָת שֶׁהָיָה הַמּוֹבְחָר מִכָּל בְּנֵי לֵוִי (שְׁהָרִי הַקַּב”ה בְּחַר בְּבָנָיו שֶׁל קָהָת,

להיות מנושאי הארון), בחר לקרוא לבנו השני דוקא בשם "יצהר", שפרושו **שמן**, שפט מזה כי בכך התכונן קהת לרמוז שהוא קרח בן יצהר (=שמן) ראוי להיות כהן גדול, הנמשח **בשמן** המשחה.

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, הבה נתבונן מה שכתוב מפרסם בספרים הקדושים שיש שתי דרכים בעבודת ה': בסתר ובגלוי. וזאת, כפי שאנו אומרים בתפילת שחרית: "לעולם יהא אדם ירא שמים **בסתר ובגלוי**". וב"ליקוטי תורה" לרבינו האר"י ("נצבים") הוא כותב: 'הנסתרת לה' אלהינו' (אלו) יראה ואהבה שהם בלב, והנגלת לנו ולבנינו' (אלו) הם תורה ומצות, הנגלים לכל".

הזהר הקדוש מבאר כי שתי הדרכים הללו (עבודת ה' **בסתר ובגלוי**) הן בבחינת **זין ושמן**. שכן, **זין** הוא רמז על עבודת ה' **בגלוי** ובקול, שהרי כלל גדול הוא (עירובין סה): "נכנס זין יצא סוד". דהינו, **הזין** מבטל את הסוד המוסתר בלב, ומוציאו לגלוי ולכל (על-ידי הדבור/הקול).

וכן יש ללמוד ממה ששנינו (ברכות לה): "אין אומרים שירה, אלא על הזין". שכן, **הזין** גורם לפתוח את הפה בשירה לה' יתברך.

אך לעומת זאת, **השמן**, כל מעשיו הם **בחשאי**. שהרי דרכו שהוא נשפך ממקום למקום, אין הוא משמיע קול רחש כלל וכלל, והרי זה רמז על עבודה שבלב, שהכל נעשה בכונה פנימית **ובחשאי**.

לפי האמור מבאר הזהר הקדוש, שהכהן שעובד את עבודת הקורבנות בבית המקדש הוא בבחינת "שמן". שכן, הן אמת שעצם הקרבת הקורבנות הוא במעשה, אבל עיקר עבודתו של הכהן בקדש היה בחשאי, לכוון את הכוונות והסודות של הקרבן לה'. והרי זה בבחינת (דברים יא, ג): "ולעבדו בכל לבבכם" – עבודה שפנימיות הלב, שהיא **בחשאי**, בבחינת **שמן**. וזהו הטעם לכך שנמשח אהרן הכהן הגדול, ראש ושרש לכל הכהנים, בשמן המשחה (כמו שכתוב, ויקרא ח, יב): "ויצק **משמן** המשחה על ראש אהרן וימשח אתו לקדשו".

ומה נפלאים הם דברי ה"אמרי נעים" ("אמרי מות"), שמבאר על-פי הזהר הקדוש, על כוחו הנפלא של אהרן הכהן בשתיקתו, כפי שמעיד עליו הכתוב, כאשר מתו שני בניו הקדושים, נדב ואביהוא (ויקרא י, ג): "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'... וידם אהרן", ופרש רש"י: "קבל שכר על שתיקתו. ומה שכר קבל? שנתיתוד עמו הדיבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי **זין**".

וצריך להבין ענין זה. והלא, כלל גדול הוא בידינו (מגילה יב): "במידה שהאדם מודד – בה מודדין לו". אם כך, מהי המידה כנגד מידה שקבל אהרן בשתיקתו?

אך לפי האמור הביאור הוא, כי כששתק אהרן, וקבל בדומיה את גזירתו של הקב"ה במיתת שני בניו, הוא גלה בכך, שהוא ראוי להיות הכהן הגדול, שכל עבודתו בהצנע **ובחשאי**, בבחינת **שמן**.

ולכן, מידה כנגד מידה מסר לו הקב"ה את פרשת "שתויי **זין**", כפי שכתוב: "וידבר ה' אל אהרן לאמר, **זין** ושכר אל תשת אתה ובניך". לומר לו, **שהזין** רומז על עבודת ה' **בגלוי/בקול**, בבחינת "נכנס זין יצא סוד", ואין זה מתאים לכהנים (שעבודתם היא **בחשאי**, בבחינת **שמן**), לעבוד את ה' בבחינת קול/**בגלוי**.

מעתה, ירוח לנו להבין את הכתוב במדרש, שקרח חשק בעבודת הכהן הגדול בגלל היותו "בן יצהר" – בנו של **שמן**. שכן, מאחר וסבו (קחת) קרא את שם אביו בשם זה (=יצהר), שפרושו כאמור **שמן**. ולכאורה קשה הדבר. שכן, הלויים עבדו בבית המקדש בבחינת "**זין**" (=בגלוי, בקול), ומטעם זה אמרו שירה בבית המקדש.

אם כך, מה ראה קחת, סבו, לקרוא לאביו בשם "יצהר" (=שמן), שמתאים יותר לכהנים, שעבודתם היא **בחשאי**, בבחינת **שמן**? אלא, מכאן הבין קרח, שכאן יש רמז והוכחה לכך שהוא, קרח, בן יצהר, ראוי לכהונה הגדולה של הכהן הגדול (שנמשח **בשמן** המשחה). ולכן חלק קרח על משה ואהרן, ובקש להיות כהן גדול במקום אהרן הכהן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצא ציץ ויגמל שקדים" ("מאד מאד הוי שפל רוח" אבות ד' ד')

יאיר היה איש עסקים מצליח, שהתקרב לגיל הפרישה. הוא ידע שהגיע הזמן לבחור יורש שינהל אחריו את העסק.

אולם, במקום לבחור את אחד המנהלים הבכירים שתחתיו או להוריש את העסק לילדיו, החליט יאיר לעשות משהו שונה. הוא זמן את המנהלים הצעירים בחברה לשיחה, ואמר להם:

"הגיע זמני לפרוש!". לבחור במקומי את המנכ"ל הבא: "אמר להם "החלטתי לבחור אחד מכם!". המנהלים הצעירים היו המומים, אבל נדמה שהבוס היה רציני. "החלטתי לערוך לכם מבחן מיוחד. אני עומד לתת לכל אחד מכם זרע מיוחד מאד. אני מבקש מכם לשתול אותו, להשקות אותו, ולחזור בעוד

שְׁלֹשָׁה חוֹדְשִׁים, עִם מָה שֶׁהַצְּלָחָתְךָ לְגַדֵּל מֵהֲזָרַע שְׁנֵיתִי לָכֶם. אֲנִי אֶבְחַן אֶת הַצְּמָחִים שֶׁגִּדַּלְתֶּם, וְעַל סִמְךָ מִיַּד הַהַצְּלָחָה שְׁלָכֶם אֶבְחַר אֶת הַמִּנְכַּ"ל הַבָּא".

דָּן, אַחַד הַמְּנַהֲלִים הַצְּעִירִים שֶׁנִּכַּח בַּחֲדָר, קִבֵּל זָרַע וּמָהָר לַחֲזוֹר הַבֵּיתָה בְּהִתְרַגְּשׁוֹת, וּלְסַפֵּר לְאַשְׁתּוֹ אֶת הַסִּיפּוֹר. הָאִשָּׁה עֲזָרָה לוֹ לְבַחֹר עֲצִיץ, לְדַשֵּׁן אֶת הָאֲדָמָה, וְלִשְׁתּוֹל אֶת הַזָּרַע. כָּל יוֹם דָּן הִשְׁקָה אֶת הַזָּרַע, וְצִפָּה לְרֵאוֹת אוֹתוֹ גָּדֹל, אֲבָל שׁוּם דָּבָר לֹא קָרָה.

לְאַחַר כִּשְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת הוּא שָׁמַע אֶת שְׁאֵר הַמְּנַהֲלִים בַּחֲבֵרָה מְדַבְּרִים עַל הַזָּרְעִים שֶׁלָּהֶם שֶׁהִתְחִילוּ לְצֻמוֹחַ וּלְגַדֹּל, אֲבָל הַצְּמַח שְׁלוֹ לֹא גָדַל. שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת, אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת, חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת חֲלָפוּ, וְעַדְיוֹן - שׁוּם דָּבָר. דָּן הִרְגִישׁ שֶׁהוּא כִּשְׁלוֹן.

חוֹדְשִׁים עָבְרוּ, וְדָן יָדַע שֶׁהוּא פְּשׁוּט הֵרַג אֶת הַזָּרַע. בְּעוֹד שֶׁשְׁאֵר הַמְּנַהֲלִים הִתְרַבְּרוּ עַל הַצְּמָחִים הַגְּבוּהִים וְהִיפִים שֶׁגִּדְּלוּ, לְדָן לֹא צִמַּח כְּלוּם. הוּא לֹא סִפֵּר לַחֲבֵרָיו, קוּה בְּתוֹךְ תּוֹכּוֹ שֶׁנִּסַּ יְקָרָה, וְהִזְרַע לְפִתְעָה יִגְדֵּל. בְּכָל יוֹם הוּא הִקְפִיד לְהִשְׁקוֹת וּלְדַשֵּׁן אֶת הָאֲדָמָה, הוּא כָּל-כֶּךָ רָצָה שֶׁזֶּה יִצְלִיחַ, אִךְ לִשׁוּא. בְּתוֹם הַזְּמַן הוֹזְמֵנו כָּל הַמְּנַהֲלִים הַצְּעִירִים אֶל חֲדָרוֹ שֶׁל הַמִּנְכַּ"ל.

דָּן אָמַר לְאַשְׁתּוֹ שֶׁהוּא לֹא מִתְכַּוֵּן לְקַחַת עֲצִיץ רִיק אֶל הַמִּנְכַּ"ל, אֲבָל הִיא יַעֲצֶה לוֹ לְהִיּוֹת כֵּן וְאִמִּיתִי. הוּא חָשׂ בַּחִילָה, וְיָדַע שֶׁזֶּה הוֹלֵךְ לְהִיּוֹת הִרְגַע הַמְּבִיד בְּחֵייו, אֲבָל גַּם יָדַע שֶׁאַשְׁתּוֹ צוֹדֵקָת, לְכֵן נִשָּׂא אֶת הָעֲצִיץ הַרִיק אֶל הַמְּשָׂרָד.

כְּאִשֶּׁר הִגִּיעַ לַמְּשָׂרָד, הוּא נִדְּהַם לְגָלוֹת שׁוּרָה שֶׁל עֲצִיצִים גְּדוֹלִים, שֶׁטְפָחוּ הַמְּנַהֲלִים הָאַחֵרִים - הֵם הֵיוּ יָפִים וְגְבוּהִים בְּכָל הַצּוּרוֹת וְהַגְּדָלִים.

הוּא הִנִּיחַ אֶת הָעֲצִיץ שְׁלוֹ עַל הַרְצָפָה, וְהִתְמַקֵּם בְּבוֹשָׁה בַּחֲלָקוֹ הָאַחוּרִי שֶׁל הַחֲדָר - חֲלָק מְעַמִּיתִיו צָחֲקוּ, וְחֲלָק רַחֲמוֹ עָלָיו.

כִּשֶׁהַמִּנְכַּ"ל הִגִּיעַ, הוּא סָקַר אֶת הַחֲדָר, וַיִּבְרַךְ אֶת הַמְּנַהֲלִים הַצְּעִירִים. "וּוּאוּ, אֵיזָה עֲצִיצִים יָפִים גִּדַּלְתֶּם!" - אָמַר - "הַיּוֹם, אַחַד מִכֶּם יִמוּנָה לַמִּנְכַּ"ל הַבָּא".

לְפִתְעָה, הַבְּחִין הַמִּנְכַּ"ל בְּדָן מִתְחַבֵּא בְּקֶצֶה הַחֲדָר. הוּא הוֹרָה לוֹ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו עִם הָעֲצִיץ. דָּן הָיָה מְבוֹהָל, וְיָדַע שֶׁהַמִּנְכַּ"ל יַחֲשׁוּב שֶׁהוּא כִּשְׁלוֹן גָּמוֹר.

הַמִּנְכַּ"ל בִּקֵּשׁ מִכָּל הַמְּנַהֲלִים הַצְּעִירִים לְשִׁבֵּת, מְלַבֵּד דָּן. הוּא הִסְתַּכֵּל עַל דָּן, וַיִּבְחִינוּ: הוֹדִיעַ לַמְּנַהֲלִים הַצְּעִירִים: "אֲנִי שָׁמַח לְהַצִּיג לְפָנֶיכֶם אֶת הַמִּנְכַּ"ל הַבָּא שְׁלָכֶם!"

דָּן לֹא הֶאֱמִין. הוּא הִרִי לֹא הַצְּלִיחַ לְגַדֵּל שׁוּם דָּבָר. "אִיךָ הוּא יְכוֹל לְהִיּוֹת הַמִּנְכַּ"ל הַחֲדָשׁ? וְהֵלֵא הָעֲצִיץ שְׁלוֹ רִיק!" הִתְפַּלְאוּ הָאַחֵרִים.

הַסִּבִּיר לָהֶם הַמִּנְכַּ"ל: "לְפָנַי כְּמָה חוֹדְשִׁים נָתַתִּי לְכֻלָּם בַּחֲדָר זָרַע קָטָן, בְּקִשְׁתִּי מִכֶּם לְשְׁתוֹל וּלְהִשְׁקוֹת אוֹתוֹ, וְלַחֲזוֹר אֵלָי לְאַחַר שְׁלֹשָׁה חוֹדְשִׁים. מָה שְׁאַתֶּם לֹא יוֹדְעִים, זֶה שְׁנֵיתִי לָכֶם זָרְעִים מִתִּים, כְּאִלֵּה שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לְהַצְמִיחַ שׁוּם דָּבָר. כְּלָכֶם, לְמַעַט דָּן, הַבְּאֵתֶם לִי עֲצִים וּפְרָחִים יָפִים, אֲבָל הֵם לֹא צָמְחוּ מֵהַזָּרַע שֶׁהַבְּאֵתִי לָכֶם. בְּנִרְאָה, כְּאִשֶּׁר רְאִיתֶם שֶׁהַזָּרַע שֶׁהַבְּאֵתִי לָכֶם לֹא מְצַמִּיחַ שׁוּם דָּבָר, הַחֲלַפְתֶּם אוֹתוֹ בְּאַחֵר. דָּן הָיָה הַיְחִיד עִם הָאוֹמֵץ וְהַיּוֹשֵׁר לְבוֹא עִם הַזָּרַע הָאִמִּיתִי שְׁנֵיתִי. לְכֵן הוּא יִהְיֶה הַמִּנְכַּ"ל הַבָּא!" שָׁן, עֲנָנָה, כְּנוֹת וְאִמְץ-לֵב יְכוֹלִים לְהִבִּיא תוֹעֵלָת עֲצוּמָה לְעֶסֶק שְׁלָנוּ.

בְּפִרְשָׁתְנוּ, לְאַחַר שֶׁקָּרַח וְעַדְתּוֹ נִבְלְעוּ בְּאֲדָמָה, הִתְלוֹנְנוּ יִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, וְאָמְרוּ לָהֶם: "אַתֶּם הַמִּתֶּם אֶת עַם הַיִּי".

עַל-כֵּן, כְּדִי לְהַפְרִיךְ אֶת תְּלוּנַת הָעָם, צִוָּה הַקַּב"ה, שֶׁכָּל שִׁבְט יִקַּח מִטָּה, עָלָיו כְּתוּב שֵׁם הַשִּׁבְט, וַיִּנְיחוּהוּ בְּאַהֲלָה. "וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶבְחַר בּוֹ מִטָּהוּ יִפְרַח". וְהִנֵּה, לְמַחֲרַת רְאוּ כָּלֶם, אִיךָ פָּרַח מִטָּה אַהֲרֹן לְשִׁבְט לְוִי, הוֹצִיא פָּרַח וְגָמַל שְׁקָדִים. וְזֹאת, כְּדִי לְהוֹדִיעַ, שֶׁהַקַּב"ה בָּחַר בְּאַהֲרֹן לְהִיּוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל.

וְכָל זֹאת, כִּיּוֹן שֶׁקָּרַח, שִׁחַמַּד אֶת הַכֹּהֲנִים, טָעַן שֶׁמֹּשֶׁה מִנָּה מְדַעַתוֹ אֶת אַהֲרֹן לְכַהֵן גָּדוֹל. וְצָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁאַהֲרֹן נִבְחַר לְכַהֲנָה בְּזִכּוֹת עֲנֻתָנוֹתוֹ הַגְּדוֹלָה, כִּפִּי שֶׁאִמַּר מֹשֶׁה לְעַם וְאַהֲרֹן מַה הוּא כִּי תְלוּנוֹ תְלוּנוֹ עָלָיו, אַהֲרֹן הוּא בְּבַחֲיִנַת מָה (=כְּלוּם). שָׂרַק עַל-יְדֵי עֲנָנָה גְּדוֹלָה זוֹכִים לְגְדוֹלָה. וְלֹא כְּקָרַח - רְאִישֵׁי תִיבוֹת קִנְיָה רֹמְמוֹת חֲמָדָה - שֶׁלָּקָה בְּמִידוֹת רְעוֹת אֵלוֹ שֶׁל גֵּאוּה וְחֲמָדָה.

וְזֶהוּ שֶׁאִמַּר מֹשֶׁה לְמִרְגָּלִים (שִׁפְחָדוֹ לְהִיכִיֵּס לְאַרְץ כִּיּוֹן שֶׁשֵׁם יֵאָבְדוּ אֶת נְשִׂאוֹתֶם): "וְהִתְחַזְּקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ" - קָחוּ דוּגְמָא מִפְּרֵי הָאָרֶץ, מִמִּידַת הָעֲנָנָה שֶׁל הַפְּרִי, שֶׁאִינוּ צוֹמְחִים, אֲלֵא רַק לְאַחַר שֶׁזָּרְעוּ נִרְקַב בְּאֲדָמָה, וּמִגִּיעַ לְבַחֲיִנַת "אִיוּ". וְלָכֵן "וְהִתְחַזְּקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ" - תִּתְחַזְּקוּ בְּמִידַת הָעֲנָנָה, כִּיּוֹן שֶׁרַק עַל-יְדֵי הָעֲנָנָה וְהַהֲתַבְּטָלוֹת אֶפְשָׁר "לְצַמּוֹחַ" וְלַעֲלוֹת מֵעֵלָה מֵעֵלָה.

יְהִי רְצוֹן שְׁנִתְרַחֵק מְאֹד מְאֹד מִמִּידַת הַגֵּאוּה, וְלַעוֹמֵת זֹאת נִתְחַזַּק וְנִדְבַק בְּמִידַת הָעֲנָנָה הַנִּפְלְאָה, כִּיּוֹן שֶׁרַק כֶּךָ נִזְכָּה לְדַבְּרֵי חַי"ל, "כָּל מִי שֶׁמְשַׁפֵּיל (אֶת) עַצְמוֹ - הַקַּב"ה מְגַבִּיהוּ" (עִירוּבִין יג').

שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

"בֹּרֵא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפֵאתוֹ" (ישעיה נז, יט)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

(תשובה בקפיצות 7. "לרחוק" אותיות "לקורח")

יְצִיאַת הַשֶּׁבֶת: 20:35 (ר"ת 21:17)

עֲרַשׁ"ק כֹּט' סִיּוֹן תִּשְׁע"ז (23.6.17) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מֹשֶׁה אֱמַת וְתוֹרְתוֹ אֱמַת וְאַנְחָנוּ שְׁקָרָנִים"

עַל הַכְּתוּב בְּפִרְשֵׁתָנוּ (טז, לב): "וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וּתְבַלַּע אֹתָם וְאֶת בְּתִיָּהֶם וְאֶת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקֶרַח וְאֶת כָּל הָרְכוּשׁ", הַעִיר הָאֲדוּמוֹ"ר רַבִּי שְׁלוֹם רוֹקַח מְבַעֵל: קֶרַח וְעֵדְתוֹ נִעְנְשׁוּ כְּאֵן מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה: הֵם חֲטָאוּ בְּפִיָּהֶם – בְּהַשְׁמַעַת לְשׁוֹן הָרַע וּבְהוֹצָאָת דְּבַר עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן – לְכֵן נִגְזַר עֲלֵיהֶם כְּעֵנֶשׁ: "וּתְפַתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ". וְהִנֵּה, עַל עוֹנֶשֶׁם שֶׁל קֶרַח וְכָל עֵדְתוֹ, כְּתוּב בְּגִמְרָא (סְנֵהֲרִין קל, מְתוּרָגָם): "אָמַר רַבֵּה בְּרַ חֲנָה: פַּעַם אַחַת הִלְכְּתִי בְּדֶרֶךְ. אָמַר לִי סוּחַר יִשְׁמַעְאֵלִי: בֵּא וְאַרְאֶה לְךָ אֶת הַבְּלוּעִים שֶׁל קֶרַח. הִלֵּךְ וְהִרְאֶה לִי שְׁנֵי בְּקִיעִים שֶׁהִיָּה יוֹצֵא מֵהֶם עֶשֶׂן. לְקַח גִּיזָה שֶׁל צֶמֶר, הִרְטִיב אוֹתָהּ בְּמַיִם, וְהוֹשִׁיב אוֹתָהּ בְּרֹאשׁ רוּמָחוֹ, וְהִעֲבִיר אוֹתָהּ דֶּרֶךְ שְׁנֵי הַבְּקִיעִים, וְנִשְׂרַף אוֹתוֹ הַצֶּמֶר. אָמַר לִי אוֹתוֹ הַיִּשְׁמַעְאֵלִי: הִקְשַׁב (לְקוֹלוֹת שְׁנֵי שְׁמַעִים מִבְּטֵן הָאֲדָמָה). (וְאַחַר שָׂאֵל אוֹתִי): מַה שְׁמַעְתָּ? וְשָׁמַעְתִּי שֶׁהִיוּ אוֹמְרִים כֹּךְ: 'מֹשֶׁה אֱמַת וְתוֹרְתוֹ אֱמַת וְאַנְחָנוּ שְׁקָרָנִים'. אָמַר לִי הַיִּשְׁמַעְאֵלִי: כָּל שְׁלִשִׁים יוֹם מִהֶפְכַּת אוֹתָם (=אֶת קֶרַח וְכָל עֵדְתוֹ) הַגִּיָּהוּם, כְּבֶשֶׂר (שְׁמַתְבִּשֵׁל) בְּתוֹךְ הַקְּלַחַת (=הַקְּדָרָה). (וְהֵם) אוֹמְרִים כֵּן, 'מֹשֶׁה אֱמַת וְתוֹרְתוֹ אֱמַת וְהֵם שְׁקָרָנִים'."

וְעַתָּה, בֵּא וְרֵאֵה מַה שְׁמַצִּינוּ חִידוּשׁ נִפְלֵא בְּ"עֲשֵׂרֵת הַמֵּאֲמָרוֹת" לְהַרְמ"ע מִפְּאֲנוּ, שְׁבִזְכוֹת הַיּוֹדֵי שְׁאוּמְרִים בְּלוּעֵי קֶרַח וְעֵדְתוֹ בְּבִטּוֹן הָאֲדָמָה – 'מֹשֶׁה אֱמַת וְתוֹרְתוֹ אֱמַת וְהֵם שְׁקָרָנִים' – יִזְכּוּ הֵם לְתִיקוֹן בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, וּכְפִי דְבָרֵי הַקְּדוּשִׁים (מֵאֲמָר "אִם כָּל חַי", ג', סִימָן לד'): "וְהָאֵר" זצ"ל דָּרַשׁ עַל קֶרַח פְּסוּק (תְּהִלִּים צב, יג) 'צִדִּיק כְּתָמָר יִפְרַח'. שְׁכֵן, שְׁמוֹ רְשׁוּם בְּסוּפֵי תִיבוֹת אֱלֹהִים, לְלַמֵּד, שְׁבִסוּף תִּיקוֹן הָעוֹלָם גַּם הוּא יִתּוּקֵן. וְיִפֶּה אָמַר (הַאֲרִיז"ל), שֶׁהָרִי הוּא (=קֶרַח) וְסִיעָתוֹ בְּמִדּוֹר גִּיָּהוּם. (וּמִשְׁעָה רֵאשׁוֹנָה שִׁירְדוּ שָׁם, הַתְּחִילוּ לְהַצְדִּיק עֲלֵיהֶם דִּין שָׁמַיִם, וְכֹךְ הֵם אוֹמְרִים: 'מֹשֶׁה אֱמַת וְתוֹרְתוֹ אֱמַת וְאַנְחָנוּ בְּדָאִים'. וְאִין בְּעוֹלָם קִלְקוּל גְּדוֹל כָּל-כֹּךְ, שְׁוִידוּי זֶה לֹא יִסְפִּיק לְתַקְּנוֹ'."

וְכֵן כְּתַב הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ (קֶרַח אוֹת טו', בְּהַגְה"ה), שְׁעַל-יְדֵי הַיּוֹדֵי שְׁאוּמְרִים בְּלוּעֵי קֶרַח, יִזְכּוּ לְתִיקוֹן בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. אֲלֵא, שֶׁהַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ מוֹסִיף חִידוּשׁ גְּדוֹל, וְאוֹמֵר, שְׁמַטְעַם זֶה הַתְּפַלֵּל מֹשֶׁה רִבְנוּ עַל קֶרַח וְעֵדְתוֹ שִׁיבְלַעוּ חַיִּים בְּאַדְמָה. שְׁכֵן, עַל-יְדֵי כֹךְ שֶׁהֵם מִתְּוֹדֵים שֶׁם בְּגִיָּהוּם בְּעוֹדֵם חַיִּים, וְלֹא מֵתִים, יִזְכּוּ לְתִיקוֹנָם, וּכְפִי דְבָרֵי קוּדְשׁוֹ: "הִנֵּה, קֶרַח יָרַד חַיִּים שְׁאוּלָּה. וְאִף שְׁלִכְאוּרָה מֵת, אֲבָל בְּאֱמַת אֵינוֹ מֵת, רַק נִשְׁאָר חַי וּמְקַבֵּל יִיסוּרִין. וְהַקְּב"ה עָשָׂה זֹאת לְטוֹבָתוֹ, כְּדִי שְׁתוּעִיל לוֹ הַתְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׁמִתּוּדָה (הוּא) וְאוֹמֵר: 'מֹשֶׁה אֱמַת וְתוֹרְתוֹ אֱמַת'. וְאֵילוֹ הִיָּה מֵת מִמֶּשׁ, אֲזִי לֹא הוֹעִילָה לוֹ הַתְּשׁוּבָה, כִּי אֵין תְּשׁוּבָה לְאַחַר מִיתָה. עַל-כֵּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַמִּית וּמְחִיָּה אוֹתוֹ, וְאֲזִי תוּעִיל הַתְּשׁוּבָה. וּמִכַּח זֶה, אִף שֶׁהוֹרַד (קֶרַח) שְׁאוּל – יַעַל וְיִפְרַח כְּתָמָר'."

וְרֵאֵי לְהוֹסִיף כְּאֵן מַה שְׁכְּתַב הַגַּה"ק רַבִּי אֲבֵרָהֶם חַיִּים שְׁאָרָר זצ"ל, בְּסִפְרוֹ "תּוֹרַת חַיִּים", שְׁעַנְנֵן הַיּוֹדֵי שֶׁל קֶרַח וְכָל עֵדְתוֹ בְּגִיָּהוּם, הוּא דוּמָה לְיּוֹדֵי שֶׁל כָּל רִשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁמִתּוּדִים שֶׁם בְּגִיָּהוּם עַל עוֹנוֹתֵיהֶם. שְׁכֵן, אוֹמֵר הַ"תּוֹרַת חַיִּים", עַל-יְדֵי זֶה שֶׁהִרְשָׁעִים מִתּוּדִים בְּגִיָּהוּם תְּחִתִּית, יֵשׁ בְּכֹךְ תִּיקוֹן גְּדוֹל לְנִשְׁמַתָּם אֲפִילוֹ לְאַחַר מִיתָתָן, כִּיּוֹן שְׁאֵשׁ הַגִּיָּהוּם בְּצִירוֹף הַיּוֹדֵי מְטַהֲרִים אֶת נִשְׁמַתָּם מִכָּל סִיג וּפְגָם.

כְּדִי לְהוֹכִיחַ אֶת דְּבָרֵי מִבֵּיא הַ"תּוֹרַת חַיִּים" רֵאֵיהֶם מִמָּה שֶׁשְׁנִינוּ בְּגִמְרָא (עִירוּבִין יט'): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: מֵאִי דְכְּתִיב (תְּהִלִּים פ"ד) 'עוֹבְרֵי בְּעַמְק הַבְּכָא מַעֲזִין יִשִּׁיתוּהוּ...?' "עוֹבְרֵי" – אֵלוֹ בְּנֵי אָדָם שְׁעוֹבְרִים עַל רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם. "עַמְק" – שְׁמַעְמִיקִים לָהֶם גִּיָּהוּם, "הַבְּכָא" – שְׁבוּכִים (אוֹתָם רִשְׁעִים) וּמוֹרִידִין דְּמַעוֹת כְּמַעֲזִין שֶׁל שִׁיתִּין. 'גַּם בְּרַכּוֹת יַעֲטָה מוֹרָה' – שְׁמַצְדִּיקִים עֲלֵיהֶם אֶת הַדִּין וְאוֹמְרִים לְפָנָיו: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, יִפֶּה דְנָת, יִפֶּה זְכִיָּת, יִפֶּה חִיבָת, יִפֶּה תְּקִנָּת גִּיָּהוּם לְרִשְׁעִים, וְגַן עֵדֵן לְצַדִּיקִים'."

הָרִי מְבוֹאָר מִכָּאֵן, שֶׁהִרְשָׁעִים מִתּוּדִים בְּגִיָּהוּם עַל מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, וּבְנִדְאֵי הַיּוֹדֵי הוּא חֵלֶק בְּלִתִּי נִפְרָד מִתִּיקוֹנָם בְּגִיָּהוּם. שְׁכֵן, לִיִּסוּרִין שֶׁל אֵשׁ הַגִּיָּהוּם, בְּיַחַד עִם הַיּוֹדֵי עַל עוֹנוֹתֵיהֶם, יֵשׁ מַעֲלָה גְּדוֹלָה לְזַכְּכֶם, אֲפִילוֹ לְאַחַר

מיתתם. וזהו שאמר דוד המלך, עליו השלום (תהילים קטז): "אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני... אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא. ובשם ה' אקרא". שכן, דוד המלך התכונן להודות לה' יתברך על שנתן לרשעים תיקון על-ידי שהם מתוודים בגהנום גם לאחר מיתתם. וברור שזה חסד גדול של הבורא יתברך. שכן, על-ידי כך לא תשרף ותפלה הנשמה באש הגהנום. ועל-כך נאמר (שם ח'): "כי חלצת נפשי ממות את עיני מן דמעה את רגלי מדחי".

(בענין זה כתוב בזהר הקדוש (תרומה קנ', מתורגם): "אמר רבי יהודה: הדין של עונשי הגהנום כבר למדנו, שהוא לדון שם את הרשעים. (ו)למה הם נידונים באש הגהנום? אלא, גהנום הוא אש הבויער יומם ולילה, כמו שהרשעים מתחממים באש היצר הרע כדי לעבור על מצוות התורה. בכל חימום וחימום שהם מתחממים ביצר הרע, כך בויער אש הגהנום... כי אין הגהנום בויער, אלא בתוקף החום של היצר הרע של הרשעים, ובאותו חימום אש הגהנום בויער ימים ולילות, ואינו נח").

על-פי האמור יאיר לנו להבין מה שגזר משה על קרח וכל עדתו – ותפתח הארץ את פיה". שכן, לכאורה צריך להבין מדוע עלה בדעתו של משה רבנו, אדון כל הנביאים, הענו מכל האדם, להציע לקרח ענש משונה שכזה – "ופצתה האדמה את פיה"? האם חסרים עונשים שונים ומשונים ולא רגילים, שמהם ניתן יהיה להוכיח לכל, שקרח נענש מן השמים?

אלא, שברור הוא שרצה משה שקרח וכל עדתו יבלעו חיים בפני כל ישראל, למען יראו וייראו, לברוח מכל המחלוקות, ויאמינו שמה שעשה משה היה לפי מצוות ה' יתברך. ולכן, מידה כנגד מידה, היות והם פתחו פיהם על משה, הענו מכל האדם אשר על-פני האדמה, על-כן פתחה האדמה את פיה לבלוע אותם לשאול תחתית. אולם, לפי מה שהבאנו לעיל, הנה, משה רבנו, ה"רעיא מהימנא", על-ידי שגזר על קרח וכל עדתו, להיבלע בשאול הגהנום, התכונן בעצם לטובתם, כדי שיהיה להם תיקון על-ידי שיתודו בגהנום, ויגידו "משה אמת ותורתו אמת ואנחנו בדאיין". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "פוטר מים ראשית מדון ולפני התגלע הריב נטוש" (משלי י"ז יד)

שלמה המלך אמר: "פוטר מים ראשית מדון ולפני התגלע הריב נטוש". דהינו, "פוטר מים", כמו פוטר (=פתיח) קטן של מים בסכר, כך "ראשית מדון". כלומר, די בפתיח קטן כדי להצית מדון/אש גדולה של מריבה. ולכן "ולפני התגלע הריב נטוש".

נתאר לעצמנו סכר מים. תפקידו הוא לעצור את המים שלא ישטפו את מה שנמצא מסביבו. והנה, כל עוד הסכר שלם ללא סדק, המים לא יפרצו החוצה. אולם, אם יפתח אפילו סדק או חור קטן, הרי שהמים יתחילו לטפטף דרכו, ולאט לאט החור יתרחב עד שכמות גדולה של מים יזרמו החוצה וישטפו את כל מה שנמצא.

כך המצב גם בין בני אדם: ברגע שמתחילה מריבה, נוצר סדק קטן ביחסים, ומכאן זה יכול להגיע להרס שלם. הפה נפתח, השנאה גוברת. ולכן אומר שלמה המלך "ולפני התגלע הריב נטוש", כלומר: לפני שהריב יפרוץ ועלול לגדול למימדים עצומים, תעזוב את הזירה ותברח... ותמיד צריך לזכור: ממריבה יוצאים רק עם נזקים!

רבי ירוחם הלוי ליבוביץ היה המשגיח של ישיבת מיר בליטא. בשנות כהונתו עזב את שיטתה המוסרית של הישיבה. ובחלק משנות כהונתו השתתף בנשיאת העול הפלפלי של קיום הישיבה. אולם בראשית דרכו היה רבי ירוחם המנהל הרוחני בישיבת ראדין, שהיא ישיבתו של ה"חפץ חיים". והנה בזמן שהתחילו להתקבץ סביבו תלמידים, היו כאלה שלא ראו זאת בעין יפה. ומענין פעוט זה נוצרה מחלוקת בישיבה בראדין.

רבי ירוחם אף לא נסה לישר את ההדורים, אלא מיד קם והתפטר מתפקידו, למרות הקושי שבדבר. הוא פשוט עזב את משרתו ותפקידו כדי לבטל מחלוקת. לאחר זמן מה התמנה למשגיח בישיבת מיר, היא הישיבה שנצלה בימי השואה בנסים גלויים. (רבי ירוחם נפטר ב- יחי' סיון תרצ"ו (1936), לפני מלחמת העולם השנייה).

וראוי לציין שבזמן מלחמת העולם השנייה ראו מנהיגי הישיבה אותות ומופתים בנס ההצלה של ישיבת מיר, וכל זאת על-ידי רבי ירוחם, שבא בחלום למשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין, ואמר לו לאיזה מקום ללכת, והיכן מקום ההצלה. ואמרו עליו גדולי הדור ההוא, שאות הכח הזה בשמים לפעול להצלת עולם התורה היחיד שנשאר מגולת אירופה, זכה רבי ירוחם על-ידי היותו על כבודו ומעמדו ותלמידיו כדי להרבות שלום, ולקטוע את המחלוקת עם תחילתה. שבת שלום לכל בית ישראל! לשמור על קדושת הגיליון!

"בֹּרֵא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאתָיו". (ישעיה נז, יט')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

(תשובה בקפיצות 7. "לרחוק" אותיות "לקורח")

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 19:21

עֲרַשׁ"ק כַּט' סִיּוֹן תַּשַּׁע"ז (23.6.17) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:35 (ר"ת 21:17)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלה הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קָהַת בֶּן לֹוִי"

עַל הַכְּתוּב "וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְהָר בֶּן קָהַת בֶּן לֹוִי". פֶּרֶשׁ רַש"י זצ"ל: "וַיִּקַּח קֶרַח", פֶּרֶשָׁה זוּ נִדְרַשְׁת יִפְהָ. וְכִבֵּר הַתִּיגְעוּ פֶּל הַמְפָּרְשִׁים לְנִסוֹת לְהַבִּין לְמָה הַתְּכּוֹן רַש"י זצ"ל, בְּדַבְּרֵי הַקְּדוּשִׁים – "פֶּרֶשָׁה זוּ נִדְרַשְׁת יִפְהָ". וּפֶרֶשׁ עֲנִין זֶה הַ"אֲמָרִי יוֹסֵף" (עַל-פִּי מָה שֶׁאָמַר הַרְה"ק רַבִּי נִפְתָּלִי מֵרֶאֱפָשִׁיץ זִיע"א), וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה יְדוּעַ שְׁמִנְהֵג הָעוֹלָם הוּא, שְׁמִבְרָכִים אֶת הַחֶתֶן וְהַפְּלָה בְּיוֹם חֲתוּנָתָם בְּבִרְכָה: "שֶׁהוּיּוּג יַעֲלֶה יִפְהָ". וּכְפִי שְׁמוּבָא בְּסִפְרֵי קִיצוֹר שׁו"ע (סִימָן קִמּו' מִנְהַגֵי הַחוּפָה): "גַּם נוֹהֲגִין שֶׁהָאֲבוֹת וְהַקְּרוֹבִים אֲנָשִׁי צוֹרֵה(=הַמְּכַוְּבִים) מְבָרְכִים אֶת הַחֶתֶן וְאֶת הַפְּלָה, וּמִתְפַּלְלִים עֲלֵיהֶם שְׁוִיוּגָם יַעֲלֶה יִפְהָ". וְאִם כֵּן, צְרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר עַל בְּרָכָה זוּ – "שֶׁהוּיּוּג יַעֲלֶה יִפְהָ". שֶׁהָרִי, בּוֹדָאֵי מְלֻכַּד הַפְּשֵׁט שֶׁל בְּרָכָה זוּ, טְמֵנוּ לָנוּ כָּאֵן חו"ל רַעִיּוֹן נִכְבָּד בְּמִתְקַ שְׁפָתָם. וּפֶרֶשׁ הַ"אֲמָרִי יוֹסֵף" וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה יְדוּעַ מֵהַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁבַעֲוֹלָם הַזֶּה (לְפָנֵי הַגְּאוּלָּה) יוֹרֵד הַשְּׁפַע לְעוֹלָם עַל-יְדֵי יַחּוּד וְזִיוּג שְׁנֵי שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקַּב"ה – "יִתְהוּה" וְ- "אֲדָנִי" – שֶׁהֵם בְּגַמְטְרִיָּה צֶא(=91). וְעַל זֶה כָּתַב הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ: "צְרִיף לְכוּן פּוֹתַח אֶת יְדָךְ" – רֵאשִׁי תִּיבוֹת "פֶּאִי", כְּמִנְיָן(=גִּימְטְרִיָּה) שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת "יִתְהוּה" וְ- "אֲדָנִי" (...)

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְכַאֵן, כִּי הַשְּׁפַע וְהַפְּרִנְסָה נִמְשָׁכִים מְשֻׁנֵּי הַשְּׁמוֹת – "יִתְהוּה" וְ- "אֲדָנִי" – שְׁמִסְפָּרָם בְּגַמְטְרִיָּה עוֹלָה 91, כְּמִנְיָן "פֶּאִי". אוּלָּם, אֹמֵר הַ"אֲמָרִי יוֹסֵף", לְעֵתִיד לְבוֹא יִתְעַלֶּה שֵׁם "יִתְהוּה" לְהִיּוֹת שֵׁם "יִהִי", כְּמוֹ שֶׁפֶּרֶשׁ הָאֲרִיז"ל אֶת הַפְּסוּק: "וְהָיָה יִתְהוּה לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יִהִי יִתְהוּה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד". דְּהִינּוּ, שֵׁם "יִתְהוּה" יִתְעַלֶּה לְהִיּוֹת "יִהִי", וְאִם כֵּן יֵרֵד הַשְּׁפַע עַל-יְדֵי יַחּוּד שְׁנֵי שְׁמוֹת "יִהִי אֲדָנִי", שֶׁהֵם בְּגַמְטְרִיָּה צֶא(=95). עַל-כֵּן אָנוּ מְבָרְכִים אֶת הַחֶתֶן וְהַפְּלָה "שֶׁהוּיּוּג יַעֲלֶה יִפְהָ". דְּהִינּוּ, שְׁמִלְכַּד הַפְּשֵׁט, יִזְכּוּ גַם לְרֵאוֹת אֶת הַגְּאוּלָּה הָעֵתִידִיָּה, שְׁאֵז הַזִּיוּג וְהַיַּחּוּד שֶׁל שְׁמוֹת הַקַּב"ה – "יִתְהוּה" וְ"אֲדָנִי" – יַעֲלֶה לְ"יִהִי אֲדָנִי", שֶׁהוּא כְּמִנְיָן "יִפְהָ"(=95).

"עַם זֶה יִצְרַתִּי לִי תִהְלֵתִי יִסְפְּרוּ" (עַל פִּי "אוֹרְהָ שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

פַּעַם נִתְּוֹדְעוּ הַרְה"ק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹזִין זִיע"א וְהַרְה"ק מֵאֲפָטָא זִיע"א, בְּעַל הַ"אוּהַב יִשְׂרָאֵל", לְסַעוּדַת רֵאשׁ חֲדָשׁ תַּמוּז. וְכַדְרָכָם שֶׁל הַצְּדִיקִים, שְׁבָכַל עֲנִין וְעֲנִין מִיַּחֲדִים שְׁמוֹת קֶדֶשׁ, נִתְעוֹרְרָה בִּינֵיהֶם שִׂיחָה, כְּמָה בְּקַבּוּקֵי יִין יֵשׁ לְהַעֲמִיד עַל הַשְּׁלַחַן בְּסַעוּדַת רֵאשׁ הַחֲדָשׁ. לְבִסוּף בְּקֶשׁ הַרְה"ק מְרוֹזִין כִּי הַרְה"ק מֵאֲפָטָא יַעֲמִיד שְׁבַעָה בְּקַבּוּקֵי יִין עַל הַשְּׁלַחַן, וְהוּא עֲצָמוּ יַעֲמִיד שְׁשָׁה בְּקַבּוּקֵי יִין עַל הַשְּׁלַחַן, וּבְאַמַּת כֶּךָ עָשׂוּ. וְהִנֵּה, בְּתוֹךְ הַסַּעוּדָה כְּאֲשֶׁר כְּבָדוּ הַרְה"ק מֵאֲפָטָא לּוֹמֵר דְּבָרֵי תוֹרָה, נִתְגַּלָּה טְעָמוֹ וְנִימוֹקוֹ שֶׁל הַרְה"ק מְרוֹזִין, מְדוּעַ בְּקֶשׁ לְהַנִּיחַ שְׁבַעָה וְשִׁשָּׁה בְּקַבּוּקֵי יִין.

וְכַךְ פִּתַּח וְאָמַר הַרְה"ק מְרוֹזִין: בְּכָל שְׁמוֹת הַחֲוֹדָשִׁים שֶׁל יִשְׂרָאֵל רְמוּזִים עֲנִינִים גְּדוּלִים וְנִשְׁגָּבִים. הִנֵּה, שֵׁם חֲדָשׁ "תַּמוּז" רוּמְזוּ עַל חֲטָא הַעֲגָל שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר. שֶׁהָרִי, כִּידוּעַ, אָמַר הַרְה"ק מְרוֹזִין, שֶׁרַשׁ חֲרָבֵן שְׁנֵי בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ וְכָל צְרוֹת הַגְּלוּת הִמְרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הֵם מִחֲטָא הַעֲגָל. וְזֹאת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, לְאַחַר חֲטָא הַעֲגָל (שְׁמוֹת לְבִי, לְד'): "וּבְיוֹם פְּקֻדֵי, וּפְקֻדָּתִי עֲלֵהֶם (אֶת) חֲטָאתָם", וּפֶרֶשׁ רַש"י זצ"ל: "תַּמִּיד כְּשֶׁאֲפָקוּד עֲלֵיהֶם עוֹנוֹתֵיהֶם, וּפְקֻדָּתִי עֲלֵיהֶם מַעֲט מִן הָעוֹן הַזֶּה(=שֶׁל הַעֲגָל) עִם שְׂאֵר הָעוֹנוֹת. וְאֵין פּוֹרְעָנוֹת(=גְּזִירָה) בָּאָה עַל יִשְׂרָאֵל, שְׂאֵין בָּהּ קֶצֶת מִפְּרַעוֹן עוֹן הַעֲגָל".

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר נִתְבַּוְּנוּ, נִרְאָה כִּי חֲטָא הַעֲגָל הָיָה בְּ-ט"ו בְּתַמוּז, בֵּין הַשְּׁעָה הַשְּׁשִׁית לַשְּׁעָה הַשְּׁבִיעִית, כְּמוֹ שֶׁפֶּרֶשׁ רַש"י. וּמִקּוֹר הַדְּבָר בְּגַמְרָא (שְׁבֵת פְּט'): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: מָאִי דְכָתִיב (שְׁמוֹת לְבִי): 'וַיִּרָא הָעָם כִּי בִשֵׁשׁ מִשָּׁה'. אֵל תִּקְרִי 'בִּשְׁשִׁי', אֶלָּא 'בְּאִו שֵׁשִׁי'. בְּשַׁעָה שְׁעָלָה מִשָּׁה לְמָרוֹם, אָמַר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל: לְסוּף אַרְבָּעִים יוֹם בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ (שְׁעוֹת) אָנִי בָּא. לְסוּף אַרְבָּעִים יוֹם, בָּא שְׁטָן וְעָרַבְבֵי אֶת הָעוֹלָם. אָמַר לָהֶם: מִשָּׁה רַבָּכֶם, הִיכָן הוּא? אָמְרוּ לוֹ: עָלָה לְמָרוֹם. אָמַר לָהֶם: 'בְּאִו שֵׁשִׁי', וְלֹא הִשְׁגִּיחוּ עָלָיו. 'מֵתִי', וְלֹא הִשְׁגִּיחוּ עָלָיו. הִרְאָה לָהֶם דְּמוֹת מִטָּתוֹ. וְהִינּוּ דְקָאֲמְרוּ לֵיה(=וְזֶה מָה שֶׁאָמְרוּ) לְאַהֲרֹן (שֵׁם): 'כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ

אֲשֶׁר הֶעֱלֵנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִדְעֵנוּ מַה הָיָה לוֹ".

והנה, ענין זה שהעם חטא בין השעה הששית לשעה השביעית, רמוז בחדש תמוז, שהוא צירוף של האותיות תם ו' ז', לרמוז שאנו מתפללים לה' יתברך שכבר יתם מישראל חטא העגל, שהיה בין ו' ל-ז' שעות (בין השעה הששית לשעה השביעית), ובזכות זה נזפה לצאת מהגלות המרה שנגרמה כאמור על-ידי חטא העגל.

ובכך נתגלתה כונת הרה"ק מרוזין זיע"א, שהרה"ק מאפטא יעמיד שבעה בקבוקים של יין והוא עצמו יעמיד ששה בקבוקים, כדי שיצטרפו ביחד לעורר את התיקון תם ו' ז' - שיתם **עון העגל** (שהיה כאמור בין השעה הששית (=ו') לשעה השביעית (=ז')), והקב"ה יגאלנו במהרה בימינו, אמן.

ראוי להוסיף, שבתיקוני הזהר כתוב, על-פי מה ששינו במשנה (פסחים יא'): "ושורפין (את החמץ) בתחילת שש" - כלומר, שצריך לשרוף את החמץ בערב פסח בין השעה הששית לבין השעה השביעית, משום שהערב רב, שהם בבחינת "חמץ", החטאיו את ישראל בעגל בשעות הנ"ל. ולכן צריך לבער ולשרוף את החמץ באותו זמן, לעורר בשמים שיתבטל גם החמץ, הוא ה"ערב רב", שנמצא בכל דור ודור ומבקש להחטיא את ישראל.

ומבואר שם עוד, כי הערב רב התכוננו להפריד בין הקב"ה לבין כנסת ישראל, שהם בבחינת שש ושבע. הא כיצד?

הנה, הקב"ה, ברוב גדלותו, מתלבש להנהיג את העולם בשש מידות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד. ואילו שרש נשמתם של כנסת ישראל הוא מהמידה השביעית, שהיא מידת המלכות. שהרי, ישראל ממליכים את הקב"ה עליהם בעסק התורה ובקיום המצוות. נמצא, אפוא, שייחוד הקב"ה עם כנסת ישראל הוא בבחינת שש ושבע. ויש לומר שענין זה רמוז בפסוק (ישעיה מג', כא'): "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו". "זו" (אותיות ז' ו') - לרמוז שהוא יתברך יצר את ישראל, כדי שיתחברו עמו בבחינת "זו" שבע ושש.

ועין באגרות הרמ"ז, שכתב, שזהו מה שאנו אומרים בנוסח הקידושין, "הרי את מקודשת לי בטבעת זו". דהינו, על-ידי הנחת הטבעת על ראש אצבע הכלה, נעשתה מהאות ו' האות ז', שהיא צירוף של "זו", כפי שכתוב בתקוני הזהר: "וכד איהי טבעת ברישא דאצבעא אתעבידת ז', בההיא זמנא צריך לברכא ליה בשבע ברכאן דירתא כלה" (= באשר הטבעת על אצבע הכלה, שהיא כדמיון האות ו', נעשה מאצבע הכלה דמיון האות ז', ועל-כן עתה היא ראויה לשבע הברכות).

והנה, כאמור, האות ו' רומזת על הקב"ה (האות ו' במילוי היא "ואו", בגמטריה "אחד" (=13), רומז על הקב"ה, שהוא אחד יחיד ומיוחד). ואילו, האות ז' רומזת לכנסת ישראל, שהיא כנגד המידה השביעית, מידת המלכות.

והנה, עיקר התענוג אצל הקב"ה הוא, כשהוא גוזר גזירה וישראל מבטלים אותה, כמו ששינו בגמרא (פסחים קיט'): "בא וראה, שלא כמידת הקדוש ברוך הוא מידת בשר ודם. (מידת) בשר ודם, (כאשר) מנצחין אותו (הוא) עצב. אבל, הקדוש ברוך הוא, (כאשר) נוצחין אותו (הוא) שמח, שנאמר: ויאמר (ה') להשמידם, לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית... ובשביל שמחה זו, ברא הקב"ה את העולם, כדי שישראל ינצחו אותו". והנה, כאשר הקב"ה גוזר גזירה, ואין ישראל יכולים חלילה לבטלה, אז הסדר הוא שה-ו', הרומזת לה' יתברך, היא לפני האות ז', הרומזת לכנסת ישראל.

אבל, כאשר גוברים כביכול ישראל, ומבטלים את הגזירה של הקב"ה, אז הסדר הוא שהאות ז', הרומזת לכנסת ישראל היא לפני האות ו', הרומזת להקב"ה, וזה צירוף "זו".

וזהו שכתוב "עם זו יצרתי". דהינו, בשביל זה יצרתי את העולם, כדי שיזכו ישראל, עם השם, להיות בבחינת "זו". כלומר, שהקב"ה גוזר גזירה והצדיק מבטלה, וכן שהצדיק גוזר והקב"ה מקימה.

אולם צריכים אנו לדעת, שמה שישראל זוכים למדרגה זו של "צדיק גוזר והקב"ה מקיים", הוא רק בזכות שהם מבטלים את עצמם, כדי לעשות את רצון הבורא יתברך. שאז, מידה כנגד מידה, הוא יתברך מבטל את גזירתו

כדי לעשות את רצונם של ישראל. כמו שלמדנו במשנה (אבות ב', ד'): "עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו. בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך". ופרש רבנו עובדיה מברטנורה: "אין זה, אלא דרך כבוד כלפי מעלה... כדי שיבטל רצונו מפני רצונך... (כמו) שאמרו (שבת דף סג): 'כל העושה מצוה בתקונה, אפילו גזר דין של שבעים שנה מתבטל מעליו'".

והנה, כאמור, החתן והכלה רומזים על הקב"ה וכנסת ישראל, ש"החתן" הוא הקב"ה, ו"הכלה" היא כנסת ישראל, כמו שכתוב (ישעיה סב', ה'): "ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך". על-כן כל מעשה חתן וכלה בעולם הזה, רומז לייחודים של מעלה בין הקב"ה לבין השכינה הקדושה (=היא כנסת ישראל).

ומעתה נפלא להבין, שהכלה, שרומזת לכנסת ישראל, פושטת לפני החתן אצבע בצורת ו'. וזאת, כדי לרמוז שאצל כנסת ישראל העיקר הוא לעשות את רצון הקב"ה, שכאמור נרמז באות ו'. ולכן מקדימה

14
הַכֹּלָה, כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, וּפּוֹשֵׁט אֶצְבַּע בְּצוּרַת וי, כְּדִי לְהוֹרוֹת שֶׁהִיא בְּבַחֲיִנַת בְּטֻלָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. אוֹלָם,
עַל-יְדֵי שֶׁהַכֹּלָה נִכְנַעַת לְפָנָי הַחֲתָן/הַקַּב"ה, הִנֵּה, הוּא יִתְבָּרַךְ, מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה, נוֹתֵן אֶת הַטְּבַעַת עַל
אֶצְבַּע הַכֹּלָה, כְּדִי לַעֲשׂוֹת מֵהָאוֹת וי (אוֹת) ז', עַל מְנַת לְרֵמוּז, שֶׁהַעֵיֶקֶר אֶצֶל הַקַּב"ה הוּא רְצוּנָה שֶׁל
הַכֹּלָה/כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, הֵרְמוּזָה בְּאוֹת ז'. וְעַל-כֵּן הַכֹּלָה רְאוּיָה לְשַׁבַּע(=ז') הַבְּרָכוֹת, לְקַבֵּל שְׁפַע רַב טוֹב
מֵהַקַּב"ה/הַחֲתָן, שְׁעוֹשֶׂה רְצוּנָה שֶׁל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל/הַכֹּלָה, הֵרְמוּזָה בְּאוֹת ז'. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְח"ק
פִּינְחָס פְּרִדְמָן)
"רַב לָכֶם בְּנֵי לוּי"

חז"ל אוֹמְרִים שֶׁקָּרַח בֶּן יִצְחָר הָיָה מְחוּנָן בְּהַרְבֵּה מַעֲלוֹת, הָיָה בֶן לְמִשְׁפַּחָה מְיוֹחֶסֶת, תְּלָמִיד חָכֵם, בַּעַל
מָמוֹן וְגַם פֶּקַח גָּדוֹל. לְמָרוֹת כָּל זֹאת, נִתְקַנָּא קָרַח בְּתַפְקִידוֹ שֶׁל אֶהְרֹן הַכֹּהֵן. שָׁכַן, בְּעוֹד הוּא(=קָרַח) הָיָה
"רַק" לוּי, הָיָה אֶהְרֹן בְּתַפְקִיד הָרֶם בְּיוֹתֵר - הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל - וְעַל-כֵּן יִצְא רּוּגְזוֹ. שָׁכַן, וְכִי מְדוּעַ לֹא יִהְיֶה
הוּא(=קָרַח) הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל?

בַּסֵּפֶר הַנִּפְלָא "עֲמוּדֵיהָ שְׁבַע"ה, מְבוֹאֵר עִמָּק עֲנִין מַחְלוּקַת קָרַח, כְּפִי שֶׁמְבִיא הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ (קָרַח קְעוּ):
כָּל מִי שֶׁהוֹפֵךְ יָמִין לְשִׁמְאֵל, וְשִׁמְאֵל לְיָמִין - מִחְרִיב אֶת הָעוֹלָם.
לְפִי זֶה, טְעוּתוֹ שֶׁל קָרַח הִיָּתָה, שֶׁרָצָה לְהַחֲלִיף בֵּין יָמִין לְשִׁמְאֵל, וּכְדַבְּרֵי הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ: "תָּא חֲזִי: אֶהְרֹן
יְמִינָא, לוֹאֵי שְׁמַאֲלָא, קָרַח בְּעֵי לְמַעְבַּד חֲלוּפָא דְיָמִינָא לְשִׁמְאֲלָא, בְּגִין כֶּן אֲתַעְנַשׁ" (=בֹּא וּרְאֵה: אֶהְרֹן
הַכֹּהֵן הוּא יָמִין. הַלּוּיִים הֵם שְׁמַאֲל. וְקָרַח, שֶׁרָצָה לְהַחֲלִיף בֵּין יָמִין לְשִׁמְאֵל - עֵקֶב כֶּן נִעְנַשׁ).
וּמִסְבִּיר הַ"עֲמוּדֵיהָ שְׁבַע"ה אֶת פְּנֵת הַזֶּהָר: יְדוּעַ שֶׁשְּׂרָשׁ הַכֹּהֲנִים הוּא מִמִּידַת הַחֶסֶד, וְלָכֵן הֵם תְּלוּיִים
כְּבִיכּוֹל בְּיָמֵינוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, שֶׁהִיא חֶסֶד. וְאֵילוֹ הַלּוּיִים, שׁוֹרְשָׁם הוּא מִמִּידַת הַדִּין, וְלָכֵן הֵם תְּלוּיִים
כְּבִיכּוֹל בְּשִׁמְאֵלוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, שֶׁהִיא מִידַת הַדִּין.

וְהִנֵּה, יְדוּעַ מָה שֶׁדָּרְשׁוּ חז"ל עַל הַפְּסוּק "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים...", וְלֹא כְּתוּב: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא יְהוָה",
כִּיּוֹן שֶׁבְּתַחֲלִילָה עָלָה בְּמַחְשְׁבָה שֶׁל הַקַּב"ה הִרְעִיּוֹן לְבְרוֹא אֶת הָעוֹלָם בְּמִידַת הַדִּין (הַשֵּׁם "אֱלֹקִים" מְצִין
אֶת מִידַת הַדִּין), וּרְאֵה שֶׁאֵין הָעוֹלָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם כֶּן, וְלָכֵן הַקְּדִים אֶת מִידַת הַרְחֵמִים (יְהוָה מְצִין אֶת
מִידַת הַחֶסֶד וְהַרְחֵמִים) וְשִׁתֵּף אוֹתָהּ בְּיַחַד עִם מִידַת הַדִּין, שֶׁנֶּאֱמָר לְאַחַר מִכּוֹן: "בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹקִים
אֶרֶץ וְשָׁמַיִם".

מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁאֵין הָעוֹלָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם, כִּי אִם בְּהִתְגַּבְּרוּת שֶׁל מִידַת הַחֶסֶד/הַרְחֵמִים עַל מִידַת הַדִּין,
וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּתַהֲלִילִים (פֶּט, ו'): "כִּי אֲמַרְתִּי: עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה" - שֶׁצָּרִיךְ לְהַשְׁלִיט אֶת צַד הַחֶסֶד/הַרְחֵמִים,
שֶׁהוּא הַיָּמִין, עַל צַד הַדִּין, שֶׁהוּא הַשְּׁמַאֲל - כִּי רַק כֶּן הָעוֹלָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם.
וְזֶהוּ גַם עֲנִין עֲקִידַת יִצְחָק. שֶׁהָרִי יְדוּעַ וּמְפּוֹרָס בַּסֵּפֶרִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוֹ מִידַתוֹ הִיא חֶסֶד,
שֶׁעֲבַד אֶת ה' בְּמִידַת הַחֶסֶד לְהַכְנִיס אוֹרְחִים. וְיִצְחָק אָבִינוֹ מִידַתוֹ הִיא גְבוּרָה(=מִידַת הַדִּין), כִּי עֲבַד אֶת
ה' בְּיָרְאָה. וְעַל-יְדֵי כֶּן שֶׁנֶּעֱקַד יִצְחָק עַל הַמְּזִבַּח לְפָנָי אַבְרָהָם, נִכְנַעַת גַּם לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם מִידַת הַדִּין לְפָנָי
מִידַת הַחֶסֶד.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַרְמ"א מְפָאנוּ זצ"ל, שֶׁגַם עֲנִין הַנִּפְתָּה(=הַרְמַת) הַלּוּיִים עַל-יְדֵי אֶהְרֹן הַכֹּהֵן, הִיא כְּעִין
הַכְּנַעַת הַלּוּיִים שֶׁמִּידַתָּם דִּין, לְפָנָי אֶהְרֹן הַכֹּהֵן, שֶׁמִּידַתוֹ חֶסֶד - בְּדִיוֹק כְּמוֹ בְּעֲקִידַת יִצְחָק.
אִם כֶּן, קָרַח, שֶׁרָצָה לְהִיּוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּמָקוֹם אֶהְרֹן, רָצָה בְּעֵצָם לְהַגְבִּיר אֶת הַלּוּיִים, שֶׁשׁוֹרְשָׁם הוּא
דִּין, עַל הַכֹּהֲנִים, שֶׁשׁוֹרְשָׁם הוּא חֶסֶד. כְּלוּמָר, הוּא רָצָה לְהַפּוֹךְ יָמִין לְשִׁמְאֵל, וְשִׁמְאֵל לְיָמִין, וְנִמְצָא בְּזֶה
שֶׁכְּאֵילוֹ הָיָה מִחְרִיב אֶת הָעוֹלָם. שָׁכַן, כְּאִמּוֹר, אֵין הָעוֹלָם יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם, אֶלָּא רַק עַל-יְדֵי הַתְּגַבְּרוּת מִידַת
הַחֶסֶד עַל מִידַת הַדִּין - וְעַל-כֵּן קָרַח נִעְנַשׁ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְח"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)
"וְלֹא יִהְיֶה כְּקָרַח וְכַעֲדוֹ"

בְּעִירָה קִטְנָה הַסְּמוּכָה לְפָרִימִשְׁלֹן, פָּרְצָה פַּעַם מַחְלוּקַת קָשָׁה בְּגִלְל שׁוּחַט אֶחָד, שֶׁכָּמָה מְבַנֵּי הַקְּהִילָה
הִטִּילוּ בּוֹ חֶסֶד, שֶׁאֵינוֹ מְקַפֵּיד כְּרֵאוּי בְּבִדִיקַת הַרִיאַה לְאַחַר הַשְּׁחִיטָה, וְנִמְצָא מְאֹכִילָם, חֲלִילָה, בְּשֵׁר
פִּיגוּלִים. לְעוֹמְתָם טְעֵנוּ מְצַדְדִי(=תּוֹמְכִי) הַשׁוּחַט, שֶׁזוֹ עֲלִילַת שׁוֹא, וְלֹא הָיוּ דְּבָרִים מְעוֹלָם. בְּסוּפוֹ שֶׁל
דָּבָר, פָּנוּ רֵאשֵׁי הַקְּהִילָה אֶל הַצַּדִּיק רַבִּי מֵאִיר מְפָרִימִשְׁלֹן, וּבִקְשׁוּ אֶת הַתְּעַרְבוּתוֹ בְּמַחְלוּקַת, הַמְּאִימַת
לְפָלֵג אֶת הַקְּהִילָה לְשֵׁנִי מַחְנוֹת עוֹיְנִים זֶה לְזֶה.

הַזְּמִין הַצַּדִּיק אֶת רֵאשֵׁי הַדּוֹבָרִים מְשֵׁנֵי הַצַּדְדִים הַיְרִיבִים, וְלְאַחַר שֶׁהִלְלוּ הֵרְצוּ בְּפָנָיו אֶת טְעֵנוֹתֵיהֶם
בְּלֵהֵט רַב, אָמַר לָהֶם הַצַּדִּיק בְּקוֹל שֶׁקֵּט: לְדַעַת הַפּוֹסְקִים הָאֲחֵרוֹנִים, בְּבִדִיקַת הַרִיאַה לְאַחַר הַשְּׁחִיטָה הִיא
מְדַרְבְּנָן, וְאֵילוֹ מַחְלוּקַת הִיא לְלֹא סִפְק אִיסוּר מִן הַתּוֹרָה. וְאִם אַתֶּם סְבוּרִים שֶׁהַמַּחְלוּקַת שְׁלָכֶם הִיא
לְשֵׁם שָׁמַיִם - כְּבָר אָמְרוּ חז"ל בְּפָרְקֵי אָבוֹת (ה', יז'): "אֵיזוֹ הִיא מַחְלוּקַת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם? זֶה מַחְלוּקַת
הַלֵּל וְשִׁמְאֵי". נִמְצָאנוּ, אִפּוֹא, לְמַדִּים מְדַבְּרֵי הַקְּדוּמוֹנִים, שֶׁרַק חֲכָמִים כְּהִלָּל וְשִׁמְאֵי הָיוּ בְּמַדְרָגָה שֶׁל
לְחֻלּוֹק זֶה עַל זֶה לְשֵׁם שָׁמַיִם. וְחוּץ מִזֶּה - הוֹסִיף רַבִּי מֵאִיר לְבַהֲרַת יָד - לְדַעַתִּי, כָּל מַחְלוּקַת, אִם זֶה
שְׁלָכֶם, הִיא כְּמַחְלוּקַת קָרַח וְעַדְתּוֹ! שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

"בֹּרֵא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאתֵינוּ". (ישעיה נד, יט)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרֶחַ

(תשובה בקפיצות 7. "לרחוק" אותיות "לקורח")

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:35 (ר"ת 21:17)

ערש"ק כט' סיון תשע"ז (23.6.17) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקַּח אֶהֱרֹן (את הַקְּטוֹרֶת)... וַיִּרְץ אֶל תוֹךְ הַקֹּהֶל... וַיִּתֵּן אֶת הַקְּטוֹרֶת וַיִּכַּפֵּר עַל הָעָם" (יו', יב')

כִּידוּעַ, אָדָם הַמֵּתְפַלֵּל שֶׁלֹּשׁ תְּפִילוֹת בַּיּוֹם זוֹכָה לֹמַר אֶת "פְּרֻשַׁת הַקְּטוֹרֶת" לְפָחוֹת שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים – פְּעָמִים בְּשַׁחֲרִית וּפְעָם אַחַת בְּמִנְחָה. אֵךְ לְעִיתִים, יִשָּׁנֵם רַבִּים וְטוֹבִים שְׂאִינָם זוֹכִים לֹמַר פְּרֻשַׁת יְקָרָה זוֹ מִפְּנֵי שְׂמִיגֵיעִים בְּאִיחּוּר לְתְּפִילַת שַׁחֲרִית וּמִתְחִילִים מִ"הוֹדוּ". אוֹ שֶׁבִּתְּפִילַת מִנְחָה הֵם מִתְחִילִים מִהַמְזֻמּוֹר "אֲשֶׁרִי", וּמִדְּלָגִים הֵם עַל אֲמִירַת פִּיטוּם הַקְּטוֹרֶת, הָאוֹרֶכֶת כְּשֶׁלֹּשׁ דְּקוֹת בְּלֶבֶד.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׂמֵעֶלֶת אֲמִירַת "פִּיטוּם הַקְּטוֹרֶת" הִיא עֲצוּמָה וְגִדּוּלָה לְאִין שִׁיעוּר, וְחָבֵל שִׁישׁ אֲנָשִׁים שְׂאִינָם יוֹדְעִים מְעֻלָּתָהּ, וּבְכַךְ מִפְּסִידִים בְּמוֹ יְדִיהֶם אוֹצֵר יָקָר וּבָלוֹם.

וְעַל מְעֻלַת פִּיטוּם הַקְּטוֹרֶת אוֹמְרִים חו"ל: בְּשַׁעַת שֶׁעָלָה מִשָּׁה רַבְּנוֹ לְמָרוֹם, וְנִלְחַם עִם הַמַּלְאָכִים כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּלְבַסּוֹף נִצָּחָם, נִעְשָׂה מִשָּׁה אֶהוּב עַל כָּל הַמַּלְאָכִים, וְכָל אֶחָד מֵהֶם נָתַן לוֹ מִתְּנָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "עֲלִיתָ לְמָרוֹם, שְׁבִיתָ שְׁבִי, לְקַחַת מִתְּנוֹת בְּאָדָם". וְגַם מִלְאָךְ הַמּוֹת נָתַן לוֹ מִתְּנָה, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיִּתֵּן אֶת הַקְּטוֹרֶת וַיִּכַּפֵּר עַל הָעָם... וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמֵּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמַּגִּפָּה". וְאִם לֹא שָׁנַתָּן לוֹ מִלְאָךְ הַמּוֹת סְגוּלָה זוֹ שֶׁל הַקְּטוֹרֶת לְעֲצוּר הַמַּגִּפָּה, אֵיךְ יָדַע זֹאת מִשָּׁה?

הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ מִבֵּיא גַם הוּא אֶת מְעֻלָּתָהּ שֶׁל הַקְּטוֹרֶת, וְכַךְ הוּא כּוֹתֵב: אָמַר רַבִּי פִּינְחָס: פְּעַם אַחַת הֵייתִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, וּפָגַשְׁתִּי אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא. אָמַרְתִּי לוֹ: יֹאמֶר לִי אֲדוֹנָי דְּבַר שֶׁהוּא מוֹעִיל לְבְרִיּוֹת. אָמַר לִי אֱלֹהֵי הַנְּבִיא: כְּאֲשֶׁר פּוֹרְצַת מַגִּפָּה (לֹא עֲלִינוּ) – אִם יִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי שֶׁל הַקַּב"ה, לְבִתִּי – כְּנִסְיוֹת וּלְבִתִּי – מִדְּרָשׁוֹת, וַיֹּאמְרוּ בְּרִצּוֹן וּבְכּוֹנָה אֶת עַנְיָנֵי הַקְּטוֹרֶת – תִּתְּבַטֵּל הַמַּגִּפָּה מֵהֶם.

וּמִמְשִׁיךְ הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ וְאוֹמֵר: וְזוֹהֵי גִזִּירַת בְּרִית לְפָנֵי הַקַּב"ה, שֶׁכָּל מִי שֶׁקּוֹרָא בְּכָל יוֹם פִּיטוּם הַקְּטוֹרֶת, הֵרִי הוּא נִיצֵל מִכָּל הַפְּגָעִים וְהַכְּשָׁפִים שֶׁבְּעוֹלָם, וּמִהַרְהוּר רָע, מִדִּין רָע, מִמּוֹת, וְלֹא יִנָּזֵק כָּל הַיּוֹם, וְאִין הַסְּטָרָא אַחֲרָא (=כַּח הַטּוֹמָאָה) יְכוּל לְשַׁלוֹט עָלָיו. אוֹלָם, אוֹמֵר הַזֹּהָר, צְרִיכִים לְכוֹן בְּעַת אֲמִירַת פִּיטוּם הַקְּטוֹרֶת. וְאִם לֹא כֵּן, וְדָאֵי שְׂמוּעִיל הַדְּבַר פָּחוֹת.

וְעוֹד אוֹמֵר רַבִּי שְׂמֵעוֹן: אִם בְּנֵי הָאָדָם הָיוּ יוֹדְעִים כְּמָה חָשׁוּב מְעֻשָׁה הַקְּטוֹרֶת לְפָנֵי הַקַּב"ה, הָיוּ לוֹקַחִים כָּל מְלָה וּמְלָה מִמֶּנּוּ, וּמְעֻלִים אוֹתָהּ עֲטָרָה עַל רִאשֵׁיהֶם, כְּמוֹ כְּתָר שֶׁל זָהָב. וְכָל מִי שֶׁעוֹסֵק בָּהּ (בְּקְטוֹרֶת), יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וּמְעַבִּיר הַמּוֹת מִמֶּנּוּ וּמִכָּל הָעוֹלָם, וְנִיצֵל מִכָּל הַדִּינִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכֵן מְדִינֵי הַגִּיָּהוֹם. וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף שְׂבָקִיץ שָׁנָה שְׁעֵבְרָה (תשע"ב), כְּאֲשֶׁר הָיָה אִיוֹם רְצִינֵי עַל מְדִינַת יִשְׂרָאֵל מְעַבְרָה שֶׁל מְצָרִים, הוֹרָה הַמְּקוּבֵל הָאֱלֹקִי ר' בְּנֵיהוּ שְׂמוּאֵלִי שְׁלִיט"א לֹמַר מִיָּדֵי יוֹם פִּיטוּם הַקְּטוֹרֶת בְּכּוֹנָה, כְּדֵי לְבַטֵּל אֶת הַגִּזְרוֹת. וְאִף חֶבֶר הַבְּד"ץ הָרַב נִפְתְּלֵי פְּרַנְקֵל שְׁלִיט"א אָמַר בְּשִׁיחָה נְדִירָה: "הַקְּפָדָה עַל אֲמִירַת פְּרֻשַׁת הַקְּטוֹרֶת הִיא סְגוּלָה גְּדוּלָה לְהִינָצֵל מִ"שִׁפְעַת הַחֲזִירִים".

וְעוֹד יְדוּעַ מְדַבְּרֵי חו"ל, שֶׁ"הַקְּטוֹרֶת הֵיטָה מִבֵּיאָה עוֹשֵׁר גְּדוּל", וְהֵיטָה מְעַשֶּׂרֶת אֶת בְּעֻלָּיָהּ. וְכָל כֵּהֵן שְׁהִיָּה מְקַטִּיר אֶת הַקְּטוֹרֶת הֵיטָה מְתַעֲשֵׁר, וּמִמּוֹנוֹ הִיָּה מִתְּרַבָּה.

לְכֵן מִבְּטִיחַ וְכוֹתֵב "כַּף הַחַיִּים" זצ"ל (סִימּוֹן יו', אוֹת יח): "יִכְתּוּב פְּרֻשַׁת הַקְּטוֹרֶת עַל קֶלֶף אוֹ גּוּיֵל בְּכַתֵּב אֲשׁוּרִית כְּסִפֵּר תּוֹרָה, וַיִּקְרָא בּוֹ וַיַּעֲשֶׂה לוֹ סְגוּלָה, דְּהַקְּטוֹרֶת מְעַשִּׂיר. וּמוּבָטָח לוֹ דְּלֹא יוֹפְסֵק פְּרַנְסָתוֹ, וְתַמִּיד יִהְיֶה לוֹ פְּרַנְסָה טוֹבָה וּכְלָפְלָה בְּרוּחַ וְלֹא בְּצַמְצוּם".

"מוּבָטָח לוֹ" – אוֹמֵר "כַּף הַחַיִּים" – "שֶׁלֹּא תוֹפְסֵק פְּרַנְסָתוֹ, וְתַמִּיד תִּהְיֶה לוֹ פְּרַנְסָה טוֹבָה וְכְלָפְלָה בְּרוּחַ וְלֹא בְּצַמְצוּם". אִם כֵּן, מִי מוֹכֵן לְהַפְסִיד הַבְּטָחָה שְׁכּוֹזָאָתָּה?

וְהוֹסִיף ה' חֲפֵץ חַיִּים" זצ"ל: "כְּמָה אֲנַחְנוּ תְּיַבִּין לְתֵת לְבַנּוֹ לְעֲצָה הַזֹּאת (=פִּיטוּם הַקְּטוֹרֶת), וְלֹא לְהַתְעַצֵּל בְּזָה, בְּאֲשֶׁר בְּזָה תְּלוּי חַיֵּי נַפְשֵׁנוּ בְּזָה הָעוֹלָם וְהַבָּא...".

רבנו יוסף חיים, בעל ה"בן איש חי", כותב בספרו "עוד יוסף חי", שהעשר אינו בהכרח טוב לבצעליו, ובכל עשר שהוא יתכנו שתי אפשרויות: או שיהיה טוב לבצעליו, או שיהיה רע לבצעליו, כמו שכתוב (קהלת ה', יב): "עשר שמור לבצעליו לרעתו".

ולכן, אמר ה"בן איש חי", התיבה "עשיר" מורכבת משתי תיבות: "יש" "רע". "יש" רומזת לעשר שהוא טוב לבצעליו, על-ידי שהוא עושה בו מצות ומעשים טובים, ועל-פני יזכה לעתיד לבוא ל-"יש" עולמות, כפי ששינו במשנה (סוף מסכת עוקצין): "עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י (=310) עולמות, שנאמר: 'להנחיל אהבי יש ואצותיהם אמלא'" (משלי ח', כא). ואילו התיבה "רע" רומזת לעשר שגורם להתנשאות מעל החברים ולמילוי תאוות העולם הזה, בבחינת "עשר שמור לבצעליו לרעתו".

ולכן, העשיר צריך תעצומות נפש וגוף כדי להתגבר על הרע בעושרו, ולפזר כספו לצדקה ולמצות, ולתמוך בלומדי התורה. ולא יהיה פקרח, שהיה עשיר מופלג, כמו ששינו בגמרא (פסחים ק"ט): "אמר רבי חמא בר חנינא: שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים. אחת נתגלה לקרח. ואחת לאנטונינוס בן אסורוס. ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבוא". ומאחר וקרח גדל וטפח את ה"רע" שבעשירותו - כפי שאומרת הגמרא (סנהדרין ק"ט): "אמר ריש לקיש: 'ויקח קרח', (מלמד) שלקח מקח רע לעצמו" - הנה, על-ידי כך סחף את העם למחלוקת על משה ואהרן, ואבד מן העולם.

"ויקח קרח בן יצהר..." (טז' א')

פרש רש"י: קרח, שפקח היה, מה ראה לשטות זאת? (לחלוק על משה רבנו) - (אלא) שעינו הטעתו (=הטעתה אותו), וראה (ברוח הקדש) שלשלת גדולה יוצאת ממנו (=צאצאים רבים), (ובתוכה) שמואל, ששקול כנגד משה ואהרן.

מסופר על רבי ישראל מהוסיאטין זצ"ל, שכאשר היה בן שבע שנים, למד את דברי רש"י על קרח (=שעינו הטעתו"), ושאל את מלמדו, הרב החסיד ר' יוחנן מסקאליט: מדוע כתב רש"י הקדוש "עינו" בלשון יחיד? והלא לאדם יש שתי עינים... אמר לו המלמד: אדרבא - ענה אתה!

ענה הילד: הסיבה שהאדם נברא עם שתי עינים היא שתמיד צריך האדם להסתכל בעין אחת על גדלות הבורא יתברך שמו, ואילו בעינו השניה עליו להתבונן על שפלות עצמו. והנה קרח, שהיה מנושאי ארון הברית, היה בעל רוח קדש, ובעינו האחת בודאי הטיב לראות את גדלות הבורא. אך בעינו השניה, זו שדרכה הוא צריך לראות את שפלותו שלו - עין זו הטעתה אותו. שכן, הוא ראה בה שלשלת גדולה היוצאת ממנו, ובתוכה שמואל, ששקול כנגד משה ואהרן, וככל לא התבונן על שפלות עצמו...

"חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו" (משלי יד' א')

הבה נטה אذن למעשה שספרו הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל (כפי ששמע מאביו הגאון רבי חיים משאש זצ"ל), וכך הוא ספר: יום אחד היה אבי לומד עמי, ואחר גמר הלימוד בא לפניו חכם אחד צדיק וישר, כבוד מורנו הרב אלישע נחמני זצ"ל, ואיתו היה עומד איש אחד נכבד בעמיו.

וזה האיש הנכבד שפך שיחו לפני אבא בבכי ואנחה, שאשתו ממררת את חיינו, ולא יכול לעשות כלום כדי לפייס אותה. ולא הועילו בה לא כשפים ולא כספים, לא תכשיטים ולא חפצים, ולגרשה אי-אפשר. ובכן, בבקשה, רבי, מלב נשבר הודיעני דרך זו אלך, ובקש עלי רחמים.

ויאמר להם אבא בצחלת פנים: דעו בני, כי יש סגולה אחת בדוקה ומנוסה! מקובל אני מאבא, עליו השלום, שכל הקובע עיתים לתורה ביום ובלילה, ימצא חן בעיני אשתו, ויהיה תמיד שלום בביתו. ומקרא מלא דבר הכתוב (תהילים קיט', קסה'): "שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול". דהינו, מי שאוהב את התורה, וקובע לה עיתים בכל יום ויום, יהיה לו שלום רב ולא יהיה מכשול בביתו.

(וזאת למרות שמסופר בגמרא (בבמות דף סג') על רב, שהיה עוסק בתורה כל היום וכל הלילה, והיתה אשתו מצערת אותו מאד. שכן, הראשונים ז"ל היו מחבבין את הייסורין ושמים בהם, כמו שאמרו על רבי אלעזר, בנו של רבי שמעון בר יוחאי, שהיה מחבב את הייסורין, וקורא להם "בואו אחי, בואו רעיי". וכך זאת, כיון שאמרו רבותינו, ש"כל השמח בייסורים, מביא תשועה לעולם בזכותו" (תענית ח').

ואותו האיש קים את הדברים ששמע, וקבע עיתים לתורה יום יום. לאחר כחמשה עשר ימים, זכורני שבא לפני אבא, הוא ורעהו החכם הנ"ל, בלב שש ושמת, ואמר, כי הדברים עשו רושם מהיום הראשון, והודות לאל יתברך שמו, הוא ואשתו עתה בשלום רב.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

”בֹּרֵא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהַ וּרְפָאתָיו”. (ישעיה נז, יט)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

(”תשובה” בקפיצות 7. ”לרחוק” אותיות ”לקורח”)

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 19:21

עֲרַשׁ”ק כֵּט’ סִיּוֹן תִּשְׁע”ז (23.6.17) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:35 (ר”ת 21:17)

הַפְּטָרָה: ”וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל” (לקבלת העלון בדוא”ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי” (על פי ”אורה של תורה” להרה”ק פינחס פרידמן)

על הכתוב בפרשתנו, ”וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי”, שואל ותמה ה”חתם סופר” פליאה עצומה: כיצד זה בני לוי, הצדיקים (הוריו של קרח), קראו לבנם בשם ”קרח”? והרי, שם זה הוא שם של רשע, שכן אלוף קרח היה אחד מבניו של עשו, כפי שכתוב (בראשית לו טז): ”אלה אלופי בני עשו...אלוף אומר אלוף צפו אלוף קנו אלוף קרח”.

ומכאן מסיק ה”חתם סופר”, ששמו של קרח, שהיה כאמור שם של רשע, גרם לו לאבד את כל הקדושה שהיתה לו, לחלוק על משה רבנו, ולהיבלע באדמה...

וכפי דבריו הקדושים של ה”חתם סופר”: ”אני תמה על צדיקים בני לוי, שקראו שם בנם ’קרח’, שהוא שם מאלופי עשו... וזהו ’ויקח קרח’ – זה השם – ’קרח’ – לקח כל מה שהיה לו להתקדש...”.

וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, מדוע קראו בני לוי לבנם בשם ”קרח”, שהוא כאמור שם של רשע? תחילה, נקדים להביא מה שאמרו חז”ל, כי שמו של האדם מורה על מהותו ובהינתנו, כמבואר בגמרא (ברכות ז): ”ומנא לן דשמא גרים? (=מנין לנו ששם האדם הוא מהותו?) אמר רבי אלעזר, דאמר קרא (תהלים מז): ”לכו חזו מפעלות ה’ אשר שם שמות בארץ”. אל תקרי ’שמות’, אלא ’שמות” (דהינו, ”ה’ אשר שם שמות (=שמות) בארץ”, ונותן בעולם הזה לאדם שם המשקף את מהותו).

וכן מבואר במדרש (ילקוט ישעיה ס, תמט): ”אילו זכו הדורות, היה הקב”ה קורא שמותם, כשם שקרא לאדם ולחיה, שנאמר: ’ויקרא את שמם אדם’. וכן אתה מוצא כשהיה הקב”ה רואה צדיק נולד, הוא בכבודו היה קורא שמו. קרא לאברהם ’והיה שמך אברהם’, וכן ליצחק ’קראת את שמו יצחק’, וכן ליצחקב ’ישראל יהיה שמך’... ואילו זכו הדורות היה הקב”ה קורא שם לכל אחד ואחד ומשמו, והיו יודעים את טיבו ואת מעשיו...”

וממשיך המדרש: ”אמרו רבותינו: כשהיה רבי מאיר רואה אדם, היה למד (את) שמו, ומשמו היה יודע את מעשיו. פעם אחת באו אצלו שני תלמידים, והיה שם אחד מהם (בשם) ’כידור’. אמר רבי מאיר לתלמידיו: הנהרו מ’כידור’ זה! אמרו לו: רבי, בן תורה הוא. אמר להם: אף-על-פי-כן הנהרו ממנו. אחר ימים הלכו למרחץ, הפקידו בגדיהם אצל כידור ונכנסו למרחץ. מה עשה אותו כידור? גטל בגדיהם, והלך לו. יצאו ולא מצאוהו. הלכו לבתיהם ולבשו בגדים אחרים. באו לפני ר’ מאיר. אמר להם: מה ראיתם להחליף בגדיכם? ספרו לו המאורע. אמר להם: לא אמרתי לכם, הנהרו עצמכם מכידור זה? אמרו לו: בבקשה ממך רבנו, מנין היית יודע? אמר: משמו שנקרא ’כידור’, שנאמר ’כי דור תהפכת המה בנים לא אמן בם’...”

אם כן, והשם הוא מהות ומשפיע, מתחזקת עוד יותר השאלה על בני לוי הצדיקים, איך קראו לבנם בשם קרח? ויש לומר, שהנה, ה”ערבי נחל” כתב (פרשת בהר), שהשערות באדם מורות על מותרות העולם הזה. וכפי דבריו הקדושים: ”נודע, כי שערות מורות על מותרות, ורצוני לומר, ענין מותרות העושר”.

וכן כתב ה”ערוות דבש” על אשת יפת תואר (חלק א, דרוש ו): ”וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה... והבאתה אל תוך ביתך וגלחתה את ראשה... להסיר שערות, המורים על המותרות”.

בדרך זו מבאר ה”אברבנאל” את הטעם למה שצוה הקב”ה על משה להעביר תער על בשרם של בני לוי: ”והנה, בראשונה הוזהרם (=הקב”ה את הלויים) על מקום דירתם וישיבתם, שיהיו סביב למשכן, ולא בתוך בני ישראל. ואחר-כך הוזהרם (הקב”ה) שיטהרו מהעונות שהיו בידיהם. ואחר-כך... יתרחקו מהתאוות הגשמיות שעליהן רמו ’והעבירו תער על כל בשרם’, כי להיות השער מותר הגוף, היה התגלחותו רומזו להרחקתו (של הלוי) מהדברים המותרים”.

ולכן צוה הקב"ה את משה: "קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אתם" מכל עניני העולם הזה, "וכה תעשה להם לטהרם הנה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם" – דהינו, להסיר מהם את כל השערות, שהן רמז למוטרות העולם הזה. שכן, בני לוי נצטוו לפרוש מכל עניני העולם הזה, משום שנבחרו לעמוד לפני ה' ולשרתו בעבודת הקדש.

(וזהו גם מה שרמז יעקב לרבקה אמו: "הן עשו אחי איש שער ואנכי איש חלק". דהינו, הלא אחי עשו הוא "איש שער", בהיותו רודף אחר מוטרות העולם הזה, שהן בבחינת שערות. ואילו "אנכי איש חלק", בלי שערות. שכן, אינני רודף אחר מוטרות העולם הזה, אלא, נהפוך הוא, כל תשוקתי היא לעסוק בתורת ה' יתברך יומם ולילה).

ומעתה יש לומר, שבני לוי הצדיקים קראו לבנם דוקא בשם "קרח", שהוא מלשון "קרח", כדי שהשם ישפיע לו כח, שיוכל להתגבר על מוטרות העולם הזה, שהן בבחינת שערות הראש. דהינו, קרח נקרא בשם זה כדי שיהיה צדיק עובד ה', בבחינת "קרח" מכל עניני העולם הזה.

אלא, טעות היתה בידם. שכן, היות ו"קרח" הוא שם של אדם רשע, מאלופי עשו, לא זו בלבד שהשם הזה לא השפיע עליו לטובה (לעזוב את הבלי העולם, ולהיות "קרח" מכל מוטרות ותאות העולם הזה), אלא ששמו השפיע עליו לרעה, לחלוק על משה, ועל-ידי כך לאבד את כל אשר לו.

מכל זה כמה יש לנו ללמוד, שצריך לקרוא לילדינו בשמות של צדיקים. שכן, השם הוא מהות האדם, והשפעתו על חיי האדם, אם להיות צדיק או רשע, היא מכריעה. שהרי, מקרא מפורש בתורה (בראשית י', כה): "ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ". דהינו, כיון שנקרא פלג "בימיו נפלגה הארץ".

"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח"

על הפסוק, "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם", שואלים חז"ל, מה הטעם לעונשם של קרח ועדתו, להיבלע דוקא בתוך האדמה? אומר על-כך רבי וולף מסטריקוב בדרך צחות: הרי התורה הקדושה מעידה על משה רבנו, שהיה ענו מכל האדם אשר על-פני האדמה, כפי שכתוב (במדבר יב', כג): "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". דהינו, שמשה היה מגיע בענותנותו עד עפר ממש. ובכל זאת טענו כנגדו קרח ועדתו: "ומדוע תתנשא" (=מדוע אתה, משה רבנו, מתנשא?). כלומר, אפילו מין ענוה כזאת – להיות שפל עד עפר – נחשבת גם היא בעיניהם לגאות ולהתנשאות. אם כן, לא נשאר להם, אלא לרדת מתחת לפני האדמה. ועל-כן נענשו ב"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח".

"לא חמור אחד מהם נשאתי..."

הצדיק רבי ישראל מרוזין הנהיג את חצרו בפאר רב ובגינוגי מלכות, שלא היו מקובלים בחצרות אדמו"רים אחרים. בין השאר עמדה ליד ביתו המרוח מרפבה הדורה, כמקובל אצל שרים ורוזנים, ובה נסע הצדיק פעם בפעם כדי להתבודד בשדות וביערות שבסביבה.

פעם נטפל אל רבי ישראל "משפיל" אחד, שבא ממשפחה חסידית מיוחסת, ואמר לו בנימה עוקצנית: מפני מה הסתפקו ה"צדיקים הראשונים" במועט שבמועט, ודרו בבתי עץ פשוטים, כמנהג עניים, ואילו בזמן הזה גרים ה"צדיקים" בארמונות מפוארים, ונוסעים בכפרות הדורות כבני נסיכים?

הצדיק מרוזין התבונן רגע קט בשואל החצוף, ואמר לו: כידוע לך, מתפרנסים ה"צדיקים" מהפדיונות שמעניקים להם החסידים. והנה, מצויים שלש כיתות בנותני הפדיונות: ראוי שמים שלמים, סתם בעלי בתים, וגם בעלי עבירה.

והנה, לחסידים שכל מעשיהם קדש לשם שמים, משתמש הרבי בכספיהם לדברים שבקדושה בלבד - לקנות טלית, תפילין, מצה שמונה, ארבעת המינים וכו'. ואילו בתרומות בעלי הבתים, הנותנים לרבי כדי לזכות בפרנסה ובבריאות - בהם מכלכל הרבי את בני ביתו. ואילו בתרומות של בעלי העבירה, שהרבי אינו רוצה להרחיקם, מתוך פונה שיחזרו בתשובה, הוא בונה בכסף סרקלינים נאים, ורוכש לו מרפבה וסוסים, ושאר מיני מותרות. עתה, צא וראה - הוסיף הצדיק מרוזין בחינוך - בדורות הראשונים היו מרובים החסידים האמיתיים, ומועטים בעלי העבירה. כיון שפך, לא עלה בידי ה"צדיקים" לבנות לעצמם היכלי-פאר, ולרכוש להם דברים שבמותרות. אולם, בזמן הזה, נתרבו, בעונותינו הרבים, בעלי העבירה בישראל. ולכן, לא נותרה עתה ל"צדיקים" הבריחה, אלא לבנות בכסף הרב של בעלי העבירה בתי מידות מפוארים, ולרכוש לעצמם מרפבה וסוסים, וכל מיני מותרות...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

”בִּזְרָא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאתָיו”. (ישעיה נז, יט)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: קִרְח (”תְּשׁוּבָה” בקפיצות 7. ”לְרַחוּק” אוֹתוֹת ”לְקוֹרָח”)

עֲרַשׁ”ק כֹּט’ סִיּוֹן תִּשְׁע”ז (23.6.17) bnei-zion.com **יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:35** (ר”ת 21:17)

הַפְּטָרָה: ”וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל” (לקבלת העלון בדוא”ל שלה הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא ה’ וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֶתְּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה”

עַל הַכְּתוּב (במדבר טז, לב), ”וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ”, אֹמְרִים חֲזוּ”ל: מְדוּעַ עָלָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוּ, אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים, הֶעֱנָנוּ מִכָּל הָאָדָם, לְהַצִּיעַ לְקִרְחַ עֲנֵשׁ מְשׁוּנָה שְׂכֻזָּה – ”וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ”? הָאִם חֲסֵרִים עוֹנְשִׁים שׁוֹנִים וּמְשׁוֹנִים וְלֹא רְגִילִים, שְׂמָהֶם נִיתַן יְהִיָּה לְהוֹכִיחַ לְכָל, שְׂקִרְחָ נֶעֱנֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם?

תַּחֲלִילָה, נִקְדִּים לְהַבִּיאַ מָה שְׂפָתַב הַגֵּה”ק, בְּעַל הַהִפְלֵא”ה, בְּסִפְר ”פְּנִים יְפוֹת” (”אִם כְּמוֹת”): הִנֵּה, כְּתוּב בְּגִמְרָא (שְׁבֵת פּח): ”וַיִּתְיַצְבוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר’, אָמַר רַבִּי אֲבָדִימִי בַר חֲמָא בַר חֲסָא: מְלֻמָּד, שְׂכַפְפָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָלֵיהֶם אֶת הָהָר כְּגִיגִית(=הַעֲמִיד אֶת הָהָר עָלֵיהֶם), וְאָמַר לָהֶם: אִם אַתֶּם מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה – מוֹטָב. וְאִם לֹא – שָׁם תִּהְיֶה **קְבוּרַתְכֶם...**”

וְהַקְּשׁוּ הַ”תּוֹסְפוֹת”: לְמָה הָיָה צוּרְךָ לְכַפּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל הָרַ כְּגִיגִית וְלְהַכְרִיחַם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה? הֲלֹא כְּבָר הַסְּכִימוּ מְרֻצָּנִים הַטּוֹב לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כְּשֶׁאֲמָרוּ: **”נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע”**?

וְתַרְץ הַ”פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ” וְאָמַר, כִּי מָה שְׂקַבְּלוּ יִשְׂרָאֵל מְרֻצָּנִים הַטּוֹב הָיָה רַק תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, שְׂאֲפָשֶׁר לְקַיְמָה בְּנִקְלָ. אֲבָל תּוֹרָה–שְׂבַעֲל–פָּה, שְׂהִיא אַרוּכָה מְאֹד מִיָּדָה, וַיֵּשׁ בָּהּ הַרְבֵּה חוֹמְרוֹת וְסִיגִים, לֹא רָצוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל, וְלָכֵן **כָּפָה** עָלֵיהֶם הַקַּב”ה הָרַ כְּגִיגִית וְהַכְרִיחַם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה כְּלָה כְּמַקְשָׁה אַחַת.

תַּרוּץ זֶה מְבוֹאֵר גַּם בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא (נח, ג): ”אִם תֹּאמַר עַל הַתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב ’כָּפָה עָלֵיהֶם אֶת הָהָר’, וְהִלֵּא מִשְׁעָה שְׂאֲמַר לְהֵן ’מְקַבְּלִין אַתֶּם אֶת הַתּוֹרָה? עֲנּוּ (יִשְׂרָאֵל) כְּלָם וְאֲמָרוּ: ’נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע’...אֵלֵא אָמַר לְהֵן עַל הַתּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה, שְׂיֵשׁ בָּהּ דְּקְדוּקֵי מִצּוֹת קְלוֹת וְחַמּוּרוֹת, וְהִיא עֲזָה כְּמוֹת, וְקִשָּׁה כְּשֶׁאוּל קְנֵאתָה, לְפִי שְׂאִין לוֹמַד אוֹתָה(=אֶת הַתּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה), אֵלֵא מִי שְׂאוּהֵב (אֶת) הַקַּב”ה בְּכָל לְבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ וּבְכָל מְאוּדוֹ”.

נִמְצְאָנוּ לְמִדִּים מְכָאן יְסוּד גְּדוֹל וְחָשׁוּב: מִי שְׂאִינוּ מְקַבְּלֵי עָלֵינוּ עַל תּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה, נֶעֱנֵשׁ בְּכָךְ שְׂהוּא **נִקְבַר** חַיִּים(=בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים). כְּפִי שְׂרָאִינוּ בְּמִתְּן תּוֹרָה, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל לֹא הַסְּכִימוּ לְקַבֵּל עַל עֲצָמָם אֶת הַתּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה, כְּפָה עָלֵיהֶם הַקַּב”ה אֶת הָהָר כְּגִיגִית, וְאָמַר לָהֶם: ”אִם אַתֶּם מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה – מוֹטָב. וְאִם לֹא – שָׁם תִּהְיֶה **קְבוּרַתְכֶם...**” – דְּהֵינּוּ, **קְבוּרָה** בְּחַיִּים תַּחַת הָהָר.

בְּדִרְךָ זֶה מְבָאֵר הַ”פְּנִים יְפוֹת” אֶת מְאֹמֶר חֲזוּ”ל בְּגִמְרָא (שְׁבֵת קה): ”אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: כָּל הַמִּתְעַצֵּל בְּהַסְּפָדוֹ שֶׁל חֲכָם, רְאוּי **לְקוֹבְרוֹ** בְּחַיָּיו, שְׂנֵאֲמַר (יְהוֹשֻׁעַ כד): ’וַיָּמַת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן עֶבֶד ה’...וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּגְבוּל נַחֲלָתוֹ...מִצְפּוֹן לְהָרַ גֵּעֵשׁ’. (וּמָהוּא הַר גֵּעֵשׁ?) מְלֻמָּד שְׂרָגֵשׁ(=הַסְּתַעַר) עָלֵיהֵן הָהָר **לְהוֹרְגוֹ”**.

שְׂכֵן, עֵיקַר גְּדוּלְתָם שֶׁל חֲכָמֵי הַתּוֹרָה הוּא בְּכָךְ, שְׂהֵם עֲמֻלִים וּבְקִיאִים, בְּבִירוֹר הַהֲלָכוֹת בַּתּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה כְּאֵן בְּאֶרֶץ. וְלָכֵן מִטַּעַם זֶה, כָּל הַמִּתְעַצֵּל בְּהַסְּפָדוֹ שֶׁל חֲכָם, הַמְּבַרֵּר בִּירוּרֵי הַלְּכוֹת בַּתּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה, הָרִי הוּא מְגַלָּה בְּכָךְ שְׂהוּא מְזוֹלֵז בְּכַבוֹד הַתּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה, וְעַל–כֵּן רְאוּי לְקוֹבְרוֹ בְּחַיִּים בְּאֶרֶץ, כְּפִי שְׂאֲמַר הַקַּב”ה לְיִשְׂרָאֵל: ”אִם אַתֶּם מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה – מוֹטָב. וְאִם לֹא – שָׁם תִּהְיֶה **קְבוּרַתְכֶם...**” – תַּחַת הָהָר.

וּמַעַתָּה מְבוֹאֵר הֵיטֵב הַטַּעַם לְכָךְ שְׂבַחַר מֹשֶׁה לְקִרְחַ וּלְכָל עֲדָתוֹ עוֹנֵשׁ שֶׁל **קְבוּרָה** בְּחַיִּים, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב: ”וְאִם בְּרִיאָה יִבְרָא ה’ וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֶתְּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה”. שְׂכֵן, קִרְחַ וְכָל עֲדָתוֹ חָלְקוּ עַל מֹשֶׁה, וּכְפָרוּ בַּתּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה. וְהָרִי מֹשֶׁה רַבְּנוּ הָיָה רֹאשׁ וְרֵאשׁוֹן לְכָל חֲכָמֵי הַתּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה, כְּפִי שְׂשִׁנִּינוּ בְּמִסְכַּת אַבוֹת (אַבוֹת א, א): ”מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמִסְרָהּ לְיְהוֹשֻׁעַ, וְיְהוֹשֻׁעַ לְזֻקְנִים, וְזֻקְנִים לְנְבִיאִים, וְנְבִיאִים מִסְרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה”.

וְלָכֵן, כְּמוֹ שְׂבַמִּתְּן תּוֹרָה כְּפָה הַקַּב”ה אֶת הַתּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה עַל יִשְׂרָאֵל כְּגִיגִית, וְאָמַר לָהֶם, שְׂאִם לֹא יִקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה שְׂבַעֲל–פָּה – ”שָׁם תִּהְיֶה קְבוּרַתְכֶם...” – כֵּךְ נֶעֱנֵשׁוּ קִרְחַ וְעֲדָתוֹ, **שְׂנִקְבְּרוּ** בְּחַיִּים, עַל שְׂכַפְרוּ **בַּתּוֹרָה**

(עַל פִּי ”אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה” לְהַרְה”ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

שְׂבַעֲל–פָּה. (אַלֵּה תִכֵּן דְּבַרְיוֹ הַמְּתוּקִים שֶׁל הַ”פְּנִים יְפוֹת”)

על הפתוב, "בִּקְרִי וַיִּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לֹו", שואלים חז"ל, מדוע דחה משה את קרח ועדתו, וצוה לחכות עד הבקרה? שאלה זו שואל גם הרב"ק בעל ה"אמרי יוסף" זיע"א, מדוע אמר להם משה דוקא לחכות עד הבקרה ("בִּקְרִי וַיִּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לֹו")?

ויש לומר, שהנה, מבואר בזהר הקדוש, שהאדם צריך להיות מבעלי חשבון הנפש, ובכל לילה קודם השכיבה צריך לפשפש במעשיו, ויתודה על המעשים הרעים שעשה, ויעשה תשובה עליהם. לכן אמר משה "בִּקְרִי וַיִּדַע ה'..." שכן, היה סבור שאולי בערב יפשפשו במעשיהם ויעשו תשובה.

אלא שקרח ועדתו לא עשו כן. ומניין יודעים זאת? מהכתוב בפרשה. שכן, כמה פסוקים לאחר מכן כתוב "ויקהל עליהם קרח". וכתב רש"י שם, שהיו הולכים בדברי ליצנות כל הלילה, ולא היו ישנים כלל, ולכן לא פשפשו במעשיהם וממילא לא שבו בתשובה... "העיני האנשים ההם תנקרה?"

על חומרת ההסתכלות בעריות, כתוב בזהר הקדוש ("פקודי"), שיש מלאך/ממונה אחד מצד הטומאה, ושמו "פתות", ושמו זה נקרא על שום תפקידו, לפתות את האדם להסתכל בדברים האסורים (דברי נאוף וזנות).

והנה, אם האדם נכשל והתפתה לאותו ממונה, להסתכל בעריות, לאחר שאותו אדם מת ונקבר בקבר, בא אותו ממונה ומחזיר לו את נשמתו, נוטל את האדם ומשבר באכזריות את עצם העינים, ולאחר מכן נוטל את עיני האדם, ודן אותו בייסורים קשים ומרים.

לאחר כל זאת מורידים את אותו אדם לחדר אחד בגיהנום, שנקרא "בור", ושם מצויים אלפי ורבות של נחשים ועקרבים, שאוחזים באדם, ונושכים אותו, ומטילים בו את הארס שלהם... לא עלינו. וכל זאת קורה כאשר אין האדם שומר על עיניו, ועובר על "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם".

אבל אדם, השומר על קדושת העינים, ונזהר תמיד שלא להרים את עיניו אל הנשים כלל, מגיע להשגות רוחניות גבוהות, וזוכה לראות מסוף העולם ועד סופו. וזאת, כפי שמסופר על רבי מאיר אבוחצירה, שקדש את עיניו כל ימיו.

ומעשה שהיה כך היה. בחור צעיר ממשפחה חרדית מהעיר לונדון נעלם ביום בהיר אחד, מבלי להשאיר עקבות. הזמן חלף, והיה חשש כבד לחיי הנער. ההורים פנו למשטרה ומצו כל צורת חיפוש אפשרית, אך למרות הכל, הבחור לא נמצא, ועקבותיו נעלמו.

בצר להם החליטו ההורים השבורים לנסוע אל הגאון הקדוש רבי מאיר אבוחצירה, שהיה אז בארץ ישראל, ולבקש את עצתו.

נטלו ההורים מעט חפצים, ויצאו לדרך. כעבור זמן מה הגיעו אל בית הרב, נכנסו אליו פנימה, ספרו לו את פרטי המקרה, ובקשו את עצתו. צערם נגע מאד ללבו של הרב. מה עשה הרב? בקש מעוזרו ניר ועט, והתחיל לשרטט על הניר מרובע, וכך אמר לאבא: "כאן אתה גר בלונדון". הרב משך קו מאותו מרובע, ואמר: "זה הרחוב שלך... זה הרחוב המקביל... הנה הרחוב הבא... ברחוב הזה, שהוא השלישי מביתך יש פנסיה. הנה השרטוט של הפנסיה שלה. דע לך אבא יקר, שבפנסיה הזו בקומה השלישית שבווי בנד, ואני מברך אותך שתצליח לשחררו בנקל".

האב ההמום הודה לרב, נפרד ממנו לשלום, ומיד שב לארצו, מהר למשטרה וספר להם שקבל מידע ממקור נאמן, שבו נחטף על-ידי מסיונרים, ונמצא בפנסיה שברחוב אלמוני בקומה השלישית. המשטרה בדקה את הדבר, והתברר שאכן כך היה - באותו מקום בדיוק היה הנער האבוד.

הסיפור הזה התפרסם באותו זמן, ועד היום הוא מכה גלים. שכן, הדבר לא נתפס בהגיון. הרי רבי מאיר אבוחצירה מעולם לא היה בלונדון! וגם אם הוא שמע פעם על המקום הזה, כיצד ידע במדויק על כל רחובות העיר? וגם, אם הוא שמע עליהם פעם, מהיכן הוא ידע היכן גר אותו אב? ומי גלה לו שקימת שם פנסיה? וגם, אם הוא שמע על הפנסיה, מהיכן ידע במדויק מאיפה נכנסים אליה? ומנין לו המידע הסודי שהילד נחטף ונמצא שם - נתון שהמשטרה המקומית לא ידעה?

שאלו את רבי מאיר אבוחצירה בעצמו, איך ידע הרב את כל הפרטים הללו? ענה להם רבי מאיר: "מי ששומר על עיניו בקדושה ובטהרה, יכול לראות למרחקים, מסוף העולם ועד סופו..." (כפי שמובא בגמרא (חגיגה יב'): "אור שברא הקב"ה ביום הראשון, אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו" (=יכול האדם לראות בו כל מה שמתרחש בכל מקום בעולם). כיון שהסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה, וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנזו מהם (=החביאו), שנאמר: 'וימנע מרשעים אורם', ולמי גנזו? - לצדיקים לעתיד לבוא, שנאמר: 'וירא אלהים את האור כי טוב'"). שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בּוֹרָא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאתֵינוּ". (ישעיה נז, יט')

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:21

(תשובה" בקפיצות 7. "לרחוק" אותיות "לקורח")

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ: קֶרַח

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:35 (ר"ת 21:17)

ערש"ק כט' סיון תשע"ז (23.6.17) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהִנֵּה פְּרַח מִטָּה אֶהְרֵן לְבֵית לְוִי וַיֵּצֵא צִיץ וַיִּצֵּץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׁקָדִים"

על הכתוב, "וַיִּדְבֵּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֵלָיו כָּל נְשִׂאֵיהֶם מִטָּה לְנִשְׂאֵי... וַיְהִי מִמְּחֶרֶת... וְהִנֵּה פְּרַח מִטָּה אֶהְרֵן לְבֵית לְוִי... וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּטֹּת מִלִּפְנֵי ה' אֵל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מִטָּהוּ", מִפְּרֻשׁ "בְּעַל הַטּוֹרִים" דָּבָר פְּלֵא: "...אֵיטָא בְּמִדְרַשׁ, שְׁגַם* בְּמַעֲשֵׂה קֶרַח, בְּלַע מִטָּה אֶהְרֵן אֶת מְטוֹתָם (=שֵׁל הַנְּשִׂאִים). וְכִשְׁהוֹצִיאוּ (הַנְּשִׂאִים "אִישׁ מִטָּהוּ") אִז חֹזֵר וּפְלֵט אוֹתָם (מִטָּהוּ שֵׁל אֶהְרֵן). וְלִכְךָ לֹא הוֹצִיאוּ (מְטוֹת הַנְּשִׂאִים) פְּרַח. וְעַל-כֵּן כְּתִיב 'וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּטֹּת'. ("הַמַּטֹּת" חֶסֶר (ו'), לְפִי שְׁבַלְעִים (מִטָּה אֶהְרֵן))."

מִבּוֹאֵר מִכָּאן, שְׁכַאֲשֶׁר בָּאוּ הַנְּשִׂאִים לְמִחְרַת, כְּדִי לְקַחַת אֶת מְטוֹתָם, שֶׁהִנִּיחוּ לְמִשְׁמַרְתָּ בְּאֵהֶל מוֹעֵד, רָאוּ שְׁמִטָּה אֶהְרֵן פְּרַח, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב: "וַיֵּצֵא פְּרַח וַיִּצֵּץ צִיץ וַיִּגְמַל שְׁקָדִים". אוּלַם, כַּאֲשֶׁר בִּקֵּשׁ כָּל אֶחָד לְקַחַת אֶת מִטָּהוּ, הִסְתַּבֵּר לָהֶם שְׁמִטָּה אֶהְרֵן בְּלַע אֶת מְטוֹתָם. וְרַק עֵכָשִׁיו, כְּשֶׁבָּאוּ לְקַחַת אֶת מְטוֹתֵיהֶם, פָּלַט אוֹתָם מִטָּה אֶהְרֵן. (*מֵעֵין זֶה מְצִינּוּ גַם בְּמִצְרַיִם, כַּאֲשֶׁר הִשְׁלִיךְ אֶהְרֵן אֶת מִטָּהוּ, וְזֶה נִהְפֵּךְ לְתַנִּין. וְאִז, הִשְׁלִיכוּ גַם הַחֶרְטוּמִּים אֶת מְטוֹתָם וְגַם הֵם נִהְפְּכוּ לְתַנִּינִים. אוּלַם, מִטָּה אֶהְרֵן בְּלַע אֶת מְטוֹתָם שֵׁל הַחֶרְטוּמִּים, כְּפִי שְׁכָתוֹב: "וַיִּשְׁלַךְ אֶהְרֵן אֶת מִטָּהוּ לְפָנָי פְּרַעָה... וַיְהִי לְתַנִּין... וַיִּקְרָא גַם פְּרַעָה לְחַכְמִים וְלִמְכַשְׁפִּים... וַיִּשְׁלִיכוּ (הַחֶרְטוּמִּים) אִישׁ מִטָּהוּ וַיְהִיו לְתַנִּינִים, וַיְבַלַּע מִטָּה אֶהְרֵן אֶת מְטוֹתָם").

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין פְּלֵא זֶה. שְׁפֵן, מִדּוּעַ בְּלַע מִטָּה אֶהְרֵן אֶת מְטוֹת כָּל הַנְּשִׂאִים? וַיֵּשׁ לוֹמַר, שֶׁהַקֵּב"ה בִּקֵּשׁ לְלַמְדָנוּ בְּזֶה יְסוּד גְּדוֹל. שְׁפֵן, הֵן אֲמַת שָׂרָק מִטָּה אֶהְרֵן פְּרַח וַיִּצֵּץ צִיץ, וְלֹא מְטוֹתָם. אוּלַם, כַּאֲשֶׁר מִטָּה אֶהְרֵן פְּרַח, הָיוּ הַמְטוֹת שֵׁלָהֶם בְּלוּעִים בְּתוֹכוֹ. וְלִכֵּן, נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מִכָּךְ שְׁלִשָּׁה יְסוּדוֹת חֲשׂוּבִים:

א. מָה שְׁפָרַח מִטָּה אֶהְרֵן הוּא בְּעֹזְרַת כָּל שְׂאֵר הַמְטוֹת שֵׁל הַנְּשִׂאִים, שֶׁהָיוּ בְּלוּעִים בְּתוֹכוֹ.

ב. כַּאֲשֶׁר פְּרַח מִטָּה אֶהְרֵן, פְּרַחוּ גַם שְׂאֵר הַמְטוֹת, מִכֵּיּוֹן שֶׁהָיוּ כְּלוּלִים בּוֹ.

ג. רַק כַּאֲשֶׁר נִפְרְדוּ הַמְטוֹת מִקְדוּשְׁתוֹ שֵׁל אֶהְרֵן, שׁוּב לֹא פְּרַחוּ.

וּמִזֶּה לְמִדּוּ יִשְׂרָאֵל לְקַח גְּדוֹל וְנִשְׁגָב: כְּשֶׁאֶהְרֵן הִכְהִין עֲשֵׂה אֶת הָעֲבוּדָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הִנֵּה זֶה בְּעֹזְרַתָם שֵׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִשְׁפִּיעוּ עָלָיו מִקְדוּשְׁתָם. וּמֵאַחַר וּכְךָ, הִנֵּה, כַּאֲשֶׁר עֲשֵׂה אֶהְרֵן אֶת הָעֲבוּדָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, לֹא רַק לְבַדּוֹ עֲשֵׂה אֶת עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ, אֲלֵא גַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ עִמּוֹ, וְכֵאֵילוּ גַם הֵם עָשׂוּ אֶת הָעֲבוּדָה.

וְהַדְּבָר הַחֲשׂוּב בְּיוֹתֵר הוּא, שְׁכַאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל נִפְרְדִים מִקְדוּשְׁתוֹ שֵׁל אֶהְרֵן, דִּינָם הוּא כְּמוֹ הַמְטוֹת, שֶׁלְאַחַר שֶׁנִּפְרְדוּ מִמִּטָּהוּ שֵׁל אֶהְרֵן, שׁוּב לֹא פְּרַחוּ.

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, קֶרַח וְעֵדְתוֹ הִתְלוּנְנוּ לְפָנָי מֹשֶׁה, וְאָמְרוּ לוֹ: 'כָּל הָעֵדָה כָּלָם קְדוּשִׁים', וּמִדּוּעַ שֵׁלָא יְהִיָּה לָהֶם חֵלֶק וְנִחְלָה בְּעֲבוּדַת הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל בְּמִשְׁכָּן? וְזֹאת, כְּפִי שְׁכָתוֹב: "וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהְרֵן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם... כָּל הָעֵדָה כָּלָם קְדוּשִׁים וּבְתוֹכָם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְׂאוּ עַל קַהֵל ה'?"

וַיֵּשׁ לוֹמַר, שֶׁהַקֵּב"ה עֲשֵׂה אֶת נִס פְּרִיחַת מִטָּה אֶהְרֵן רַק לְאַחַר שְׁבַלְעִי אֶת מְטוֹת הַנְּשִׂאִים, כְּדִי לוֹמַר לְקֶרַח וּלְכָל עֵדְתוֹ, שֶׁלְכָל יִשְׂרָאֵל חֵלֶק וְשׁוֹתֵפוֹת בְּעֲבוּדַת הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל. אוּלַם, כָּל זֹאת, רַק בְּתַנְאֵי שְׁלֵא יְהִיוּ נִפְרְדִים וּמִפּוֹרְדִים מִמִּשְׁה וּמֵאֶהְרֵן, צְדִיקֵי הַדּוֹר.

"עֲשֵׂר שְׁמוֹר לְבַעְלֵיו לְרַעְתוֹ" (עַל פִּי "אוֹרָה שֵׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

אָמְרוּ חוֹז"ל בְּגִמְרָא, שֶׁעֲשִׂירוֹתוֹ שֵׁל קֶרַח הִיא שְׁגִרְמָה לוֹ לְרַדַּת לְבֵאֵר שַׁחַת, וְעַל-כֵּךְ אָמַר שְׁלִמָה הַמְלִיךְ (קַהֵלַת ה'), יב": "עֲשֵׂר שְׁמוֹר לְבַעְלֵיו לְרַעְתוֹ".

וְכְמוֹ שֶׁשְׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (פְּסָחִים קִיט'): "אָמַר רַבִּי חֲמָא בַר חֲנִינָא: שְׁלֵשׁ מִטְמוֹנוֹת הַטְּמִין יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם. אַחַת נִתְגַּלָּה

לקרחה. ואחת לאנטונינוס בן אסוריוס. ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבוא. (וזהו שפתוב) 'עשר שמור לבעליו לרעתו' – אמר ריש לקיש: זה עושרו של קרחה".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע סבב הקב"ה כן, שלקרחה יתגלה אוצר כל-כך גדול? נראה לבאר ענין זה על-פי המבואר בספרים הקדושים, שלפני שחטא קרחה וקם כנגד משה רבנו, היתה לו נשמה גדולה שמאירה את העולם, וכפי שמביא "אור החיים" הקדוש (קרחה): "והנה, בא קרחה להתחילף ענפי הקדושה, ולהפך הפהונה ממקומה, (ועל ידי כך) נפגמו ענפי הקדושה שבשרש נשמתו, שהיו כלן לשבת... (שכן), בתחילה היה נקרא קרחה 'טהור', בן יצהר – שהיה מאיר לעולם בפציה. בן קהת – שהיה מקהה שיני כל (ה)רואה גדולתו ומעלתו. בן לוי – שנתלוה מיום לידתו להקדוש ברוך הוא בכמה מעלות. ועכשיו, הענף עצמו, שנקרא קרחה, נפגם, ונעשה בו קורחה".

לפי זה נראה, כי מה שסבב הקב"ה, שקרחה יגלה את שלישי המטמון של יוסף במצרים הוא, כדי להעמיד את קרחה בנסיון של עושר, כדי שיוכל להתעלות בקדושה. ולכן, מן השמים הטילו על קרחה את הנסיון להתקדש ולא להנות כלל מכל העושר הרב שמצא, כפי שמצינו אצל יוסף הצדיק, שבהיותו מלך מצרים לא נתפתה מכל הרכוש הרב שהיה לו. וכן מצינו גם אצל רבנו הקדוש (רבי יהודה הנשיא), שזכה לעשירות, כמבואר בגמרא (גיטין נט'): "מימות משה ועד רבי (=רבנו הקדוש), לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד". ועוד אמרו חז"ל בגמרא על אנטונינוס ורבנו הקדוש (ברכות נו'): "שלא פסקו משלחן לא צנון ולא חזרת ולא קישות, לא בימות החמה ולא בימות הגשמים". (כלומר, שהיה לרבנו הקדוש, רבי יהודה הנשיא, שפע רב טוב כל ימות השנה). ובכל זאת העידו עליו בגמרא (כתובות קד'): "בשעת פטירתו של רבי, זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה, (ו)אמר: רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה, ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה". ולכן, אם קרחה היה נוהג במטמון שגלה כפי שנהג רבנו הקדוש, שלא להנות כלל מכל הרכוש הזה אפילו באצבע קטנה, היה זוכה למדרגות גדולות ונשגבות...

אולם, כאשר לא הצליח לעמוד בנסיון של העושר, נפל "מאגרא רמה לבירא עמיקתא", משום ששקע בתאות הממון של עושרו הגדול. ומאחר ו"עבירה גוררת עבירה", רדף גם אחרי הכבוד, ברצותו להיות הפהן הגדול, והתקיים בו מה שדרשו חז"ל, "עשר שמור לבעליו לרעתו".
"כל העדה כלם קדשים ובתוכם ה"

הגאון רבי יואל סירקיס הידוע בכינוי הב"ח (על ספרו בית חדש, לארבעת הטורים של רבנו יעקב בן אשר) הוכתר בשנת שע"ט (1619) כרבה של קראקא, עיר ואם בישראל, ובירת גאליציה המערבית. באחד ממסעותיו ביישובי המחוז נודמן הב"ח אצל רב אחד בעירה הסמוכה לקראקא. בדרפם של תלמידי חכמים, החלו הרבנים לשוחח בדברי תורה. אולם, למגינת לבו עמד הב"ח מיד על העובדה המצערת, שבעל-שיחו אינו מוצא ידיו ורגליו בתלמוד ובפוסקים, ואף אינו מסוגל לפסוק "שאלת חכם" כדת וכדין. הרבין עצמו הב"ח לעבר מארחו, ואמר לו: סבורני, שעלינו לעשות חליפין בכסאות הרבנות. אתה תשמש ברבנות בעירי, קראקא, ואילו אני אטול את כהונת הרב בעירה שלך.

לשמע הדברים הללו, נתפעם לבו של רב המקום על ה"מחמאה" ששמע זה עתה מפי אחד מגדולי הדור, ולא נתקרה דעתו עד ששאל את האורח המכובד: האמנם סבור כבודו שעלינו להתחלף בתפקידי הרבנות? אמת ויציבו! – השיב לו הב"ח בפנים רציניות – וכל זאת מהטעם הפשוט, שבקהילה שלנו בקראקא "כל העדה כלם קדשים"... שכן, בתי המדרש מלאים בתלמידי חכמים מפקר עד ערב, תלמידים שהם למדנים מופלגים. ומי שיש לו לשאול "שאלת חכם", אינו מתקשה לקבל פסק הלכה בכל שאלה של איסור והיתר, ובכל בעיה של דיני ממונות. ופיון שפך, אפשר להושיב על כסא הרבנות בעיר קראקא גם מי שלא בקי די הצורך בתלמוד ובפוסקים. אולם, בעירה הקטנה הזו לא מצויים כמעט למדנים ותלמידי חכמים, הבקיאים בתורה ובהלכה. לכן, קהילה זו זקוקה לרב, שהוא גדול בתורה, היודע להורות ליחיד ולציבור, ומסוגל לפסוק לתושבי המקום בכל שאלה ובכל דין...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"בֹּרָא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאתֵינוּ". (ישעיה נז, יט')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

(תשובה" בקפיצות 7. "לרחוק" אותיות "לקורח")

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵט: 19:21

עֲרַשׁ"ק כִּט' סִיוֵן תִּשְׁע"ז (23.6.17) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 20:35 (ר"ת 21:17)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלה הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מֹשֶׁה וְתוֹרָתוֹ אֱמֶת" (על פי "אֹרֶה שֶׁל תוֹרָה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל עוֹנְשָׁם שֶׁל קֶרַח וְכָל עֲדָתוֹ, כְּתוּב בַּגְּמָרָא (פְּנֵה־רִין קי', מתיורגם): "אָמַר רַבֵּה בְּרַחֲמֵי: פַּעַם אַחַת הִלְכְּתִי בְּדַרְךָ. אָמַר לִי סוּחַר יִשְׁמַעְאֵלִי: בֵּא וְאַרְאֶה לְךָ אֶת הַבְּלוּעִים שֶׁל קֶרַח. הֲלֹךְ וְהִרְאֶה לִי שְׁנֵי בְּקִיעִים שֶׁהֵיָה יוֹצֵא מֵהֶם עֶשֶׂן... אָמַר לִי אוֹתוֹ הַיִּשְׁמַעְאֵלִי: הִקְשֵׁב (לְקוֹלוֹת שֶׁנִּשְׁמָעִים מִבְּטֵן הָאֲדָמָה). (וְאַחַר שָׁאֵל אוֹתִי): מָה שִׁמְעַתָּ? וְשִׁמְעַתִּי שְׁהִיו אוֹמְרִים כֹּךְ: 'מֹשֶׁה אֱמֶת וְתוֹרָתוֹ אֱמֶת וְאַנְחֵנוּ שִׁקְרָנִים'..."

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ קֶרַח וְעֲדָתוֹ אוֹמְרִים דּוֹקָא "מֹשֶׁה וְתוֹרָתוֹ אֱמֶת"?

נִקְדִּים לְהִבִּיא מָה שִׁמְצִינוּ בַּמְדְּרָשׁ (ב"ר ח' ה'): "אָמַר רַבִּי סִימוֹן: בְּשַׁעֲה שֶׁבֵּא הַקַּב"ה לְבְרוּא אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן, נִעְשׂוּ מִלְּאֲכֵי הַשֶּׁרֶת פִּיתִים וְחִבּוּרוֹת חִבּוּרוֹת, מֵהֶם אוֹמְרִים: אֵל יִבְרָא (הָאָדָם), וּמֵהֶם אוֹמְרִים: יִבְרָא (הָאָדָם). הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (=זֶהוּ שְׁכַתּוּב) (תְּהִלִּים פה'): 'חֶסֶד וְאֱמֶת נִפְגְּשׁוּ צְדָק וְשְׁלוֹם נִשְׁקוּ'. (ה) חֶסֶד אוֹמַר 'יִבְרָא (הָאָדָם)', (מִכִּיּוֹן) שֶׁהוּא גּוֹמֵל חֶסֶדִים, וְ(ה) אֱמֶת אוֹמַר (ת) 'אֵל יִבְרָא (הָאָדָם)', (ש) כֵּן כָּל שִׁקְרִים. (ו) אֵילוּ (ה) צְדָק אוֹמַר 'יִבְרָא (הָאָדָם)'. (ש) כֵּן הוּא עוֹשֶׂה צְדָקוֹת, (ו) שְׁלוֹם אוֹמַר 'אֵל יִבְרָא (הָאָדָם)', דְּכִלְיָה קִטְטָה (= כָּלוּ מְרִיבָה)". הַחִידוּשֵׁי הַרִ"ם, בְּסִפְרוֹ "סִפְרֵי הַזְכוּת" (דף פג) מְבָאֵר, שְׂדוּד הַמְּלָךְ, בְּאוֹמְרוֹ (תְּהִלִּים קיט', קס'): "רֵאשׁ דְּבַרְךָ אֱמֶת", הַתְּכּוֹן עַל רֵאשׁ/הַפְּתִיחָה שֶׁל עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, הַמְּשַׁנָּה וְהַגְּמָרָא, שֶׁהֵן רֵאשֵׁי תִיבוֹת "אֱמֶת".

הִנֵּה, עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, שְׂרֵשׁ הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתְּב, מִתְחִילוֹת בְּאוֹת א': "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ". הַמְּשַׁנָּה מִתְחִילָה בְּאוֹת מ' (בְּרִכוֹת ב'): "מֵאִימַתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמֵעַ בְּעֶרְבִית". וְאֵילוּ הַתְּלֻמוֹד מִתְחִיל בְּאוֹת ת' (שָׁם): "תִּנְא הֵיכָא קָאִי". וְכֹאשֶׁר נִצְרַף אוֹתִיוֹת אֵלוֹ: "אֲנֹכִי, מֵאִימַתִּי, תִּנְא" – נִקְבַּל אֶת הַמְּלָה "אֱמֶת", וְזֶהוּ "רֵאשׁ דְּבַרְךָ אֱמֶת".

וְכֵן מוּבָא ב' "פְּרִי לְצַדִּיק" לְהַג"ק רַבִּי צְדוּק הַפְּהֵן זִיע"א, בְּשֵׁם רַבּוֹ (ל"ג בְּעִמְרָה): "וְשִׁמְעַתִּי מִרְבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ זְצוּק"ל: 'רֵאשׁ דְּבַרְךָ אֱמֶת', דְּתוֹרָה שֶׁבְּכַתְּב, דְּשׁוֹרְשָׁה הָעֶשֶׂר הַדְּבָרוֹת מִתְחִיל בְּ(אוֹת) א', 'אֲנֹכִי'. וְהַמְּשַׁנָּה מִתְחִילָה בְּ(אוֹת) מ' – 'מֵאִימַתִּי'. וְהַגְּמָרָא בְּ(אוֹת) ת' – 'תִּנְא הֵיכָא קָאִי'. וְהוּא עַל דְּרַךְ מָה שְׂדַרְשׁוּ בַּמְדְּרָשׁ (ב"ר א' ב', וְגַם בַּגְּמָרָא, שֶׁבֵּת נה'): 'וְחוֹתְמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא 'אֱמֶת', דְּאֵלְפָּ (=א') הוּא רֵאשׁ הָאוֹתִיוֹת, הֵ-מ' אֲמַצְעִיתוֹ, וְהֵ-ת' סוּפֵן שֶׁל א"ב, עַל שֵׁם 'אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן'".

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, חוֹתְמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, "אֱמֶת", מוּפִיעַ גַּם בְּהַתְּחִלַּת הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתְּב, בְּכַתּוּב: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים" – סוּפֵי תִיבוֹת "אֱמֶת". וּמִכָּאֵן נִמְצְאוּ לְמִדִּים, שֶׁבְּחוֹתְמוֹ שֶׁל הַמְּלָךְ/הַקַּב"ה ("אֱמֶת") נִפְתְּחוּ גַם הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתְּב וְגַם הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה ("אֲנֹכִי, מֵאִימַתִּי, תִּנְא") – לּוֹמַר לְךָ, שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ אֱמֶת, וְתוֹרָתוֹ אֱמֶת. וְעַל-כֵּן אָנוּ מְבָרְכִים: "אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ".

וְעַתָּה, בֵּא וְרֵאֵה, שְׁאֲמַנָּם לְמֵרְאִית עֵין חֶלֶק קֶרַח עַל מֹשֶׁה רַבְּנוּ, שֶׁהֵיָה כְּאִמּוֹר רֵאשׁ וְרֵאשׁוֹן לְכָל חֲכָמֵי הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה. אוֹלָם, בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר כְּפַר גַּם בְּתוֹרָה שֶׁבְּכַתְּב, וְאָמַר "אֵין תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם", כְּפִי שְׁמוּבָא בַּמְדְּרָשׁ (מְדְרָשׁ רַבֵּה קֶרַח יח', ג'): "מָה כְּתוּב לְמַעְלָה (=בְּסוּף הַפְּרָשָׁה הַקּוֹדֶמֶת)? 'דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְעִשׂוּ לָהֶם צִיצִית... וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכִּנָּף פֶּתִיל תְּכֵלֶת'. (לְכֹן) קִפֵּץ קֶרַח וְאָמַר לְמֹשֶׁה: טְלִית שְׁכֵלָה תְּכֵלֶת, מָהִי שְׁתֵּהא (=הָאֵם הִיא) פְּטוּרָה מִן הַצִּיצִית (=מִהַחוּט שֶׁל הַתְּכֵלֶת)? אָמַר לוֹ (מֹשֶׁה): חֲטִיבַת בְּצִיצִית (=חֲטִיבַת חוּטוֹ שֶׁל תְּכֵלֶת). אָמַר לוֹ קֶרַח: טְלִית שְׁכֵלָה תְּכֵלֶת אֵין פּוּטְרַת עֲצָמָה, (ו) אַרְבַּע חוּטִין (שֶׁל תְּכֵלֶת) פּוּטְרוֹת אוֹתָהּ?... בְּאוֹתָהּ שַׁעָה אָמַר קֶרַח: אֵין תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְלֹא מֹשֶׁה נָבִיא, וְלֹא אַהֲרֹן כֹּהֵן גְּדוֹל..."

וְהִבִּיאור בְּזֶה הוּא, שְׁמֵאחַר וּמִקְרָא מְלֵא דְּבַר הַכְּתוּב (שְׁמוֹת יב', מט'): "תּוֹרָה אַחַת יְהִיָה לְאַזְרַח וְלִגְר וְלִגְר בְּתוֹכְכֶם". וְכֵן כְּתוּב עוֹד (בַּמְדְּבַר טו', טז): "תּוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט אֶחָד יְהִיָה לָכֶם וְלִגְר הַגֵּר אִתְּכֶם". נִמְצָא, שְׁאֵם לֹא נִאֲמִין וְנִשְׁמַע בְּקוֹל חֲכָמֵי הַתּוֹרָה, וְכָל אֶחָד יִפְרֵשׁ אֶת הַתּוֹרָה, כְּפִי שְׁעוֹלָה עַל דְּעַתּוֹ, הַרִי יְהִיו כְּמָה תּוֹרוֹת, וְלֹא תּוֹרָה אַחַת. וְכְפִי שֶׁהַזְּהִיר הַכְּתוּב בְּתוֹרָה (דְּבָרִים יז', יא'): "לֹא תִסּוּר מִן הַדְּבַר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יְמִין וּשְׁמֵאל".

וכפי שבאר גם "החינוך" וכתב בלשונו הזכה (מצוה תצו): "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ואמר זכרונם לברכה בספרי: 'לא תסור', זו מצות לא תעשה: (ו) משרשי המצוה לפי שדעות בני אדם חלוקין זה מזה, לא ישתוו לעולם הרבה דעות בדברים, וידע אדון הכל ברוך הוא שאלו תהיה כונת כתובי התורה מסורה ביד כל אחד ואחד מבני אדם, איש איש כפי שכלו יפרש כל אחד מהם דברי התורה כפי סברתו, וירבה המחלוקת בישראל... על כן, אלהינו שהוא אדון כל החכמות... צונו להתנהג בה על פי הפרוש האמתי המקביל לחכמינו הקדמונים עליהם השלום... שנשמע אל החכמים הנמצאים... (ש) יגעו כמה יגיעות בימים ובלילות להבין עמק (התורה הקדושה)".

והנה, כבר שנינו במשנה (אבות ד, ב'): ש'**עבירה גוררת עבירה**'. לכן, בגלל שחלק קרח על משה רבנו, אדון כל הנביאים, שהוא ראש וראשון לכל חכמי התורה שבפעל-פה, נתקיימה "**עבירה גוררת עבירה**", וכפר לא רק בתורה שבפעל-פה, אלא גם בתורה שבכתב, באומר, "אין תורה מן השמים". דהינו, לא רק שאין תורה מחכמי התורה בארץ, אלא גם התורה שבכתב איננה מן השמים, רחמנא ליצילן.

וימעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין את הטעם לכך שקרח ועדתו מצדיקים עליהם את הדין מבטן האדמה, ואומרים "משה אמת ותורתו אמת". שכן, בכך הם מגלים דעת, ש"משה", שהוא ראש וראשון לחכמי התורה שבפעל-פה בכל הדורות, "ותורתו", שהיא התורה שבכתב, שמסר לנו בסיני - הן אמת - וגם הפירושים והביאורים בתורה שבפעל-פה הם "אמת" - ראשי תיבות "אנכי, מאימתי, תנא". שכן, רק על-ידי התורה שבכתב המתפרשת על ידי התורה שבפעל-פה, נשלם חותמו של הקב"ה - שהוא "אמת".

"וידבר (משה) אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו"

על הכתוב, "בקר וידע ה' את אשר לו", שואלים חז"ל, מדוע דחה משה את קרח ועדתו, וצוה לחפות עד הבקר?

המהר"ם שיף הסביר ענין זה, ואמר: הרי פתוב בגמרא (יומא עה): "המן היה מגיד לכל מה ש"בחורין ובסדקין" (=כל הנסתרות). שכן, לצדיקים המן היה יורד על פתח ביתם, לבינוניים יותר רחוק, ואילו לרשעים המן היה יורד רחוק מאד מפתח ביתם. וכך כלם ידעו מי צדיק, מי בינוני ומי רשע. על-כן, כאשר אמר קרח למשה "כי כל העדה כלם קדשים", ענה לו משה רבנו: אין בעיה! "בקר וידע ה' את אשר לו". דהינו, מחר בבקר, ברדת המן, נראה מי הצדיק ומי הרשע...

החיד"א הקדוש מפרש ענין זה לפי דרכו, ואומר: הנה, ידוע שפיוס הרביעי לבריאה נבראו המאורות - השמש והירח. וידוע מה שאמרה הלבנה, שאי-אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד. ולכן אמר לה הקב"ה: "לכי ומעטי את עצמך", ואכן מעטה הלבנה את עצמה.

על-כן, אומר החיד"א, כך צריך להיות בכל בית בישראל, שהאיש הוא השורר בביתו כמלך וכפחמה ברקיע. ואילו אשתו תהא כלבנה הממעטת את עצמה, ומקבלת מהחמה, שרק אז יעלה זיווגם יפה. על-פי זה יאיר לנו להבין גם את הכתוב בגמרא (ברכות ח'): בארץ ישראל, נהגו לשאול אדם שנשא אשה: "מצא" או "מוצא"? והכונה בכך היתה, האם התקיים בחתן הפתוב במשלי (יח, כב) "**מצא**" ("מצא אשה - מצא טוב"), או התקיים בו "**מוצא**" (קהלת ז, כו), "ומוצא אני מר ממות את האשה"?

וכתב המהרש"א (חידושי אגדות), ש"**איש**" בגמטריה הוא 311, ואילו "**אשה**" בגמטריה 306, פחות ב-5 ממנין האיש. והרמז הוא, שאם האשה מכניעה את עצמה לפני בעלה, שהיא פחות ממנו לקים את ציווי הקב"ה (שאמר אל האשה (בראשית ג, טז) "והוא ימשל בך") - הנה, אז מתקיים בהם הכתוב "מצא אשה" (=306) מצא טוב". (שהרי "אשה" (=306), היא פחות מאיש (=311)). אולם, כאשר אין האשה מכניעה את עצמה לפני בעלה, והיא רוצה להיות שוה לו (=דוגלת ב"שויון זכויות"), אז מתקיים הפסוק: "ומוצא אני מר ממות את האשה" (=311). (כאן מדויק הפסוק לומר "**האשה**" (=311), שהיא גמטריה השוה ל"**איש**" (=311)). והנה, קרח טען "כי כל העדה כלם קדשים... ומדוע תתנשאו על קהל ה'", ועל-כך ענה לו משה רבנו "בקר וידע ה' את אשר לו". דהינו, מחר בבקר, כאשר תזרח החמה, תראה שהיא מולכת לבדה, ומזה תלמד שאי-אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, שהרי הקב"ה מנה רק אחד להיות ראש לכל בני ישראל...

"בית מלא ספרים"

לגאון רבי עקיבא איגר היה בבית אוצר ספרים גדול. ידוע הדבר, שלא היה מניח בארון שום ספר לפני שלמד אותו מתחילתו ועד סופו, וידע אותו בעל-פה. עם זאת, היה נוהג מידי לילה, טרם עלותו על צוועו, לגשת לארונות הספרים ולשפוף לפנייהם נחלי דמעות חמות. כשנשאל על-ידי חסידיו, מדוע הוא נוהג כך, השיב להם: מבקש אני מחילה מהספרים וממחבריהם, על שלא עלה בידי ללמוד בהם באותו היום, משום שהייתי טרוד בלימוד אחר, ומשום שעניתי לשואלים אותי דבר של הלכה. שבת שלום לכל בית ישראל!

נא לשמור על קדושת הגיליון!

”בֹּרֵא גֵיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהַ וּרְפָאתָיו”. (ישעיה נז, יט)

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:21

(”תשובה” בקפיצות 7. ”לרחוק” אותיות ”לקורח”)

פְּרֻשַׁת הַשַּׁבּוּעַ: קֶרַח

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:35 (ר”ת 21:17)

ערש”ק כט’ סיון תשע”ז (23.6.17) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: ”וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל” (לקבלת העלון בדוא”ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם מִהֶפְכַּת אוֹתָם (=את קרח וְכָל עֲדָתוֹ) הִגִּיהֶנוּם, כְּבֶשֶׂר (שְׁמַתְבְּשֵׁל) בְּתוֹךְ הַקְּלַחַת (=קִדְרָה)”

עַל הַכְּתוּב בְּפֶרֶשְׁתָּנוּ (טו, לב): ”וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתַּבְלַע אֹתָם וְאֶת בְּתִיחֵם וְאֶת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקֶרַח וְאֶת כָּל הָרְכוּשׁ”, הַעִיר הָאֲדוּמוֹר רַבִּי שְׁלוֹם רוֹקַח מִבְּעֵלֹז: קֶרַח וְעֲדָתוֹ נִעְנְשׁוּ כְּאֵן מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה: הֵם חָטְאוּ בְּפִיחֵם – בַּהֲשַׁמְעַת לְשׁוֹן הָרַע וּבַהוֹצֵאת דְּבַר עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן – לְכֵן נִגְזַר עֲלֵיהֶם כְּעֹנֶשׁ: ”וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ”.

וְהִנֵּה, עַל עוֹנֶשׁם שֶׁל קֶרַח וְכָל עֲדָתוֹ, כְּתוּב בְּגִמְרָא (סְנֵהֲדִין קי, מְתוּרָגִם): אָמַר רַבָּה בְּרַחֲמֵי חֲנָה: פַּעַם אַחַת הִלְכְּתִי בְּדֶרֶךְ. אָמַר לִי סוּחַר יִשְׁמַעְאֵל: בֵּא וְאַרְאֶה לְךָ אֶת הַבְּלוּעִים שֶׁל קֶרַח. הֵלֶךְ וְהִרְאָה לִי שְׁנֵי בְּקִיעִים שֶׁהֵיחָה יוֹצֵא מֵהֶם עֵשֶׂן. לָקַח גִּיזָה שֶׁל צִמָּר, הִרְטִיב אוֹתָהּ בְּמַיִם, וְהוֹשִׁיב אוֹתָהּ בְּרֹאשׁ רֹמְחוֹ, וְהִעֲבִיר אוֹתָהּ דֶּרֶךְ שְׁנֵי הַבְּקִיעִים, וְנִשְׂרָף אוֹתוֹ הַצִּמָּר. אָמַר לִי אוֹתוֹ הַיִּשְׁמַעְאֵל: הַקֶּשֶׁב (לְקוּלוֹת שֶׁנִּשְׁמָעִים מִבְּטֵן הָאֲדָמָה). (וְאַחַר שָׁאֵל אוֹתִי): מַה שְׁמַעְתָּ? וְשִׁמַּעְתִּי שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים כֹּךְ: ’מֹשֶׁה אָמַת וְתוֹרְתוֹ אָמַת וְאַנְחָנוּ שְׁקֶרְנִים’. אָמַר לוֹ הַיִּשְׁמַעְאֵל: כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם מִהֶפְכַּת אוֹתָם (=את קרח וְכָל עֲדָתוֹ) הִגִּיהֶנוּם, כְּבֶשֶׂר (שְׁמַתְבְּשֵׁל) בְּתוֹךְ הַקְּלַחַת (=סִיר, קִדְרָה). (וְהֵם) אוֹמְרִים כֵּן, ’מֹשֶׁה אָמַת וְתוֹרְתוֹ אָמַת וְהֵם שְׁקֶרְנִים”.

וְהִנֵּה, מְצִינּוֹ בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ בַּחֲיִי, שְׁעֵנִין זֶה שֶׁל גִּיהֶנוּם, הַמְהַפְּכַת אֶת קֶרַח וְעֲדָתוֹ כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם כְּמוֹ בֶּשֶׂר בְּתוֹךְ קִלְחַת, קָיָם גַּם אֲצֵל הַרְשָׁעִים בְּגִיהֶנוּם, וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבְּנּוּ בַּחֲיִי (בְּרֵאשִׁית ג, כד): ”אֶת הַכְּרָבִים וְאֶת לֵהַט הַחֶרֶב הַמַּתְהַפְּכַת... וַיִּתְּכֵן לְפָרֵשׁ כִּי הַכְּרָבִים הֵם מְלֹאכִים הַמְמוּנִים עַל ז’ מְדוּרֵי גִיהֶנוּם... וַיְהִיחָה בִּיאוֹר הַכְּתוּב: אֶת הַכְּרָבִים הַמְמוּנִים עַל לֵהַט הַחֶרֶב הַמַּתְהַפְּכַת, כִּי לֵהַט הוּא (=פִּירוּשׁוֹ) גִּיהֶנוּם, שֶׁהַרְשָׁעִים מַתְהַפְּכִים בָּהּ כְּבֶשֶׂר בְּתוֹךְ קִלְחַת (=קִדְרָה)”.

וְכֵן מְצָאנוּ בְּ”סֵפֶר הַחֲסִידִים” (סִימָן רמא): ”צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ (לְבְנֵי הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה), כְּדִי שִׁיתְפַּלֵּל (ו) עַל הַמֵּתִים. שֶׁהָרִי, מֹשֶׁה הַתְּפַלֵּל עַל עֲצָמוֹת יְהוּדָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לג, ז): ’שְׁמַע ה’ קוֹל יְהוּדָה...’. (וְאַף עַל אֱלוֹ) שֶׁכָּבַר מֵתוֹ, (ו) כְּבָר עֲבָרוּ יב’ חֹדֶשׁ, צְרִיךְ לְהַתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ, כִּי מִהֶפְכִים אֵשׁ גִּיהֶנוּם (כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם), שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סו, כג): ’וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבוֹא כָּל בֶּשֶׂר’. וְכַתִּיב (שָׁם כד) ’וְאַשֶׁם לֹא תִכְבֶּה’ – הָרִי בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ מִהֶפְכִים (אֶת הַרְשָׁעִים) בּוֹ (=בְּתוֹךְ הַקְּלַחַת)”. (עַל פִּי ”אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה” לְהַרְהַ”ק פִּינְהָס פְּרִידְמָן)

”פִּי הָאָרֶץ, וּפִי הַבְּאֵר, וּפִי הָאֲתוֹן”

שְׁנֵינּוּ בְּמִשְׁנֵה (אָבוֹת ה, ר): ”עֲשֹׂרָה דְּבָרִים נִבְרָאוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְאֵלוֹ הֵן: פִּי הָאָרֶץ, וּפִי הַבְּאֵר, וּפִי הָאֲתוֹן...”. דְּהֵינּוּ, שְׁלֹשָׁה בְּרִיאוֹת נִפְלְאוֹת שֶׁל פְּתִיחַת פִּיּוֹת בְּרָא הַקֹּב”ה בְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: ”פִּי הָאָרֶץ, וּפִי הַבְּאֵר, וּפִי הָאֲתוֹן”.

הַגַּה”ק בְּעַל הַ”בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר” מִבִּיא בְּסִפְרוֹ ”דְּבָרִים נְחֻמְדִים” דָּבָר נִפְלָא, בְּשֵׁם חוֹתְנוֹ (הַמְקוּבֵּל הָאֱלֹקִי רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ מְזִידִיטְשׁוּב זִיע”א), וְכֹךְ הוּא כּוֹתֵב: ”פִּי הָאָרֶץ פִּי הַבְּאֵר (ו) פִּי הָאֲתוֹן, שֶׁלִּשְׁתֵּן מְסוּדְרִין בְּ–ג’ פְּרָשִׁיּוֹת בְּתוֹרָה כְּסִדְרָה. ’פִּי הָאָרֶץ’ בְּפֶרֶשׁת ’קֶרַח’, ’פִּי הַבְּאֵר’ בְּפֶרֶשׁת ’חֶקֶת’, וְ”פִי הָאֲתוֹן” בְּפֶרֶשׁת ’בְּלָק’. וְשִׁמַּעְתִּי מִכְּבוֹד חוֹתְנִי הַקְּדוּשׁ מֵהַר”ה (=רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ) זְצִלָּה”ה מְזִידִיטְשׁוּב, שֶׁמָּה שֵׁישׁ בְּקִבְלַת הַקְּדוּמוּנִים (סְגוּלָה) לְהִעֲבִיר מַחְשְׁבֵה זָרָה בְּ(עַת) (ה)תְּפִילָּה, (הוּא) לּוֹמֵר ’פִּי פִּי פִּי’, עַל (ה)פִּיּוֹת הַנ”ל (פִּי הָאָרֶץ פִּי הַבְּאֵר פִּי הָאֲתוֹן)...”.

וְהִנֵּה, סְגוּלָה זֹאת לּוֹמֵר ”פִּי פִּי פִּי”, שֶׁהִיא כְּאֲמוֹר סְגוּלָה לְהִעֲבִיר אֶת הַמַּחְשְׁבֵה הַזָּרָה בְּשַׁעַת הַתְּפִילָּה, מִבִּיא גַם הַ”מְגִן אֲבֵרָהֶם” (או”ח סִימָן צח, ס”ק א): ”הַמַּתְפַּלֵּל, צְרִיךְ שִׁיכּוֹן בְּלִבּוֹ פִּירוּשׁ הַמְּלוֹת (=הַמְּלִים) שְׁמוּצֵיא בְּשַׁפְּתָיו, וַיִּחְשׁוּב כְּאִילוֹ שְׁכִינָה כְּנֶגְדּוֹ, וַיִּסִּיר כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת אוֹתוֹ, עַד שֶׁתִּשְׁאַר מַחְשְׁבָתוֹ וּכְפֻנְתּוֹ זָכָה בְּתְפִילָּתוֹ... (ו)כְּתוּב בְּסִפְרַת הַגֵּן’ (סוּף יוֹם שְׁנִי), (שְׁכָדִי) לְבִטֵּל מַחְשְׁבֵה רָעָה בְּשַׁעַת הַתְּפִילָּה, יֹאמֵר ג’ פְּעָמִים פִּי פִּי פִּי, וְאַחַר יְרוּק ג’ פְּעָמִים, וְלֹא יְרוּק לְגִמְרֵי...”.

בְּעֵינֵין זֶה מְבוֹאֵר בְּ”מִשְׁנֵה בְּרוּרָה” (שָׁם ס”ק ב’), שֶׁסְּגוּלָה זוֹ שֶׁהִבִּיא סִפְרַת הַגֵּן, לְהַזְכִּיר ג’ פְּעָמִים פִּי פִּי פִּי, וְהוֹסִיף

בסוגריים כי "פי" הוא ראשי תיבות פלטי יוסף, דהם (=שהם) התגברו על יצר לבם, וכדאיתא בסנהדרין דף כ'...". (כידוע, פלטי בן ליש היה בעלה של מיכל בת שאול לאחר נישואיה הראשונים לדוד. במדרש מסופר, כי אף שפלטיאל בן ליש היה נשוי למיכל, הוא התנהג כאילו היתה מיכל אשתו של דוד. ולכן, אף שגר איתה בבית אחד למשך תקופה ארוכה, לא קרב אליה. בגמרא (סנהדרין יט) משבחים את פלטי על-כך. שכן, היה זה מעשה גבורה לאורך זמן (9 שנים). וכך אומרת הגמרא: "אמר רבי יוחנן: 'פלטי' שמו, ולמה נקרא שמו 'פלטיאל'?" שפלטו אל מן העבירה. מה עשה (פלטי), נעץ חרב בינו לבינה (=בינו לבין מיכל), (ו)אמר: כל העוסק בדבר זה (=יחסי אישות), ידקר בחרב זה").

המקור לכך הוא מהספר "שורשי השמות" למקובל האלקי רבי משה זכותא (הרמ"ז) זיע"א, אשר קבל מרבו, עד האריז"ל, וזו לשון קודשו: "פי – שם זה הוא שם אדיר וקדוש, ופוחו להינצל ממקרה לילה ומהרהורים רעים, (על-ידי) (ש)תאמר פסוק (תהילים קמט, ו) 'רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם', ג' פעמים, ותכון כי 'פיפיות' הם ג' פיות... כנגד ג' צדיקים – יוסף, בעז, פלטי. כי ראשי תיבות וסופי תיבות (של יוסף) – הרי 'פי'. וכן פלטי. ובעז נאמר בו (רות ג, ח) 'ולפת' – ב' (ה)אותיות (ה)אמצעיות (הן) 'פל'. ואחר כן יאמר: יהי רצון מלפניך, ה' (בניקוד שמירה), אלקינו ואלקי אבותינו, כשם שהצלת ג' צדיקים אלו מעבירה, כך תציל אותי, אני פלוני בן פלוני... וירוק (=ירק) ג' פעמים... ויאמר בכל פעם 'פי', ויכון למה שכתבנו (לעיל), ויסיר הרהורים רעים". (וכתב ה"מגן אברהם", שאין צריך לירוק בפועל ממש, אלא מספיק שיוציא קצת לשונו של פ' פעמים).
"ויכפר על העם"

צריכים אנו לדעת, שכפרה צריך לעשות בכסף מלא. שכן, "כפרה" בגמטריה 305. ו"כסף" באותיות מלא (פ"ף סמ"ך פ"ה) גם כן עולה ל-305. וזאת, כדי לומר לך שהכפרה על ישראל נעשית בכסף מלא.
"והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה ארג"

התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי (=רשב"י) כותב בזוהר הקדוש: "בא וראה ההיא מלה היוצאת מפה האדם עולה למעלה למעלה, ומעוררת התעוררות מלמעלה, או לטוב או לרע".
מדברי הזוהר הקדוש אנו למדים, כמה גדול כח הדיבור של איש ישראל, שעל-ידי דיבורו הוא קובע איזו השפעה תרד לעולם. שכן, בזמן שהוא מדבר רק דיבורי קדושה, הרי הוא גורם לכך שתתד השפעה טובה לעולם הזה. וחס וחלילה, כאשר הוא מדבר דיבורים אסורים, הרי הוא גורם, חס וחלילה, שתתד השפעה רעה...
ולכן, אומר הזוהר הקדוש (שלח קעה), כבר בבקר, כאשר האדם קם משנתו, מזהירים אותו המלאכים, ואומרים לו "נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה".

בא וראה מה שכותב האריז"ל (ליקוטי תורה, "עקב"), שכל דיבור היוצא מהאדם הוא חלק מנשמתו. לכן צריך להקפיד, שלא לדבר דברים בטלים, שהרי האדם מפסיד בכך חלק מנשמתו. ועוד אומרים חז"ל, שמכל דיבור ודיבור שיוצא מפיו, בורא האדם סניגורים, או חלילה קטגורים. אם כך, מי לא יחרד לפני שמוציא דיבור מפיו, בזוכרו שהוא הולך לברוא מלאכים טובים, שילמדו עליו זכות, או, חלילה, מלאכים רעים שיקטרגו עליו.
ומה נוראים הם דברי הזוהר הקדוש (פקודי רמט, ב, מתורגם): "...כל אלו שהוציאו מפיהם דבר שאינו צריך, ומטנפים פיהם – מחרימין אותם, והוא עומדים בחרם ארבעים יום, ותפילתם אינה מקובלת, ואינם נכנסים למחיצת הקב"ה, אלא עומדים נזופים בחוץ".

על-כן, צריך שכל דיבור ודיבור היוצא מהפה יהיה "מעשה ארג", כמו שכתוב בתורה (שמות כח, לב): "והיה פי ראשו בתוכו שפה... מעשה ארג". שהרי, ישראל נקראים תולעת, כמו שכתוב (ישעיה מא, יד): "אל תיראי תולעת יעקב". ומה תולעת, אין כוחה, אלא בפיה – כן ישראל, אין כוחם, אלא בפיהם.

ולכן, כמו שיש מיני תולעים, שאורגים מיני משי בפיהם, ומהם עושים לבושי מלכות, כך צריך להיות הפה של ישראל "מעשה ארג", שעל-ידי הדיבור יארגו לו בשמים לבושים, שהם "חלוקי רבנן" (=לבוש לנשמה בגן עדן).
"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיכם ואת כל האדם אשר לקרח"

מסופר על הגה"ק רבי עמרם חסידא זיע"א, שבהיותו כבן שש שנים נטפל אליו ערל אחד, ולקח ממנו בכח את הטלית-קטן שלבש על בגדיו. הילד החל לבכות ולצרוח בקול מר, ולא הסכים בשום אופן לזוז מהמקום, עד שהביאו לו טלית-קטן אחר. ואז, מתוך אנוחצער אמיתית ורונית כאב, פלט הנער: "הלואי ויבלע הגוי הזה באדמה...". לא עברו ימים רבים, והקול נשמע בעיר, שאותו גוי נפל לבור עמוק, ואיבריו התרסקו. כששאלו את עמרם הקטן, מה ראה לגלגל עליו דוקא קללה זו, שיבלע באדמה, השיב: גם קרח, שלגלו על מצות ציזית, נבלע באדמה... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בֹּרֵא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאתָיו". (ישעיה נז, יט')

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח

(תשובה בקפיצות 7. "לרחוק" אותיות "לקורח")

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 19:21

עֲרַשׁ"ק כַּט' סִיּוֹן תַּשַּׁע"ז (23.6.17) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:35 (ר"ת 21:17)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל מַחְלֻקַת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם – סוּפָה לְהִתְקַיֵּם... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

חז"ל אמרו בפרקי אבות (ה, י): "כל מחלוקת שהיא לשם שמים – סופה להתקיים, ושאונה לשם שמים – אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת לשם שמים? זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאונה לשם שמים? זו מחלוקת קרח וכל עדתו". הנה, חז"ל העמידו את מחלוקת הלל ושמאי מול מחלוקת קרח וכל עדתו. שכן, מחלוקת הלל ושמאי היתה בעצם מחלוקת בין מידת הַחֶסֶד לבין מידת הַדִּין. ולכן בית הלל שמידתם היתה חֶסֶד, הקלו ולא החמירו בַּדִּין, ואילו בית שמאי שמידתם היתה מידת הַדִּין, לא רק שלא הקלו, אלא החמירו בַּדִּין.

אם כן, הרי זאת היתה גם מחלוקת קרח וכל עדתו, שרצו הם להשליט את הלויים (שהם מצד מידת הַדִּין) על הכהנים (שהם מצד הַחֶסֶד). (כדברי הוהר הקדוש (קרח קעו'): "תא חזי: אהרן ימינא, לואי שמאלא, קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא" (=בא וראה: אהרן הכהן הוא ימין/חֶסֶד. הלויים הם שמאל/דִּין וקרח, רצה להחליף בין ימין לשמאל).

אם כן, לפי זה, יכול האדם לטעות ולחשוב שמחלוקת קרח וכל עדתו, היא כמו מחלוקת בית הלל ובית שמאי, וכל אחד מנסה להשליט את מידתו על השני!

אלא, שכאן מלמדים אותנו חז"ל, שאין הדבר כן, ויש הבדל גדול ביניהם, שכן, במחלוקת בית הלל ושמאי כל אחד מהם התפון לשם שמים, בלי שום פניה ונגיעה עצמית כלל, ושרש המחלוקת נבע מתוך בקשת חיפוש האמת. על-כן הושפע להם (=לבית הלל ולבית שמאי) שפע רב של תורה – כל אחד לפי שורשו ובחינתו. (ולכן גם נתגלה למשה בהר סיני שתהיה מחלוקת בין הלל ושמאי, כפי שמביא ה"מגלה עמוקות": "משה קבל תורה מסיני" (אבות א, א) – "משה" ראשי תיבות ישר והפוך: מחלוקת שמאי הלל, (וגם) הכל שמעו מסיני).

אבל, מחלוקת קרח וכל עדתו לא היתה לשם שמים, שכן, היתה בה גם נגיעה אישית, שנבעה מקנאה וצרות-עין, ומשאיפה להשיג כבוד ושררה. על-כן נענשו החולקים על משה בכל חומרת הדין. והנה בענין זה ראוי לנו להבין מדוע כינו חז"ל את מחלוקת הלל ושמאי "מחלוקת לשם שמים"? ותרץ ענין זה הרה"ק פינחס פרידמן ואמר: הנה כתוב בבריאת העולם (בראשית א, ח'): "ויקרא אלקים לרקיע שמים". ופרש רש"י את המלה "שמים", ואמר: "אש ומים, שערבן זה בזה ועשה מהם שמים". ולכאורה קשה לנו כאן. וכי מדוע בפנינו "שמים" המלה "מים" נמצאת בשלימות, ואילו מהמלה "אש" נעלמה האות א, ונשארה רק ש'?

ויש לומר על-פי הידוע מהספרים הקדושים, שהאש רומזת על הַדִּין, הבוּעַר כְּאֵשׁ. ואילו המים רומזים על הַחֶסֶד. והיות שבעולם הזה צריך להשליט את הַחֶסֶד על הַדִּין, לכן קרא הקב"ה לרקיע, המורכב מאש וממים, "שמים" (המים בשלימות, והאש חסר א') – כדי לרמוז שצריך להכניע את מידת הַדִּין (שהיא בבחינת אש), לפני מידת הַחֶסֶד (שהיא בבחינת המים). שכן, העולם הזה קיים רק בזכות הַחֶסֶד, כמו שכתוב: "עולם חסד יבנה".

ומכיון שבית שמאי מידתו דִּין ובית הלל מידתו חֶסֶד, וכידוע נקבעה ההלכה בבית הלל (כדי להכניע את הַדִּין לפני הַחֶסֶד), אם כן מחלוקת שמאי והלל היא מחלוקת "לשם שמים". דהינו, לרמוז שצריך להכניע את מידת הַדִּין (=האש) לפני מידת הַחֶסֶד (=מים), שעל-כך רומז השם "שמים" שמורכב ממים (=חֶסֶד) שהוא בשלימות, ואילו האש (=הַדִּין) הוא חסר ונכנע. וזהו שאמרו חז"ל "כל מחלוקת שהיא לשם שמים – סופה להתקיים", דהינו כְּאֵשׁר במחלוקת הַחֶסֶד ("מים") הוא בשלימות והוא השולט (כמו במלה "שמים"), או "סופה להתקיים", שכן העולם הזה יכול להתקיים רק במידת הַחֶסֶד, כמו שכתוב: "עולם חסד יבנה".

"ויקח אהרן את הקטורת... וירץ אל תוך הקהל... ויתן את הקטורת וכיפר על העם" (יו, יב')

בפרשתנו מופיע תאור הכח המיוחד של **הקטרת** לעצירת **המגפה**, כפי שכתוב: "ויקח אהרן... ויתן את **הקטרת** ויכפר על העם... ותעצר **המגפה**". בענין זה כותבת הגמרא (שבת פט): בשעה שעלה משה רבנו למרום, ונלחם עם המלאכים כדי לקבל את התורה הקדושה, ולבסוף נצחם, נעשה משה אהוב על כל המלאכים, וכל אחד מהם נתן לו מתנה, שנאמר: "עלית למרום, שבית שבי, לקחת מתנות באדם". וגם מלאך המות נתן לו מתנה, שנאמר "ויתן את **הקטרת** ויכפר על העם... ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר **המגפה**". ואם לא שנתן לו מלאך המות סגולה זו של **הקטרת** לעצור **המגפה**, איך ידע זאת משה?

ומוסיפה הגמרא ואמרת, **שהקטרת** היא בעיקר כפרה על **לשון הרע**. ומדוע דוקא **לשון הרע**? – אלא, יבוא דבר **שבחשאי** (כמו **הקטרת**, שנעשית בהסתר בתוך ההיכל) ויכפר על דבר **שבחשאי** (על **לשון הרע**, שמספרים בחדרי חדרים). ולכן כפר אהרן על העם **בקטורת**, כיון שהעיקר במחלוקת קרח היה עון לשון הרע כנגד משה רבנו, וכך הוצתה **אש המחלוקת**, ולכן היה צריך לכפר **בקטרת**.

הזהר הקדוש מביא גם הוא את מעלתה של **הקטרת**, וכך הוא כותב: אמר רבי פינחס: פעם אחת הייתי הולך בדרך, ופגשתי את אליהו הנביא. אמרתי לו: יאמר לי אדוני דבר שהוא מועיל לבריות. אמר לי אליהו הנביא: כאשר פוצת **מגפה** (לא עלינו) – אם יכנסו ישראל, בניו של הקב"ה, לבתי-כנסיות ולבתי-מדרשות, ויאמרו ברצון ובכונה את עניני **הקטרת** – תבטל **המגפה** מהם. וממשיך הזהר הקדוש ואומר: וזהו גזירת ברית לפני הקב"ה, שכל מי שקורא בכל יום **פיתום הקטרת**, הרי הוא ניצל מפל **הפגעים והכשפים** שבעולם, ו**מהרהור רע, מדין רע, ממות**, ולא ינזק כל היום, ואין **הסטרא אחרא** (=כח הטומאה) יכול לשלוט עליו. אולם, אומר הזהר, צריכים לכוון בעת אמירת **פיתום הקטרת**. ואם לא כוון, ודאי שמועיל הדבר פחות.

ועוד אומר רבי שמעון: אם בני האדם היו יודעים כמה חשוב מעשה **הקטרת** לפני הקב"ה, היו לוקחים כל מלה ומלה ממנו, ומעלים אותה עטרה על ראשיהם, כמו פתך של זהב. וכל מי שעוסק בה (**בקטרת**), יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא, ומעביר **המות** ממנו ומכל העולם, וניצל מפל **הדינים** בעולם הזה, וכן **מדיני הגיהנום**. ומכל האמור לעיל נדע, כמה צריך האדם לדאוג שלא יחסיר אמירת **פיתום הקטרת** בתפילות שחרית ומנחה, כיון, שכמו שנאמר, **פיתום הקטרת** הינה ממש הצלה ומטרת הגנה עלינו מפני כל אויבינו ושונאינו הסובבים אותנו, והמחפשים כל הזמן איך להזיק לנו.

ולכן יש לומר את **פיתום הקטרת** בנחת ובכונה, ולא למהר ולבלוע תיבות (כנ"ל גם בתפילת העמידה), שהרי כל תיבה ותיבה חשובה לפני ה' יתברך, והן מגרשות את **המות והיסורים** מאיתנו! ואיך אפשר להבין, שיש אנשים, שבשעת התפילה, במקום לאומרה, הם מדברים עם חבריהם – ומפסידים גם הם וגם חבריהם את **פיתום הקטרת** שהיא הגנה כל-כך מעולה...

"ולא יהיה כקרח וכעדתו"

לאחר המהפיכה הרוסית בשנת תרס"ח (=1908), התכנסו בראדין אנשי ההמון ויסדו חברה קדישא חדשה, כנגד החברה קדישא הקיימת, דבר שהיה עלול להביא למחלוקת גדולה. בשבת, בעת התפילה בבית הכנסת, עלה ה"חפץ חיים" על הבמה, ודבר אל הציבור: "אחים! לו היו נותנים לי אלפים רובל כדי שאבוא לדרוש, לא הייתי מסכים. אבל כעת אני רואה הכרח לדרוש בפניכם. אני נמצא פה יותר מחמישים שנה, והריני זוכר את כל היהודים שהיו אז בבית הכנסת. ואיפה הם כלם היום? לא נשאר מהם זכר, מלבד המצבות בבית הקברות. רבים מכם עדין לא היו אז בין הנולדים, ורבים שהיו אז ילדים נמנים היום בין הזקנים. הלואי שכלנו נאריך ימים, אבל בסוף הרי כלנו נבוא לשם, ונצטרך למסור דין וחשבון על מה שעשינו כאן.

ודעו לכם רבותי, שענין המחלוקת הוא דבר חמור מאד, שאף מי שמקים הרבה מצות עלול להפסיד אותן בגלל המחלוקת! ואני בטוח שאם יראו, לאחר מאה ועשרים שנה, את אימת הדין, ינסו להיתפש בכל קש כדי להינצל, ויאמרו: 'היה בעירנו יהודי בשם "חפץ חיים" – שחשבו אותי לתלמיד חכם – והוא ראה את הכל ושתק'. לכן, אני מבקש שלא תזכירו את שמי. יש לי חבילה משלי, ואינני יודע איך אעבור את הדין, ואיך אוכל לקבל את אחריותם של אחרים?!" תוך כדי הדברים פרץ ה"חפץ חיים" בבכי, וכל גופו החל לרעוד מפחד. השומעים נרעשו, וקבלו עליהם לבטל מיד את החברה החדשה. הם גם קבעו תקנה חדשה למשך שלש שנים, שלא לקבל דמי קבורה, ולעסוק במצוה זו כראוי לגמילות-חסד של אמת. יהי רצון, שהמחלוקת היחידה שתהיה בינינו תהיה כמחלוקת הלל ושמאי, ולא כמחלוקת קרח וכל עדתו. **שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"בֹּרָא נִיב שְׁפָתִים שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאתֵינוּ". (ישעיה נז, יט')

כְּנִיסַת הַשְּׁבִיטָה: 19:21

(תשובה בקפיצות 7. "לרחוק" אותיות "לקורח")

פְּרִשְׁת הַשְּׁבִיטָה: קֶרַח

יְצִיאַת הַשְּׁבִיטָה: 20:35 (ר"ת 21:17)

ערש"ק כט' סיון תשע"ז (23.6.17) bnei-zion.com

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"יִשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פְּנָיו... " (טז' ד')

עַל הַכְּתוּב "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל פְּנָיו... ", אָמְרוּ חו"ל (סנהדרין קי'): ש' חֲשָׁדוֹהוּ **מֵאִשֵּׁת אִישׁ**, שְׁנֵאמַר: "וַיִּקְנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחְנֶה". אָמַר ר' שְׁמוּאֵל בְּר' יִצְחָק: מְלַמֵּד הַכְּתוּב, שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד קָנָא אֶת אִשְׁתּוֹ מִמֹּשֶׁה. וְכֵן גַּם יוֹנְתָן בֶּן עוֹזִיָּאל אוֹמֵר: "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה הֵיךְ קִנְיִין כָּל חַד מִנְהוֹן יֵת אֲנִתְיָה לְאִשְׁקִיּוֹתֵהֶן מֵיָא בְּדוּקִיא מְטוּל מֹשֶׁה וַנִּפֹּל עַל אֲנָפָיו מִן כִּיסוּפָא" (=כָּאֲשֶׁר שָׁמַע מֹשֶׁה אִיךָ קָנָא כָּל אֶחָד מֵהֶם אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהִשְׁקָה אוֹתָהּ מִי-סוּטָה בְּגִלְל שְׁחָשְׁדוּ בּוֹ (=בְּמֹשֶׁה), נִפֹּל מֹשֶׁה עַל פְּנָיו מִפְּנֵי הַבוּשָׁה). וְלִכֵּן אוֹמְרִים חו"ל כְּתוּב: "וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֵהָל וְנִטָּה לוֹ מִחוּץ לַמַּחְנֶה", וּפְרַשׁ רש"י, שְׁמֹשֶׁה יָצָא מִחוּץ לַמַּחְנֶה כְּדִי שְׁלֹא יִחְשָׁדוּהוּ עוֹד.

וַצְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין. הָרִי אוֹמְרִים חו"ל: "קֶרַח, שְׁפָקַח הָיָה, מָה רָאָה לְשִׁטוֹת זוֹ?" אִיךָ נִחְלָקוּ עַל מֹשֶׁה כָּל רְאִשֵׁי הַסְּנֵהֲדָאוֹת, עַד אֲשֶׁר חֲשָׁדוֹהוּ **בְּאִשֵּׁת אִישׁ**, וְהִבִּיאוּ עַל-יְדֵי כֶּךָ לְחֶרֶב עֲצוּם עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וּמִתּוֹ כְּחִמִּישָׁה עֲשָׂר אֶלְף מַגְדוּלֵי וְטוֹבֵי הָעַם בְּעוֹן מַחְלֻקְתָם?

שְׁנֵי פִירוּשִׁים מְצִינּוּ עַל-כֶּךָ: פִּירוּשׁ אֶחָד, אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי לְאַחַר שְׁאֲלֵדָד וּמִיַּד הַתְּנַבְּאוֹ בַּמַּחְנֶה שְׁמֹשֶׁה יָמַת וַיהוֹשֻׁעַ מְכַנֵּס אֶת הָעַם לְאַרְץ, הִחֲלוּ קֶרַח וְעַדְתּוֹ לְחָשׂוֹד בְּמֹשֶׁה **בְּאִשֵּׁת אִישׁ**. שְׁכֵן, יְדוּעַ שְׁאַרְץ יִשְׂרָאֵל אֵינָה קוֹלְטַת אֲנָשִׁים, **הַפְּגוּמִים** בְּבְרִית קֹדֶשׁ. וְעַל-כֵּן אֵין לְמֹשֶׁה זְכוּת לְהִכְנִס לְאַרְץ, כְּפִי שֶׁהַתְּנַבְּאוֹ אֲלֵדָד וּמִיַּד, שְׁמֹשֶׁה יָמַת וַיהוֹשֻׁעַ מְכַנֵּס אֶת הָעַם לְאַרְץ.

פִּירוּשׁ שְׁנִי, אוֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים, שְׁקֶרַח רָאָה שְׁמֹשֶׁה כְּכֹיּוֹל "מֵתַנְשָׂא" עֲלֵיהֶם, כְּפִי שְׁאֲמַר לְמֹשֶׁה "וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְׂאוּ עַל קְהֵל ה'", וּבְכֶךָ עוֹבֵר הוּא (=מֹשֶׁה) עַל דְּבַרֵי חו"ל, שְׁאֲסוּר **לְהַתְנַשָּׂא וְלְהַתְנַאֵת** עַל קְהֵל ה', שְׁכֵן, אָמְרוּ חו"ל (סוטה ד'): "כָּל הַמַּתְנַאֵה – כְּאִילוֹ בָא עַל כָּל הָעֲרִיּוֹת". לִכֵּן הִסִּיק קֶרַח לְעֲצוּמוֹ, שְׁאֵם כֶּךָ, וּמֹשֶׁה מֵתַנְשָׂא לְהַשְׁתַּרֵּר וְלְהַתְנַאֵת עַל יִשְׂרָאֵל, בְּוֹדָאֵי שְׁגָם נִכְשָׁל (חֲלִילָה) **בְּאִשֵּׁת אִישׁ**.

מִכָּאֵן רוֹאִים אָנוּ, שְׁאָנוּ לְמַעֲשֶׂה חַיִּים "בְּעֵלְמָא דְשְׁקֶרָא (=בְּעוֹלָם הַשְּׁקֶר)" שְׁכֵן, עַל מֹשֶׁה רִבְנוֹ – שְׁעֲלֵיו הָעִיד ה' "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה", וְכֵן "...בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא...". – אוֹתוֹ מְאִשִּׁימִים קֶרַח וְעַדְתּוֹ שֶׁהוּא **מַתְנַאֵה וּמֵתַנְשָׂא** עַל יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ הִגִּיעַ חֲלִילָה לְעִבְרִיָה כָּל-כֶּךָ חֲמוּרָה שֶׁל **אִשֵּׁת אִישׁ**. וְהֵם, קֶרַח וְעַדְתּוֹ, שְׁכָל מִטְרַתָּם הִיתָה **כְּבוֹד וּנְשִׂאוֹת** עַל יִשְׂרָאֵל עוֹד אוֹמְרִים לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן "רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלֶם קֹדְשִׁים...". דְּהִינוּ אֲנַחְנוּ הַקְּדוּשִׁים וְאַתָּה מֹשֶׁה **הַמַּתְנַשָּׂא**... וּבְוֹדָאֵי שְׁהִיצַר הָרַע עוֹר וְסִמָּא אֶת עֵינֵיהֶם לְהַפּוֹךְ אֶת הַיּוֹצְרוֹת, וְ"צָבַע" לָהֶם אֶת הָעִבְרִיָה, כְּדִי שִׁיחֲשְׁבוּ שֶׁהִיא מְצוּה.

עַל-כֵּן צְרִיכִים אָנוּ לְהִזְהַר מְאֹד בְּכְבוֹדָם שֶׁל גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֲסוּר לָנוּ לְהַטִּיל חֲלִילָה דּוֹפֵי בְּתַלְמִידֵי חֲכָמִים, שְׁכֵן, רוֹאִים אָנוּ, אִיךָ קֶרַח וְעַדְתּוֹ, נִטְרְדוּ מִן הָעוֹלָם עַל שֶׁהִטִּילוּ דּוֹפֵי בְּמֹשֶׁה רִבְנוֹ ע"ה. וְתַפְתַּח הָאַרְץ אֶת פִּיהָ וְתַבְּלַע אֶתֶם וְאֶת בְּתֵיהֶם... וְאֶת כָּל הַרְכוּשׁ"

עַל הַכְּתוּב (טז, לב) – "וְתַפְתַּח הָאַרְץ אֶת פִּיהָ" – אוֹמְרִים חו"ל: מִדּוּעַ עָלָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רִבְנוֹ, אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים, הָעָנּוּ מִכָּל אָדָם, לְהַצִּיעַ לְקֶרַח עֲנֵשׁ מְשׁוּנָה שְׁכֹזָה – "וּפְצָתָה הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ"? הָאֵם חֲסָרִים עוֹנְשִׁים שׁוֹנִים וּמְשׁוֹנִים וְלֹא רְגִילִים, שְׁמָהֶם נִיתָן הָיָה לְהוֹכִיחַ לְכָל, שְׁקֶרַח נֶעְנֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם?

אֲלָא, אוֹמְרִים חו"ל, כִּי בְּמַחְלוּקַת קֶרַח כִּנְגַד מֹשֶׁה הָיָה כְּאֵן תִּיקוֹן לְנִשְׁמַת קִיּוֹן, שֶׁהִרְגָה אֶת הַבַּל, אַחִיו. שְׁכֵן, אוֹמְרִים חו"ל, כִּי עֲנִין הַגְּלִגּוּלִים מוֹסִיפִים אֲמוּנָה וְחִיזוּק לְאָדָם. שְׁכֵן, בְּרִאוֹתוֹ שֵׁשׁ דִּין וְשֵׁשׁ דִּין, וְלִמְרוֹת שֶׁהִרְצַח כְּכָר נִפְטָר וְעֵבֶר מִן הָעוֹלָם, וְלִכְאוּרָה מֵת בְּלִי מִשְׁפָּט וּבְלִי עֲנֵשׁ – הִנֵּה, לְמְרוֹת זֹאת, הוּא מְקַבֵּל אֶת עוֹנְשׁוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּרִדְתּוֹ שְׁנִית בְּגִלְגּוּל, וְהִנְרַצַּח עֲצָמוֹ יוֹרֵד וְנוֹקֵם אֶת נַקְמָתוֹ מֵהִרְצוּחַ.

וזהו שכתוב בתורה: "שפך דם האדם – באדם דמו ישפך". כלומר, רוצח, אשר שופך את דם האדם, אף "באדם", על-ידי אותו אדם=הנרצח עצמו), דמו שלו ישפך! וזאת, רק על-ידי כך שהרוצח והנרצח יבואו בגלגול, והנרצח ינקום את נקמתו ברוצח.

ואכן, ב"שער הפסוקים", מגלה לנו האר"י הקדוש איך נקם הבל את נקמתו בקין אחיו, שרצח אותו, ואיך תקן הבל את נשמתו של אחיו קין, על-ידי שהרג הבל את קין בגלגוליו השונים.

וכך אומר האריז"ל: הבל התגלגל במשה רבנו, ואילו קין התגלגל בשלשה גלגולים (שהרי ידוע שיש באדם שלשה חלקי נשמה, והם: נפש, רוח ו-נשמה): נפשו של קין התגלגלה באיש המצרי שהכה את האיש העברי. ועל-ידי זה שמשה הרגו – תקן משה/הבל את נפשו של קין. ואילו רוחו של קין נתגלגלה בקרח, ולכן התקנא קרח במשה, והתקוטט עמו. וכדי לתקן את מה ששפך קין את דם הבל אחיו, ונבלע דמו של הבל באדמה – נבלע קרח באדמה על-ידי משה/הבל. לעומת זאת, הנשמה של קין התגלגלה ביתרו.

והנה, מבואר במדרש רבה (ב"ר כב, ז), ש"תאומה יתרה נולדה עם הבל", ועליה התקוטטו קין והבל, וכל אחד רצה לקחתה לו לאשה, ומתוך כך קם קין אל הבל אחיו והרגו. וכדי לתקן פגם זה, שגזל קין מהבל את התאומה היתרה, הלך יתרו (שהוא קין) ונתן למשה (שהוא הבל) את צפורה בתו, שהיא גלגול התאומה היתרה.

ודבר זה נרמז גם בשם יתרו – לשון "יתר" – כדי לבוא לרמוז על התאומה היתרה, שגזל הוא מהבל אחיו בגלגול הקודם. (יתרו ידע שהוא גלגול של קין, ואילו משה הוא גלגול הבל, ורמז על-כך למשה רבנו, כאשר בא אל המדבר לקבל את התורה: "אני חתנך יתרו בא אליך" – ראשי תיבות "אחי", לומר לו: אני אחיך קין מהגלגול הקודם).

ועתה יובן מנין ידע משה לבחור לקרח דוקא ענש כזה – "ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם... וירדו חיים שאלה" – כיון שמשה ידע שקרח הוא גלגול קין, אשר הרג את הבל. ולכן, כנגד מה שאמר ה' לקין (בראשית ד' י') – "מה עשית? קול דמי אחיך (הבל) צעקים אלי מן האדמה... אשר פצתה את פיה... – נענש קרח "ופצתה האדמה את פיה" ובלעה אותו. וכנגד "קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה" – נענש קרח, שהוא צועק כל הזמן מתוך האדמה: "משה אמת ותורתו אמת".

וזהו שרמז הכתוב בתורה, לאחר שקין הרג את הבל (שם, פסוק כד): "כי שבעתים יקם קין". "יקם" ראשי תיבות: יתרו, קרח, מצרי – שהם שלושת הגלגולים של קין, ורק אחריהם "יקם" קין – תהיה לו תקומה ותיקון על שהרג את הבל אחיו. (ומוסיף ואומר האר"י: הבל בגמטריה 37, וקרח בגמטריה 308. כשנתברם נקבל 345 – שווהי הגמטריה של משה – לומר לנו שמשה רבנו תקן את נשמות הבל וקרח). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"והנה פרח מטה אהרן לבית לוי, ויצא פרח ויצץ ציץ, ויגמל שקדים"

בימיו של הצדיק רבי אברהם יהושע העשיל זצ"ל מאפסא, בעל ה"אוהב ישראל", נתפס יהודי אחד לעונות, והמיר את דתו, וכך עלה לגדולה בקרב הגויים, ונתמנה לשר במדינתו. פעם, בפרוס חג הפסח, ישבו השורים על מדוכת(=התחבטו בבועית) הדם הנוצרי שהיהודים "צריכים לערבבו" בהכנת המצות. אמר להם אותו מומר יהודי: 'הרי אתם יודעים יפה מאד שאני שונא מאד את היהודים, שהם בני אומתי, אבל לא אוכל לשאת את עיוות הדין הזה, ויודע אני שהכל עלילת דם שקרית'. נתקבלו דבריו של אותו מומר על לב השורים, והם בטלו את מזימתם כנגד היהודים. כיון שנתגלגלה זכות על ידו, נהפך לבו לטובה, והוא התעורר לחזור בתשובה. ומיד נסע אל הצדיק מאפסא, אבל הצדיק גרש אותו מעל פניו. אולם המומר לא אמר נואש, והוסיף להטריד את הצדיק מאפסא, עד שיום אחד התרעם עליו הרבי, וקרא: 'צא מפה! ואם לאו – אפה אותך במטה'. תוך כדי דיבורו הפליט הצדיק מפיו, ואמר: 'כשם שמקל זה שבידי לא יצמיח פרי, כך אתה לא תחזור בתשובה...!' לאחר ששמע את דברי הצדיק, שכב המומר ליד מפתן חדרו של הצדיק, וילל בכי תמרורים כל הלילה. הבקר האיר, והנה פלא פלאים: הביט הצדיק מאפסא במטהו, והנה הוציא המטה פרח וגמל פרי... הבין הצדיק שמשמים רוצים בתשובת המומר, ומיד צוה הוא להכניס את המומר לחדרו, וקבלו בסבר פנים יפות, ונעתר להורות לו דרכי תשובה...

בא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"בִּוֹרָא נִיב שְׁפָתַיִם שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְדוּהָ וּרְפָאתֵינוּ". (ישעיה נז, יט')

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: קֶרַח ("תשובה" בקפיצות 7. "לרחוק" אותיות "לקרחה")

🕯️ **כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 19:21**

עֲרַשׁ"ק כַּט' סִיוֵן תַּשַּׁע"ז (23.6.17) bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 20:35 (ר"ת 21:17)

הַפְּטָרָה: "וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רַב לָכֶם בְּנֵי לִוִי" (טז' א')

אָמַר רַבִּי לִוִי: בְּ"רַב" בְּשֵׁר (=מִשָּׁה, שְׁאֵמַר לְבְנֵי לִוִי "רַב לָכֶם") – בְּ"רַב" בְּשֵׁרוּהוּ (כַּף גַּם הַקַּב"ה אָמַר לְמֹשֶׁה, שֶׁהִתְחַנַּן לְפָנָיו לְהִכְפִּינֵס לְאַרְצָן "רַב לָךְ, אֵל תּוֹסֵף..."). וּמִי לֹא יִחַרַד עַל עֲמֻק הַדִּין הַנִּסְתָּר מִבְּנֵי הָאָדָם. שֶׁהָרִי, מִשָּׁה רַבְּנוּ – שֶׁנִּקְרָא "רַעִיָא מֵהִימְנָא" (=רוּעָה נֶאֱמָן), שֶׁמִּסַּר אֶת נַפְשׁוֹ עֲבוּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה – מִשָּׁה, רַבֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁאֵמַר: יֹאבְדוּ מִשָּׁה וְאַלְף כְּמוֹהוּ, וְאֵל תִּנּוּק צִיפּוּרֵן אַחַת מֵאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל" – וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן בְּלִשׁוֹן שְׁאֵמַר לְבְנֵי לִוִי "רַב לָכֶם בְּנֵי לִוִי" – כְּלוֹמַר דֵּי לָכֶם הַגְּדוּלָּה שִׁישׁ לָכֶם, וְאֵל תִּבְקְשׁוּ יוֹתֵר. עַל מַלִּים אֵלּוּ נִתְּבַע מִשָּׁה, וְנִעְנַשׁ קִשׁוֹת מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה! וְעַל כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהִתְחַנַּן לְפָנָיו ה' יִתְּבַרַךְ לְהִכְפִּינֵס לְאַרְצָן יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּפִלָּה 515 תְּפִילוֹת, כְּמִנְיַן "וְאֶתְחַנַּן", עוֹנָה לּוֹ הַקַּב"ה: "רַב לָךְ, אֵל תּוֹסֵף דְּבַר אֱלֹהִים עוֹד בְּדַבְּרֵי הַזֶּה" – כִּשֶׁם שְׁאֵתָה אִמְרַתְּ לְקֶרַח וְעֵדְתוֹ כִּי דֵי לָהֶם מָה שִׁישׁ לָהֶם ("רַב לָכֶם בְּנֵי לִוִי"), וְאִין לָהֶם לְבַקֵּשׁ גְּדוּלָּה יִתְרָה, כַּף גַּם אֵתָה "רַב לָךְ" – אֵל תִּבְקֵשׁ יוֹתֵר לְהִכְפִּינֵס לְאַרְצָן, וְדֵי לָךְ לְהִשְׁאָר בְּמִדְבָּר...
לּוֹמְדִים אָנוּ מִכָּאן, כְּמָה הַקַּב"ה מְדַקְדֵק עִם הַצְּדִיקִים – עַד תְּהוּם רַבָּה, וְכָל מִי שֶׁהוּא צְדִיק יוֹתֵר, הַקַּב"ה מְדַקְדֵק עִמּוֹ יוֹתֵר, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב בְּתִהִלִּים (נ', ג'): "וּסְבִיבּוֹ נִשְׁעָרָה מְאֹד". וּפְרָשׁוֹ חו"ל: "מְלַמֵּד (הַכְּתוּב) שֶׁהַקַּב"ה מְדַקְדֵק עִם סְבִיבּוֹ (=הַצְּדִיקִים הַקְּרוֹבִים אֵלָיו) כְּחוּט הַשְּׁעָרָה.

"וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתַּבְלַע אֹתָם וְאֵת בְּתִיָּהֶם וְאֵת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקֶרַח וְאֵת כָּל הָרְכוּשׁ" (טז' לב')

הַעִיר עַל-כֵּף הָאֲדוּמוֹ"ר רַבִּי שְׁלוֹם רוֹקַח מִפְּעִלֵּז: קֶרַח וְעֵדְתוֹ נִעְנְשׁוּ כְּאִן מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה: הֵם חֲטָאוּ בְּפִיָּהֶם – בְּהַשְׁמַעַת לִשׁוֹן הָרַע וּבְהוֹצֵאת דְּבַר עַל מִשָּׁה וְאַהֲרֹן – לְכֵן נִגְזַר עֲלֵיהֶם כְּעֵנֶשׁ: "וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ".
חו"ל אָמְרוּ עַל הַכְּתוּב: "וַתַּבְלַע אֹתָם וְאֵת בְּתִיָּהֶם... וְאֵת כָּל הָרְכוּשׁ": אִפִּילוֹ כְּבָסִים בְּיַד הַכּוֹבֵס, הָיוּ מִתְּגַלְּגָלִים וּבָאִים, וְנִבְלָעִים עִם קֶרַח וְכָל עֵדְתוֹ. וְאִפִּילוֹ מַחַט, שֶׁהִיָּתָה שְׂאוּלָּה בְּיַד יִשְׂרָאֵל נִשְׂאָבָה אֵף הִיא וְנִבְלָעָה בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה. רַבִּי בְּרַכְיָה בִּשְׁם רַבִּי חֲלָבוֹ אָמַר: אֵף שְׂמוֹתֵיהֶם שֶׁל קֶרַח וְעֵדְתוֹ פָּרְחוּ מִתּוֹךְ שְׁטָרוֹת וּמִסְמָכִים, וְנִבְלָעוּ בְּאֲדָמָה. אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: קֶרַח נִתֵּן עֵינָיו בְּמָה שְׂאִינּוֹ רָאוּי לוֹ (=בְּקִישׁ לְעֲצֻמוֹ שֶׁרָרָה שְׂאִינָה מְגִיעָה לוֹ). מָה שֶׁבִּקֵּשׁ לֹא נִתְּנּוֹ לוֹ, וּמָה שֶׁהָיָה בְּיָדוֹ – לְקַחוּ מִמֶּנּוּ, וְכָל עוֹשְׂרוֹ נִבְלָע וַיִּרַד עִמּוֹ שְׂאֵלָה.

"וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ וַתַּבְלַע אֹתָם וְאֵת בְּתִיָּהֶם וְאֵת כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר לְקֶרַח וְאֵת כָּל הָרְכוּשׁ" (טז' לב')

נִשְׂאֵלַת הַשְּׂאֵלָה: אִם בְּנֵי אָדָם חֲטָאוּ בְּמַחְלוּקַת קֶרַח וְעֵדְתוֹ – רְכוּשָׁם מָה חֲטָאוּ? מְדוּעַ נִגְזַר עַל עֵדַת קֶרַח, שֶׁהָאֲדָמָה תִּבְלַע גַּם אֶת בְּתִיָּהֶם וּרְכוּשָׁם הָרַב? אֵלָּא – אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל – אֵילּוּלָא הָיוּ קֶרַח וְעֵדְתוֹ בְּעֲלֵי רְכוּשׁ וּמִמוֹן רַב, אִפְשָׁר שְׂלָא הָיוּ נִקְלָעִים לְמַחְלוּקַת זֶה. שֶׁכֵּבֵר אָמַר הַחֲכָם מִכָּל אָדָם (מְשַׁלֵּי יח', כג'): "וְעֵשִׂיר יַעֲנָה עֲזוֹת" (=הַעֲשִׂיר מְשִׁיב לְזוּלַת בְּדַבְּרִים עֲזִים וְקִשִּׁים, בְּגִלְלַת גְּאוּתוֹ). יוֹצֵא מִכָּאן, שְׁבִתֵּיהֶם וּרְכוּשָׁם שֶׁל קֶרַח וְעֵדְתוֹ הָיוּ "שׁוֹתְפִים" לְחֲטָאֵם, וְגִרְמוּ לָהֶם לִפְּלוֹל לְתוֹךְ אֵשׁ הַמַּחְלוּקַת. מִשׁוּם כַּף גִּזְרֵי הַבּוֹרָא יִתְּבַרַךְ, שְׂלָא יֵהָא שְׂרִיד וּפְלִיט לְרְכוּשׁ זֶה, וְהוּא יִבְלַע עִמָּם בְּמַעֲמָקֵי הָאֲדָמָה.

"חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בִּיתָה" (מְשַׁלֵּי יד', א')

אָמַר רַב: אוֹן בֶּן פִּלְתַּי, מִרְאשֵׁי עֵדַת קֶרַח – אֲשֶׁתּוֹ הִצִּילָה אוֹתוֹ. אִמְרָה לוֹ: מָה יוֹצֵא לָךְ מֵהַשְּׂתַתְּפוּתְךָ בְּמַחְלוּקַת קֶרַח? אִם מִשָּׁה הָרַב – אֵתָה הַתְּלַמִּיד, וְאִם קֶרַח הָרַב – אֵתָה הַתְּלַמִּיד!

אָמַר לָהּ אוֹן בֶּן פִּלְתַּי: וּמָה אַעֲשֶׂה? עִמָּהֶם (=עִם עֵדַת קֶרַח) הֵייתִי בְּעֵצָה, וְנִשְׁבַּעְתִּי לָהֶם שְׁבוּעַת אֲמוּנִים. אִמְרָה לוֹ: שֵׁב בְּאַהֲלָךְ, וְאִנִּי אֲצִיל אוֹתְךָ. הַשְּׂקָתָה אוֹתוֹ יֵין לְרוּיָהּ, עַד שֶׁהִשְׁתַּכַּר, וְנִפְלָה עָלָיו תְּרַדְמָה. וְהִיא יִשְׁבָּה עַל פֶּתַח הָאֵהָל, וּפְרָעָה שְׁעֵרוֹתֶיהָ. וְכַף, כָּל מִי שֶׁבָּא לְקֶרֶוֹא לְאוֹן בֶּן פִּלְתַּי, כְּדֵי לְהַתִּיצֵב כְּנֶגֶד מִשָּׁה וְאַהֲרֹן, רָאָה אֶת אֲשֶׁתּוֹ

(ש'ל און), פרועת השיער בפתח האהל, ומיד חזר לאחוריו. בין לבין, עד שהם הלכו ובאו, נבלעו קרח וכל עדתו, ובעלה און בן פלת ניצל. זהו שנאמר: "חכמות נשים בנתה ביתה" – זו אשתו של און בן פלת, "ואולת בידיה תהרסנו" – זו אשתו של קרח.

"ולשמע אנקת אסיר לפתח בני תמותה" (תהילים קב', כא')

דרשו חכמינו בתלמוד (סנהדרין קח'), שלקרח ולעדתו יש חלק לעולם הבא, לפי שעליהם התנבאה חנה בתפילתה: "ה' ממית ומחיה, מוריד שאול ויעל" – כשם שהוא יתברך הוריד את קרח לשאול תחתית, כדי שיתקן את אשר פגם, כך הוא יתברך, לעתיד לבוא, יעלה את קרח, לאחר שזה יתוקן.

וזהו שאומר דוד המלך (תהילים קב', כא'): "ולשמע אנקת אסיר" – ה' יתברך שומע "אנקת אסיר" – את קול תפילות קרח ועדתו, שהם אסירים בשאול, בתהום רבה, והוא יתברך יעלה אותם, לעתיד לבוא.

וכן, גם האר"י הקדוש אומר שלעתיד לבוא יתעלה קרח למעלה, ודבר זה נרמז בפסוק "צדיק כתמר יפרח" – סופי תיבות – **קרח**, לרמזו שקרח יפרח לעתיד לבוא, לאחר שיתקן, על-ידי הענש הגדול שקבל בשאול תחתית – ואז יזכה לחזור למעלתו הראשונה. ולא עוד, אלא שמעלתו תגדל יותר. שכן, מעלת הלויים לעתיד לבוא תהיה יותר ממעלת הכהנים. ועל-כך אמרו חז"ל: "שלום שלום לרחוק ולקרוב" – "לרחוק" אותיות "לקורח" (בכתיב מלא) – שהיה רחוק ונתקרב, ונתקן(=תקן את עצמו) על-ידי התשובה שעשה. "ובני קרח לא מתו"

כאשר מונה התורה הקדושה, בפרשת "פינחס", את משפחות לוי, היא מציגת את משפחת "הקרחי". ונשאלת השאלה, איך נשארה משפחה לקרח? שהרי הוא ובניו וכל אשר להם נבלעו באדמה בשעת המחלוקת שחלקו על משה רבנו? על-כך משיבה התורה הקדושה (במדבר כו', יא'): "ובני קרח לא מתו", ורש"י מבאר: "הם (בני קרח) היו בעצה תחילה – ובשעת המחלוקת הרהרו **תשובה** בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה (בתוך האדמה)...וישבו שם". (ולאחר מכן יצאו משם והקימו משפחה).

יהודים יקרים שימו לב! בני קרח, שהיו שותפים למחלוקת, והיו אף מנותגי העצה לפתוח בה – כשפרצה המחלוקת הם חשו חרטה "והרהרו **תשובה** בלבם", ואמנם הם נבלעו באדמה, אך מאחר והתחרטו והרהרו בתשובה, נתבצר להם מקום גבוה שם, והם נצלו.

דבר זה מבטא את עצם כחה של **התשובה**: בני קרח, שהיו מיוזמי המחלוקת, והחטיאו את כל העם – כשעשו **תשובה**, ואפילו שהיה זה רק "הרהור של **תשובה**" בלב, ואף אחד לא ידע מכם, מלבד בורא עולם, ובכל זאת, בזכות אותו הרהור **תשובה**, נצלו מעונש המות שנגזר על עדת קרח, וזכו שיקרה להם גם מיוחד ש"נתבצר להם מקום גבוה", ויצאו משם חיים, ומהם נולדו שמואל הנביא ועשרים וארבע משמרות כהונה, ואפילו בספר תהילים נקבעו מזמורים, שאמרו אותם בני קרח.

מפאן אנו יכולים ללמוד קל וחמר: אם בני קרח, שחטאו חטא כה נורא, זכו להינצל ולהגיע למעלות נפלאות בזכות הרהור אחד של **תשובה** – על אחת כמה וכמה כשמדובר בנו, בדורנו, דור שבא אחרי הרבה דורות של יהודים שמסרו את נפשם למען שמו יתברך, והיו להם הרבה תורה ומעשים טובים – בודאי שאנו, בזכות דורות אלו, ועל-ידי חזרה בתשובה, נוכל להינצל גזרות קשות ולזכות לחיים טובים, ארוכים ומאושרים אמן. ויהי רצון שיתקיימו בנו דברי הרמב"ם: "סוף ישראל לעשות תשובה...ומיד הם נגאלין". (עפ"י הרבי מלובביץ). "ותפתח הארץ את פיה..."

פעם באו אל הגאון "אור שמח" שני אנשים, בכדי לדון לפניו על חלוקת אדמה. האחד אומר - כלה שלי, וגם השני אומר - כלה שלי. לזה אין עדים, המוכיחים את בעלותו על האדמה, וכן גם לשני לא היו עדים. נסה הרב לברר של מי החזקה על האדמה ולא הצליח. לבסוף הציע להם הרב פשרה, שיחלקו ביניהם את אדמת המריבה, אולם שניהם לא הסכימו. מה עשה הרב? - אמר להם: ברצוני לראות את הקרקע שעליה אתם מדיינים, ומיד נסעו כלם אל המקום. כשהגיעו לשם התכופף הרב, ועשה עצמו פלוחש לקרקע, ואחר הטה את אזנו לעבר האדמה, כמקשיב לה. שאלו אותו האנשים: 'מה לחשת לקרקע?' - אמר להם: 'אמרתי לקרקע, שהנה שני האנשים הללו טוענים שאת כלך שלהם, כל אחד מהם טוען שאת שלו. שאלו אותו האנשים? 'ומה ענתה האדמה?' - 'האדמה אמרה לי' - ענה הגאון "אור שמח" - 'שהיא לא של אף אחד מכם, אלא נהפוך הוא - אתם שניכם שלה! שכן בבוא יום פקודתכם תקברו באדמה ותהיו שלה...'. הבינו השניים את הרמז, והסכימו להתפשר.

שבת שלום לכל ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!